

Iværksætterselskabernes afskaffelse

De retlige konsekvenser af LOV nr. 445 og L 82

Kandidatafhandling

Cand.merc.aud.

Copenhagen business school

Forfatter:

Sandie L. Hansen – 14278

Vejleder:

Troels Michael Lilja

Antal tegn / sider:

180.482 / 74

Afleveringsdato: 15. januar 2021

Executive summary

Introduction of LOV no. 445 means that the Danish entrepreneur company (IVS) was abolished in April 2019. The abolishment has had judicial consequences for the existing IVSs as well as future entrepreneurs. The subsequent adoption of L 82 has also had judicial consequences for the existing IVSs. This thesis seeks to uncover said consequences, primarily through the use of legal dogmatic analysis, where current law will be clarified, concerning both current IVSs and the entrepreneurs of the future, after the introduction of LOV 445 and L 82.

The current IVSs have, after the adoption of L 82, received a transition period of 2.5 years, meaning they need to re-register their company as a Danish private limited company (ApS) or terminate it in other ways before 15-10-21 to avoid forced termination. Existing IVSs need to meet the capital requirement of 40,000 DKK (5,380 EUR) in order to re-register as an ApS. Before the adoption of L 82 it was required that the equity of an IVS should be a minimum of 40,000 DKK (5,380 EUR) to conduct a re-registration. L 82 has resulted in the capital requirement being changed, so that it is now only necessary to deposit the remaining capital, following the rules of Capital Increase in KSL chapter 10. Two relevant options for existing IVSs, in order to achieve the capital requirement and thus the re-registration requirements, could be to activate development costs or recognition of investments according to the equity method.

The abolishment of the IVS meant that after 15-04-19, entrepreneurs could no longer found a low capital requirement company in Denmark. With the abolishment of IVSs, Denmark now has the second highest capital requirement in Europe, which means that the Danish entrepreneurs are now disadvantaged, in terms of capital requirement, compared to other EU countries. If entrepreneurs of the future wish to run a business without personal liability, they are now required to either procure 40,000 DKK (5,380 EUR) or found a business in one of the EU countries that has lower capital requirements than Denmark and run a branch in Denmark. Such a branch is subject to the substantive rules of the country where the business is founded.

The coming political negotiations, with regard to the capital requirement for ApSs, could have a significant impact on existing IVSs and the entrepreneurs of the future. The negotiations may result in a substantially lower capital requirement for the Danish ApS, which in turn could result in an easier re-registration for existing IVSs and ease the capital burden for future entrepreneurs.

Indholdsfortegnelse

Executive summary	1
Kapitel 1	6
1.1 Forkortelser	6
1.2 Baggrund	8
1.3 Problemformulering	11
1.4 Metode	11
1.4.1 Afhandlingens opbygning	12
1.4.1.1 Kapitel 2	12
1.4.1.2 Kapitel 3	12
1.4.1.3 Kapitel 4	13
1.4.1.4 Kapitel 5 og 6	13
1.5 Retskilder	14
1.6 Afgrænsning	16
Kapitel 2	17
2.1 Introduktion	17
2.2 Baggrund for L 190	17
2.2.1 Erhvervsstyrelsens statusrapport 2016	17
2.2.2 B 148	18
2.2.3 Erhvervsstyrelsens analyse 2018	19
2.2.3.1 Introduktion	19
2.2.3.2 Nye virksomheder og bidraget til samfundsøkonomien	19
2.2.3.3 Overlevelseshraten, reelt erhvervsaktive virksomheder samt tvangsopløsninger	19
2.2.3.4 Skatte- og afgiftsrestancer samt sanktioner	21
2.2.3.5 Sammenfatningen og forventningerne til IVS'erne	22
2.2.4 L 190	23
2.3 LOV nr. 445 og L 82	24
2.3.1 Vedtagelsen af L 190 og de retslige konsekvenser heraf	24
2.3.2 Ophævelse af specifikke bestemmelser for IVS'erne	24
2.3.3 Gældende ret i overgangsperioden	25
2.3.4 Analyse af de retslige konsekvenser af indførelsen af LOV nr. 445 og L 82	26

2.4 Omregistrering fra IVS til ApS	26
2.4.1 Introduktion	26
2.4.2 Gældende ret for IVS'erne ved omregistrering til ApS.....	27
2.4.2.1 Kapitalkravet	27
2.4.2.2 Ikrafttræden og genoptagelse	28
2.4.3 De retslige konsekvenser ved manglende omregistrering	28
2.4.4 Analyse af de retslige konsekvenser vedr. omregistrering fra IVS til ApS.....	29
2.5 De eksisterende IVS'ers muligheder for at opnå kapitalkravet.....	30
2.5.1 Introduktion	30
2.5.2 Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode	31
2.5.2.1 Introduktion.....	31
2.5.2.2 Indregning og måling.....	31
2.5.2.3 Opsamling	33
2.5.3 Reserve for udviklingsomkostninger – aktivering af udviklingsomkostninger	33
2.5.3.1 Introduktion.....	33
2.5.3.2 Forsøgs- og forskningsudgifter kontra udgifter til udviklingsprojekter	33
2.5.3.3 Regnskabsklasser og krav hertil.....	34
2.5.3.4 Indregning og måling.....	34
2.5.3.5 Opsamling	35
2.5.4 Indbetaling af restkapitalen efter L 82	36
2.6 Alternativer til omregistrering	37
2.6.1 Introduktion	37
2.6.2 Tvangsopløsning.....	37
2.6.3 Alternative opløsningsformer.....	38
2.6.4 Relevante overvejelser ved valg af opløsningsform	38
Kapitel 3.....	39
3.1 Problematikker vedrørende L 190.....	39
3.1.1 Introduktion	39
3.1.2 De eksisterende IVS'er	39
3.1.2.1 IVS'er med stor negativ egenkapital kunne blive tvunget til at lukke	39
3.1.2.2 Toårsfristen.....	41
3.1.2.3 Lovgivning med tilbagevirkende kraft.....	42
3.1.2.4 Er det de forkerte, der bliver straffet?	43

3.1.3 Fremtidens iværksættere.....	46
3.1.3.1 Næsthøjeste kapitalkrav i EU	46
3.1.3.1.1 Et konkurrencedygtigt kapitalkrav	46
3.1.3.1.2 Analyse af de retslige konsekvenser af, at Danmark har det næsthøjeste kapitalkrav i EU	47
3.1.3.2 Filialer	48
3.1.3.2.1 Iværksætternes mulighed for at drive filialer	48
3.1.3.2.2 Stigning i filialer i andre EU-lande og de danske s.a.m.b.a'ere	48
3.1.3.2.3 Begrænset mulighed for målrettet kontrol	49
3.1.3.2.4 Opsamling	50
3.1.3.3 Fald i iværksætteriet	51
3.1.4 Forhastet beslutning	51
3.1.5 Drag erfaringer fra andre EU-lande	52
3.1.5.1 Introduktion	52
3.1.5.2 Luxembourg	53
3.1.6 Faktisk ændringsforslag	54
Kapitel 4	56
4.1 Erhvervsstyrelsens analyse af iværksætterselskaber, september 2018	56
4.1.1 Introduktion	56
4.1.2 En betydelig del af IVS'erne ville være blevet stiftet som enkeltmands-virksomheder eller ApS'er	56
4.1.2.1 Har IVS'erne udkonkurreret eller erstattet andre virksomhedsformer?	56
4.1.2.2 Analyse af erhvervsstyrelsens udsagn	58
4.1.3 Det positive bidrag ville også kunne have fundet sted uden introduktion af IVS-selskabsformen	59
4.1.3.1 IVS'ernes bidrag til samfundsøkonomien	59
4.1.3.2 Udviklingen i BNP	59
4.1.3.3 Sammenligning af bidrag til samfundsøkonomien	60
4.1.3.4 Analyse af Erhvervsstyrelsens resultater	61
4.1.3.5 Analyse af fortegnet på konklusionen	62
4.1.4 En forholdsvis stor andel af IVS'erne tvangsopløses	64
4.2 Opsamling	65

Kapitel 5.....	66
5.1 Konklusion	66
5.1.1 Introduktion	66
5.1.2 De retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er	66
5.1.2.1 Afskaffelsen af IVS'erne	66
5.1.2.2 Kapitalforhøjelse	67
5.1.2.3 Opløsning af IVS'et	67
5.1.3 De retslige konsekvenser for fremtidens iværksættere	68
5.2 Diskussion	68
5.2.1 Introduktion	68
5.2.2 Den anden side af afskaffelsen af IVS'erne	68
5.2.3 Selskabsformens eller manglende ressourcer hos myndighedernes skyld?	69
Kapitel 6.....	72
6.1 Perspektivering	72
6.1.1 Introduktion	72
6.1.2 Udviklingen efter indførelsen af LOV nr. 445	72
6.1.3 Fremtidens kapitalkrav i Danmark	73
6.1.3.1 Stadig næsthøjeste kapitalkrav i EU	73
6.1.3.2 Forslag til udvikling af dansk selskabsret	73
Litteraturliste	75

Kapitel 1

1.1 Forkortelser

ApS	Anpartsselskab, når der skrives ApS, er det ApS'er, og når der skrives anpartsselskaber, er det i bred forstand hermed også IVS'erne, da IVS'erne er en variant af et anpartsselskab.
B 148	B 148 Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af iværksætterselskaber.
DI	Dansk Industri.
IVS	Iværksætterselskaber.
KSL	Selskabsloven.
L 82	L 82 Forslag til lov om ændring af selskabsloven, lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven og lov om bemyndigelse til midlertidig fravigelse af virksomheders pligter på selskabs- og regnskabsområdet i forbindelse med covid-19.
L 152	L 152 Forslag til lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister.
L 190	L 190 Forslag til lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven (Afskaffelse af iværksætterselskaber og nedsættelse af minimumskrav til anpartsselskabers selskabskapital).
LOV nr. 445	LOV nr. 445 af 13-04-2019: lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven (Afskaffelse af iværksætterselskaber og nedsættelse af minimumskrav til anpartsselskabers selskabskapital).

LOV nr. 616	LOV nr. 616 af 12-06-2013: lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister.
SKAT	Betegner det tidligere SKAT og de nuværende styrelser, herunder Skattestyrelsen og Gældsstyrelsen.
s.m.b.a.	Selskab med begrænset ansvar.
ÅRL	Årsregnskabsloven.

1.2 Baggrund

Tilbage i 2013 var der et overordnet politisk ønske om at øge iværksætteriet i Danmark.¹ Et af initiativerne for at understøtte dette var indførelsen af LOV nr. 616.² Loven medførte bl.a., at der fra 2014 kunne stiftes IVS'er, hvor kapitalkravet kun var 1 kr. Det betød, at personer, som ønskede at opstarte virksomhed med begrænset hæftelse, nu havde muligheden for at komme i gang uden at skulle fremskaffe 50.000 kr. og binde større kapital i virksomheden. Indførelsen af IVS'erne blev vedtaget i sammenhæng med afskaffelsen af s.m.b.a. Formålet med indførelsen af IVS'erne var at skabe gode rammevilkår for iværksættere i Danmark, også efter afskaffelsen af s.m.b.a.

På daværende tidspunkt var der ligeledes et ønske om at øge incitamentet til at vælge en selskabsform med høj grad af transparens, og som var underlagt selskabslovens materielle regulering.³ Alternativet var at drive virksomhed i personligt regi. IVS'erne er omfattet af selskabslovens materielle regler, hvorfor der skal udarbejdes årsregnskab, som skal indberettes til Erhvervsstyrelsen.⁴ Årsrapporterne er offentligt tilgængelige,⁵ hvorfor der opnås en høj grad af gennemsigtighed og derved indsigt i virksomheden for interessenterne, hvilket giver en vis sikkerhed for disse. Virksomheder drevet i personligt regi er derimod ikke underlagt denne offentliggørelse af deres regnskabstal.

Ydermere var formålet med indførelsen af loven, at Danmark skulle være konkurrencedygtigt i forhold til selskabskapitalkravet, sammenlignet med andre EU-lande.⁶ Herigennem ville Folketinget mindske risikoen for, at Danmark blev et land, hvor man, i stedet for at stifte selskabet i Danmark, blot drev filialer i Danmark og stiftede selskaberne i andre EU-lande med lavere kapitalkrav og mindre regulering.⁷ En filial af et udenlandsk selskab i Danmark er ikke underlagt dansk materiel ret, men de gældende materielle regler i stiftelseslandet.⁸

¹ Jf. Sørensen & Neville, 2012, s. 18.

² L 152.

³ L 152 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 25.

⁴ Jf. ÅRL § 138.

⁵ Jf. ÅRL § 154, stk. 2.

⁶ Jf. L 152 – skriftlig fremsættelse d. 27-02-13.

⁷ Jf. L 152 – skriftlig fremsættelse d. 27-02-13.

⁸ Lilja, 2015, s. 29.

I 2019 vælger Folketinget at afskaffe muligheden for at stifte IVS'er med vedtagelsen af L 190 og derved indførelsen af LOV nr. 445, hvorfor der efter d. 15-04-19 ikke længere kan stiftes IVS'er. For de eksisterende IVS'er blev der indført en toårig overgangsperiode, hvorefter de enten skulle omregistrere selskabet til et ApS med et kapitalkrav på 40.000 kr. eller lukke ned.⁹

Afskaffelsen af IVS'erne blev vedtaget på baggrund af Erhvervsstyrelsens "*Analyse af iværksætterselskaber*" fra september 2018.¹⁰ I bemærkningerne til L 190 fremgår det, at Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'er viste, at IVS-selskabsformen ikke havde haft den ønskede effekt på erhvervslivet.¹¹

Erhvervsministeren fremhæver i bemærkningerne til L 190 nogle af de konklusioner fra Erhvervsstyrelsens analyse, som anses for at være de væsentligste. En af de fremhævede konklusioner er, at IVS'erne er en hyppigt anvendt selskabsform; dog vurderes det i analysen, at en betydelig del af de stiftede IVS'er ville være blevet stiftet i andre virksomhedsformer, hvis IVS'erne ikke var blevet indført. En anden konklusion fra analysen er, at indførelsen af IVS'erne har bidraget positivt til samfundsøkonomien. Dog vurderes det, at udviklingen kunne være opnået uden indførelsen af IVS'erne. Ligeledes fremhæves, at opløsningerne efter få år er forholdsvis store blandt IVS'erne, og over halvdelen af opløsningerne er via tvangsopløsning. Tvangsopløsninger er forbundet med omkostninger for staten. Der har været en stigning i tvangsopløsningerne efter introduktionen af IVS'erne og derved en stigning i omkostningerne hertil. Det fremgår, at årsagen til stigningen ikke entydigt kan konkluderes, men at 13 % af de stiftede IVS'er¹² er blevet opløst. Erhvervsstyrelsens analyse lægger op til, at IVS'erne udgør 60 % af tvangsopløsningerne og derfor også 60 % af omkostninger, ud fra et groft estimat.¹³ Det fremhæves ligeledes, at IVS'erne i højere grad end ApS'er og enkeltmandsvirksomheder bliver sanktioneret i forbindelse med momsregistrering og oftere nægtes registrering efter skatte- og afgiftslovgivningen på baggrund af skatteforvaltningens svigindikatorer. Det betyder bl.a., at personkredsen i IVS'erne i lidt højere grad har risikable restancer fra tidligere virksomheder, end personkredsen i ApS'erne har.¹⁴

⁹ LOV nr. 445 § 5, stk. 1 og Erhvervsstyrelsen, 2019a.

¹⁰ L 190 – om lovforslaget, resumé.

¹¹ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3.

¹² Stiftet i perioden 2014-2017.

¹³ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 4.

¹⁴ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3.

Lovforslaget L 190 mødte en del kritik i høringsfasen. Nogle af de væsentligste kritikpunkter var bl.a., at mange IVS'er vil blive tvunget til at lukke, fx pga. stor negativ egenkapital, og at de ikke kunne nå at oparbejde den krævede selskabskapital på den daværende overgangsperiode på to år.¹⁵ Ligeledes var der kritik af, at Danmark ville få det næsthøjeste kapitalkrav i EU efter afskaffelsen af IVS'erne. Dette strider mod målet om at være konkurrencedygtigt i forhold til kapitalkravet sammenlignet med andre EU-lande.¹⁶ Det høje kapitalkrav strider ligeledes mod det overordnede mål om at fremme iværksætteriet i Danmark.¹⁷

Der var også fokus på eventuel fremtidig stigning af filialdrift i Danmark i høringsfasen, hvilket var en af de ting, man ønskede at undgå ved indførelsen af IVS'erne.¹⁸ Vedtagelsen blev i høringsfasen kaldt forhastet,¹⁹ og der var påstande om, at lovforslaget var fremsat på et ufuldstændigt grundlag.²⁰ På trods af kritikken valgte Folketinget med vedtagelsen af L 190 at afskaffe IVS'erne. Afskaffelsen af IVS'erne har og vil have konsekvenser, for både de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere.

Grundet covid-19 er nogle af de eksisterende IVS'ers mulighed for at nå at fremskaffe den nødvendige kapital inden d. 15-04-21 blevet væsentligt forringet. L 82 blev derfor vedtaget d. 17-12-20. L 82 har medført, at overgangsperioden er blevet forlænget med seks måneder.²¹ Der var ligeledes et ønske om at rette op på nogle af de uhensigtsmæssigheder, der var ved LOV nr. 445, hvorfor L 82 bl.a. også betyder, at de eksisterende IVS'er nu kun skal indbetale restkapitalen, svarende til differencen mellem den registrerede selskabskapital og kapitalkravet for et ApS, ved omregistrering til et ApS.²²

Med denne afhandling ønskes det at undersøge, hvilke retslige konsekvenser indførelsen af LOV nr. 445 og L 82 har for henholdsvis de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere.

¹⁵ L 190 – bilag 4, Tøjner og L 190 – bilag 4, Gutfelt.

¹⁶ Jf. L 152 - skriftlig fremsættelse d. 27-02-13.

¹⁷ L 190 – bilag 4, DI og L 190 – bilag 3, Lilja.

¹⁸ L 190 – bilag 3, Lilja.

¹⁹ L 190 – bilag 11.

²⁰ L 190 – bilag 3, Lilja.

²¹ Jf. L 82 § 2, nr. 2.

²² Jf. L 82 § 2, nr. 2.

1.3 Problemformulering

Hvad er de retslige konsekvenser for henholdsvis de eksisterende iværksætterselskaber samt fremtidens iværksættere efter indførelsen af LOV nr. 445 af 13/04/19 om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven (Afskaffelse af iværksætterselskaber og nedsættelse af minimumskrav til anpartsselskabers selskabskapital) og L 82 Forslag til lov om ændring af selskabsloven, lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven og lov om bemyndigelse til midlertidig fravigelse af virksomheders pligter på selskabs- og regnskabsområdet i forbindelse med covid-19?

1.4 Metode

Afhandlingen søger at afdække de retslige konsekvenser, og herigennem hvad gældende ret er, for henholdsvis de eksisterende IVS'er samt fremtidens iværksættere efter indførelsen af LOV nr. 445 og L 82. Efter vedtagelsen af L 190 samt L 82 har LOV nr. 445 ændret gældende ret (de lege lata) for IVS'erne, hvilket har selskabsretslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er, men også for fremtidens iværksættere. For at besvare afhandlingens problemformulering vil der derfor blive foretaget en juridisk analyse, hvortil den retsdogmatiske metode vil blive anvendt. Den retsdogmatiske metode består i at beskrive, systematisere og fortolke/analysere de tilstedeværende retskilder og på baggrund heraf komme frem til gældende ret (de lege lata) inden for den givende problemstilling.²³ For at afdække de retslige konsekvenser af L 82 vil tidligere gældende ret, svarende til LOV nr. 445 inden vedtagelsen af L 82, ligeledes blive klarlagt.

I afhandlingen bliver komparativ ret ligeledes anvendt.²⁴ Der foretages komparative analyser, hvor bl.a. dele af gældende ret for Luxembourg's IVS-lignende selskaber sammenholdes med dansk gældende ret for IVS'erne for herved at afdække eventuelle muligheder for at afhjælpe de uhensigtsmæssigheder, der har været i den danske gældende ret for IVS'erne. Ligeledes sammenholdes det danske kapitalkrav med medlemslandene i EU's kapitalkrav for herigennem at opnå en forståelse for fremtidens iværksætteres muligheder.

I afhandlingen laves der ligeledes en retspolitisk analyse, de lege ferenda,²⁵ hvorigennem der gives forslag til ændring af lovgivningen for de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere, herunder klarlæggelse af problematikkerne ved L 190 og derved LOV nr. 445.

²³ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 29-30.

²⁴ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 30-31, og Blume, 2016, s. 51.

²⁵ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 445-446.

1.4.1 Afhandlingens opbygning

1.4.1.1 Kapitel 2

For at besvare afhandlingens problemformulering bliver der foretaget en retsdogmatisk analyse. Igennem den retsdogmatiske analyse bliver gældende ret klarlagt for de eksisterende IVS'er og for fremtidens iværksættere i kapitel 2. Herigennem bliver de retslige konsekvenser, efter indførelsen af LOV nr. 445 og L 82, for de eksisterende IVS'er og for fremtidens iværksættere analyseret. Afskaffelsen af IVS'erne har retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere, hvorfor det er relevant at belyse baggrunden for afskaffelsen, og på hvilket grundlag den er fundet sted. Derfor bliver baggrunden for L 190 behandlet i afsnit 2.2.

I de efterfølgende afsnit i kapitel 2 bliver gældende ret for de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere klarlagt, og de retslige konsekvenser heraf bliver analyseret. Bl.a. bliver gældende ret i overgangsperioden, gældende ret ved omregistrering samt de retslige konsekvenser ved manglende omregistrering behandlet. De eksisterende IVS'ers muligheder for at opnå minimumskapitalkravet bliver i afsnit 2.5 klarlagt, med særligt fokus på mulighederne for indregning af kapitalandele efter indre værdis metode og aktivering af udviklingsomkostninger. De to muligheder fremhæves, da de anses som værende relevante for de eksisterende IVS'ers muligheder for at opnå den krævede minimumskapital i forbindelse med en omregistrering. Det er relevant for de eksisterende IVS'er at kende mulighederne for at kunne håndtere nogle af de retslige konsekvenser af indførelsen af LOV nr. 445 bedst muligt. I forlængelse heraf vil nogle af de retslige konsekvenser efter indførelsen af L 82 blive behandlet, herunder muligheden for indbetaling af restkapitalen. Kapitel 2 afsluttes med en klarlæggelse af nogle af de alternativer, de eksisterende IVS'er har til omregistrering. Det gøres for herigennem at fastlægge de retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er, som enten ikke ønsker eller ikke har mulighed for at foretage en omregistrering.

1.4.1.2 Kapitel 3

I afhandlingens tredje kapitel vil de problematikker ved L 190, som anses for relevante for afhandlingens problemformulering, behandles. Herigennem bliver de retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er samt fremtidens iværksættere efter indførelsen af LOV nr. 445 analyseret og diskuteret. Hvor L 82 har indvirkning på de retslige konsekvenser, vil ændringerne grundet L 82 ligeledes blive inddraget i analysen. I afsnit 3.1.2 vil de retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er ved L 190 og L 82's indvirkning herpå blive analyseret. Analysen af de retslige konsekvenser for fremtidens iværksættere ved L 190's og L 82's indvirkning bliver foretaget i afhandlingens afsnit 3.1.3. I afsnit 3.1.4 bliver det diskuteret, hvorvidt lovforslaget er blevet hastet igennem, og om der derved er taget en forhastet beslutning. Dette anses for at være en relevant problematik i forhold til de store konsekvenser, som L 190 har. Opfordringen om at drage erfaringer fra andre EU-lande og herved finde en

alternativ løsning til afskaffelse af IVS'erne bliver behandlet i afsnit 3.1.5. Det findes relevant, da der evt. havde været løsninger, som ikke havde haft lige så store konsekvenser for de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere. Kapitel 3 afrundes med afsnit 3.1.6, hvor det faktiske ændringsforslag behandles, da det er interessant, at der var stor opbakning blandt Folketingets partier til at finde en alternativ løsning frem for total afskaffelse af IVS'erne.

1.4.1.3 Kapitel 4

Indførelsen af LOV nr. 445, og derved afskaffelsen af IVS'erne, har retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er, men også for fremtidens iværksættere. Det er derfor relevant at opnå en forståelse for baggrunden for afskaffelsen af IVS'erne, hvilket er søgt afdækket i kapitel 2, afsnit 2.2. I kapitel 4 bliver der redegjort for grundlaget for tre af de konklusioner, som er fremhævet i L 190 som værende blandt de væsentligste fra Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'erne fra september 2018. Grundlaget samt konklusionerne analyseres og diskuteres ligeledes i kapitel 4 for herigennem at opnå en større indsigt i og forståelse af grundlaget for afskaffelsen af IVS'erne, som anses for at være relevant for afhandlingens problemformulering.

1.4.1.4 Kapitel 5 og 6

Kapitel 5 består af konklusionen på afhandlingens problemformulering samt afhandlingens diskussion af to væsentlige vinkler. I første afsnit af afhandlingens diskussion, afsnit 5.2.2, bliver der reflekteret over og diskuteret, hvorvidt afskaffelsen af IVS'erne evt. kan være en positiv ting for de eksisterende IVS'er efter vedtagelsen af L 82. I afsnit 5.2.3 bliver det diskuteret, hvorvidt IVS-selskabsformen bærer det fulde ansvar for den øgede risiko for svig og opbygning af gæld til det offentlige, eller om det er de manglende ressourcer hos de danske myndigheder, som bærer ansvaret.

Slutteligt runder afhandlingens perspektivering af handlingen af i kapitel 6. I afsnit 6.1.2 vil udviklingen efter indførelsen af LOV nr. 445 kort blive klarlagt, da udviklingen må anses at være væsentlig for de eksisterende IVS'er og for fremtidens iværksættere. Da L 82 ikke afhjælper problematikken vedr., at Danmark har det næsthøjeste kapitalkrav i EU efter afskaffelsen af IVS'erne, samt at der er fremtidige politiske forhandlinger på vej på området, er hovedfokus i afhandlingens perspektivering af fremtidens kapitalkrav i Danmark, herunder konsekvenserne af de fremtidige forhandlinger for de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere.

1.5 Retskilder

Retskilderne opdeles i Danmark i fire: regulering/lovgivning, retspraksis/præjudikater, retssædvane og forholdets natur.²⁶ Retskilderne har ingen rangorden, og der er derfor ingen, der har forrang over andre, men lovgivning er den mest objektive af retskilderne, og forholdets natur er den mindst objektive.²⁷

Til afhandlingens retsdogmatiske analyse vil de primære retskilder være KSL,²⁸ herunder LOV nr. 445, samt ÅRL. Et IVS er et anpartsselskab, hvorfor IVS'erne er omfattet af KSL's regler om anpartsselskaber, medmindre andet fremgår af KSL § 357 a-d. Inden indførelsen af LOV nr. 445 fremgik de specifikke regler for IVS'erne af KSL § 357 a-d, men KSL § 357 a-d blev ophævet af LOV nr. 445 § 1, nr. 6. Derfor er det ændringsloven, inkl. L 82 efter dennes ikrafttræden, der er gældende ret for IVS'erne i overgangsperioden frem til d. 15-10-21.²⁹

For at opnå en forståelse for, hvorfor IVS'erne i sin tid blev indført og senere afskaffet, vil lovforslagene L 152³⁰ og L 190³¹ og deres forarbejde, herunder også behandlingerne, høringssvar og henvendelser mv., være væsentlige kilder i afhandlingen. L 190 fylder væsentligt mere end L 152 i afhandlingen, og L 190 inkl. forarbejder mv. udgør væsentlige kilder ift. afdækning af problematikkerne ved afskaffelsen af IVS'erne og herved afdækning af de retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere. I forbindelse med afdækningen af baggrunden for L 190, i afsnit 2.2, er beslutningsforslag B 148 ligeledes en relevant kilde. Erhvervsstyrelsens statusrapport 2016 om erfaringerne med IVS'erne samt Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'er fra september 2018 er ligeledes vigtige kilder i afhandlingen, da særligt analysen fra 2018 bliver fremhævet som grundlaget for afskaffelsen af IVS'erne i L 190.

Når det gælder retskildetyperne, er der til gengæld hierarki.³² Grundloven er den retskildetype med den højeste rang i Danmark, herefter kommer almindelige love, bekendtgørelser og andre administrative forskrifter, og til sidst private aftaler.³³ Følgende principper anvendes for at lokalisere, hvilken regel der er gældende: Lex superior-princippet: En højere regel har forrang for en lavere regel.³⁴ Lex specialis-princippet: En speciel regel har forrang

²⁶ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 56.

²⁷ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 56.

²⁸ LBK nr. 763 af 23/07/2019.

²⁹ Oprindeligt 15-04-21 før L 82.

³⁰ Indførelsen af IVS'erne.

³¹ Afskaffelsen af IVS'erne.

³² Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 57.

³³ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 57.

³⁴ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 235.

for en generel regel.³⁵ Lex posterior-princippet: En yngre regel har forrang for en ældre regel.³⁶ Efter lex superior-princippet har EU-retten forrang for national ret,³⁷ hvorfor EU-retten ligeledes har betydning for afhandlingen. Nationalret må ikke være i strid med EU-direktiver, EU-traktater m.m., hvilket afhandlingen kort behandler i afsnit 3.1.3.2.3. ift. muligheden for målrettet kontrol af filialer.

Hvorvidt juridisk litteratur er en retskilde, er omdiskuteret.³⁸ Blume P. skriver, at en forfatter ikke har legitimitet til at påvirke retsforholdene, men at den juridiske litteratur i praksis bliver brugt i den juridiske argumentation.³⁹ Han skriver ligeledes: *"Eftersom det kan lægges til grund, at litteraturen er baseret på anerkendte retskilder, er det netop på denne baggrund acceptabelt at benytte litteraturen i den juridiske argumentation"*.⁴⁰ Derimod argumenterer Ravnkilde J. for, at den juridiske litteratur ikke er en retskilde; han skriver således i U.2013B.1: *"Sandheden er, at teorien ikke er en retskilde, fordi domstolene med rette betragter de akademiske fremstillinger på samme måde, som teoretikerne med rette betragter hinandens værker, nemlig som mere eller mindre vellykkede redegørelser for retskilderne, ikke som retskilder selv"*.⁴¹ ⁴² I afhandlings retsdogmatiske analyse er det således relevant, at den juridiske litteratur ikke kan anses som værende en retskilde.

³⁵ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 238.

³⁶ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 239.

³⁷ Tvarnø & Nielsen, 2017, s. 33.

³⁸ Se bl.a. U.2013B.1, U.2013B.94, U.2013B.231, U.2013B.301, U.2013B.400, U.2014B.177.

³⁹ Blume, 2016, s. 188.

⁴⁰ Blume, 2016, s. 189.

⁴¹ U.2013B.1, s. 6-7.

⁴² Se yderligere i U.2013B.1, U.2013B.94, U.2013B.231, U.2013B.301, U.2013B.400 og U.2014B.177, hvor Ravnkilde J. diskuterer emnet 'Hvad er en retskilde?' med Blume P., Holtermann J. v. H. og Olsen H. P.

1.6 Afgrænsning

Skatteretslige konsekvenser: Afhandlingen afgrænser sig fra de skatteretslige konsekvenser ved indførelsen af LOV nr. 445 og L 82 og behandler herved udelukkende de selskabsretslig konsekvenser.

L 82: Afhandlingen behandler udelukkende § 2 af L 82, da det kun er § 2, der er relevant for afhandlingens problemformulering.

Ikrafttrædelsestidspunkt for L 82: L 82 er vedtaget d. 17-12-20, men jf. L 82 § 4, stk. 2, som har følgende ordlyd: *"Erhvervsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 2"*, er der ikke fastsat ikrafttrædelsestidspunkt for ændringerne vedr. IVS'erne. Da det forventes, at loven vil træde i kraft i nærmeste fremtid, er dette forhold ikke behandlet i afhandlingen. L 82 behandles som værende trådt i kraft.

Udenlandsk selskabsret: Udenlandsk lovgivning bliver kun behandlet begrænset i afhandlingen, herunder kort nogle af de luxembourgske regler for landets IVS-lignende selskabsform, sammenligningen af kapitalkravene for anpartsselskaber i EU samt inddragelsen af etableringsretten inden for EU. Hovedfokus i afhandlingen vil være national ret, med hensyntagen til, at denne ikke strider imod EU-retten. De retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er og for fremtidens iværksættere, og herved besvarelse af afhandlingens problemformulering, afdækkes gennem gældende, og tidligere gældende, dansk lovgivning.

Opløsningsformer: Der gås ikke yderligere i dybden med, hvilke alternative opløsningsformer de eksisterende IVS'er kan vælge i afhandlingen, da dette ikke anses for værende væsentligt for besvarelsen af afhandlingens problemformulering. Der nævnes kun kort, hvilke metoder der eksisterer, samt en kort redegørelse af opløsning ved betalingserklæring, da denne metode anses for at være den mest relevante for fx IVS'er uden den store aktivitet i selskabet.

Kapitel 2

2.1 Introduktion

Kapitel 2 består af en klarlæggelse af gældende ret for IVS'er efter indførelsen af LOV nr. 445 og vedtagelsen af L 82, samt en analyse af de retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er samt de fremtidige iværksættere. I afsnit 2.2 belyses baggrunden for L 190. Gældende ret for de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere efter indførelsen af LOV nr. 445 og L 82 bliver behandlet i afsnit 2.3, og de retslige konsekvenser heraf bliver analyseret. Afsnit 2.4 omhandler gældende ret ved omregistreringen fra IVS til ApS samt analyse af de retslige konsekvenser. I afsnit 2.5 vil nogle af de relevante muligheder for de eksisterende IVS'er for at opnå den krævede kapital blive klarlagt. Slutteligt vil alternativer til omregistrering blive behandlet i afsnit 2.6.

2.2 Baggrund for L 190

2.2.1 Erhvervsstyrelsens statusrapport 2016

Tilbage i 2016 udarbejdede Erhvervsstyrelsen en statusrapport vedr. erfaringerne med IVS'erne.⁴³ På tidspunktet for rapportens udgivelse havde IVS'erne eksisteret i lidt over to år. Dette var en begrænset periode og, som det også fremgik af rapporten, derved et relativt begrænset datagrundlag,⁴⁴ hvorfor det var svært at konkludere endeligt på IVS'ernes succes eller mangel på samme. Ligeledes indeholdt rapporten ingen data vedr. IVS'ernes afholdelse af skatter og afgifter, hvorfor det ikke kunne konkluderes, hvorvidt IVS'erne efterlevede reglerne på dette område.⁴⁵ Generelt er hovedkonklusionerne i notatet positive, og den første konklusion er, at IVS'erne generelt fungerer efter hensigten, og efterfølgende at der ikke er indikationer for, at IVS'erne i særlig grad anvendes ved økonomisk uansvarlig virksomhedsdrift. I notatet fremgår det, at IVS'erne har større tendens end ApS'erne til ikke at efterleve reglerne vedr. indberetning af årsrapport samt registrering af ejerforhold. Der konkluderes på baggrund heraf, at der er behov for, at Erhvervsstyrelsen tydeliggør de pligter og ansvar, der er knyttet til at drive et IVS.⁴⁶ Det konkluderes, at der skal laves en mere dyberegående undersøgelse, når der er et større datagrundlag, for at identificere eventuelle yderligere tiltag, som kan sikre gode rammer for IVS'erne.⁴⁷ Slutteligt konkluderes følgende:

⁴³ Rapporten er ikke længere tilgængelig på Erhvervsstyrelsens hjemmeside: https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/publikation/ivs_statusrapport.pdf, hvorfor der henvises til Erhvervs- og Vækstministeriet, 2016.

⁴⁴ Erhvervs- og Vækstministeriet, 2016, s. 2.

⁴⁵ Erhvervs- og Vækstministeriet, 2016, s. 2.

⁴⁶ Erhvervs- og Vækstministeriet, 2016, s. 2 og s. 9.

⁴⁷ Erhvervs- og Vækstministeriet, 2016, s. 2 og s. 9.

Iværksætterier og gode rammevilkår for start-up-virksomheder er et fokusområde såvel nationalt som internationalt i disse år. Det er vigtigt at sikre, at danske iværksætterselskaber og SMV'er har gode konkurrencevilkår og kan klare sig på de internationale markeder. Mere restriktive rammevilkår for dette virksomhedssegment kan resultere i dårlige eller ulige konkurrencevilkår for danske virksomheder og bør derfor så vidt muligt undgås.⁴⁸

Det er interessant, at det fremhæves, at mere restriktive rammevilkår så vidt muligt bør undgås, da den senere afskaffelse af IVS'erne må anses for at skabe mere restriktive rammevilkår for de danske iværksættere. Det kan derfor diskuteres, hvorvidt denne anbefaling ignoreres eller glemmes i forbindelse med afskaffelsen af IVS'erne. Det må forventes, at dette stadig er gældende ved afskaffelsen af IVS'erne.

2.2.2 B 148

I slutningen af maj 2018 fremsatte DF beslutningsforslag nr. B 148, bl.a. på baggrund af en lang række tilfælde af negativ omtale af IVS'erne i medierne⁴⁹ om problemer vedr. IVS'erne såsom konkurser, tvangsopløsninger, skatte- og afgiftsrestancer samt misbrug selskabsformen til bl.a. massestiftelser for at opnå taxatilladelser.⁵⁰

B 148 havde følgende ordlyd: ”Folketinget pålægger regeringen i indeværende kalenderår at udfase IVS-selskabsformen (1-kronesselskaber), så der fremadrettet ikke kan oprettes nye IVS'er”.⁵¹ DF fremsatte beslutningsforslaget, da de mente, at det var blevet for nemt at oprette virksomheder og risikofrit bedrage samfundet for millioner af kroner gennem IVS'er.⁵² Beslutningsforslaget bortfaldt grundet et ønske fra regeringens side om at drage erfaringer fra Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'erne, som skulle offentliggøres i efteråret 2018.⁵³

⁴⁸ Erhvervs- og Vækstministeriet, 2016, s. 2-3.

⁴⁹ Se Lilja, 2019b, s. 110-112, hvor Lilja, T. M., forholder sig kritisk til den mediedækning, der har været af IVS'erne. Se særligt afsnit 6.2 for diskussion af presseetik og kildekritik, særligt vedr. artiklen, Sommer et al., 2017, med overskriften: ”Omstridte énkrone-selskaber brugt i svindelnummer til op mod en halv milliard krone”. Lilja, T. M. fremhæver bl.a., at ud af 12 selskaber i sagen er kun fire IVS'er, og disses svindel udgør under 20 % af det samlede beløb, hvorfor overskriften må siges at være misvisende.

⁵⁰ Nielsen & Himmelstrup, 2018.

⁵¹ B 148.

⁵² Jf. B 148, om beslutningsforslaget, resumé.

⁵³ Lilja, 2019b, s. 112, afsnit 7.

2.2.3 Erhvervsstyrelsens analyse 2018

2.2.3.1 Introduktion

Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'er fra september 2018 vil blive behandlet i dette afsnit. I kapitel 4 vil nogle af de konklusioner fra analysen, som er fremhævet som de væsentligste i L 190, blive yderligere analyseret og diskuteret.

2.2.3.2 Nye virksomheder og bidraget til samfundsøkonomien

I september 2018 blev Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'erne udgivet. Formålet med analysen var at belyse, hvorvidt IVS-selskabsformen var blevet brugt som tilsigtet, samt om rammevilkårene for nye virksomheder var blevet forbedret gennem introduktionen af virksomhedsformen.⁵⁴ Analysen viste, at IVS'erne var hyppigt anvendt og havde bidraget positivt til den danske økonomi. Der blev stiftet 41.877 IVS'er i perioden 01-01-14 til 31-12-17, svarende til 15 % af nye stiftelser.⁵⁵ Det formodes i analysen, at bidraget til flere virksomheder er sket uden at udkonkurrere eller erstatte de eksisterende virksomhedsformer.⁵⁶

IVS'erne har bidraget positivt til den danske samfundsøkonomi,⁵⁷ men bidraget er mindre end bidraget fra ApS'er og enkeltmandsvirksomhederne.⁵⁸ Det fremgår direkte af Erhvervsstyrelsens analyse, at det må antages, at IVS'erne kommer til at have en større fremtidig positiv effekt på samfundsøkonomien, da det ofte tager flere år at realisere virksomheders vækstpotentiale.⁵⁹

2.2.3.3 Overlevelseshraten, reelt erhvervsaktive virksomheder samt tvangsopløsninger

Overlevelseshraten for IVS'erne ligger noget lavere end for ApS'erne, men højere end enkeltmandsvirksomheder mfl.⁶⁰ Det fremgår af Erhvervsstyrelsens analyse, at det indikerer, at ledelsen samt stifterne af IVS'er generelt er bedre rustet til at drive virksomhed end de, der stifter enkeltmandsvirksomheder, og modsat, når der sammenlignes med ApS'erne.⁶¹

⁵⁴ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 7 og L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3.

⁵⁵ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 12.

⁵⁶ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 15.

⁵⁷ I 2016 bidrog IVS'erne (fratrasket holdingselskaber), som var stiftet i perioden 2014-2016, samlet set med en omsætning på 5,2 mia. kr., beskæftigede knap 5.200 personer og eksporterede for 430 mio. kr. jf. Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 22.

⁵⁸ Erhvervsstyrelsen, 2018, figur 4.5, s. 28.

⁵⁹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 23.

⁶⁰ Jf. Erhvervsstyrelsen, 2018, tabel 3.3 s. 21.

⁶¹ Jf. Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 20.

Der er færre reelt erhvervsaktive IVS'er end de andre virksomhedstyper.⁶² Det skyldes formentlig, at der er større risiko for, at et IVS blev stiftet uden en egentlig plan om at drive en reel erhvervsvirksomhed grundet det lave kapitalkrav samt den begrænsede hæftelse. Det må forventes, at overlevelseshraten for IVS'erne bliver påvirket negativt af de mange ikkeerhvervsaktive IVS'er. Over dobbelt så mange IVS'er som ApS'er er blevet tvangsopløst. Der er tvangsopløst 2.948 IVS'er på tre år. Tvangsopløsning er den hyppigste metode til opløsning blandt IVS'erne.⁶³ Af de tvangsopløste IVS'er havde 94 % ingen reel erhvervsaktivitet.⁶⁴ Dette tyder på, at et af de store problemer for IVS'erne som selskabsform er, at der bliver stiftet for mange selskaber, uden at der opstartes en reel erhvervsvirksomhed, og derved ender omkostningerne til tvangsopløsningerne med at tilfalde staten. Ifølge Erhvervsstyrelsens analyse er omkostninger for skifteretterne steget fra 2014 til 2016 med 13 mio. kr., bl.a. grundet de mange IVS'er, som sendes til tvangsopløsning.⁶⁵ Ud fra et groft estimat er omkostninger vedr. IVS'erne sat til 60 % af omkostningerne svarende til 28 mio. kr. i 2016.⁶⁶ Den store andel af ikke reelt erhvervsaktive IVS'er ender derfor med at straffe de reelt erhvervsaktive, da der gives et forkert billede af, hvordan de erhvervsaktive IVS'erne klarer sig.

Et andet eksempel herpå fra Erhvervsstyrelsens analyse er, hvor mange procent af de stiftede IVS'er der er omregistreret til et ApS. Når alle de stiftede IVS'er medtages, er det kun 4 % heraf, som er blevet omregistreret eller har den nødvendige selskabskapital samt bunden reserve på min. 50.000 kr.^{67 68} Hvis der udelukkende kigges på IVS'er med reel erhvervsaktivitet, er det imidlertid et andet billede, der viser sig. Så vil andelen være på 25 %, ⁶⁹ hvilket må siges at være en pæn procentdel, når der tages højde for den begrænsede periode, IVS'erne har eksisteret på dette tidspunkt, da det tager tid for virksomhederne at realisere deres fulde vækstopotentiale.

⁶² Jf. Erhvervsstyrelsen, 2018, figur 4.2 s. 24.

⁶³ Jf. Erhvervsstyrelsen, 2018, tabel 7.1 s. 37.

⁶⁴ Jf. Erhvervsstyrelsen, 2018, figur 7.4 s. 41.

⁶⁵ Erhvervsstyrelsen, 2018, tabel 7.3, s. 43.

⁶⁶ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 43-44, der oplyses ligeledes om usikkerheden vedr. dette estimat.

⁶⁷ Daværende kapitalkrav til et ApS.

⁶⁸ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 31.

⁶⁹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 31-32.

2.2.3.4 Skatte- og afgiftsrestancer samt sanktioner

I Erhvervsstyrelsens statusrapport fra 2016 var skatte- og afgiftsrestancer ikke medtaget, hvilket de er i Erhvervsstyrelsens analyse fra 2018. IVS'erne er placeret mellem ApS'erne og enkeltmandsvirksomhederne, når der kigges på den gennemsnitlige skatte- og afgiftsrestancerne, hvilket virker fornuftigt ift. forventet størrelsen af virksomhederne. Det fremgår af Erhvervsstyrelsens rapport, at de aktive ApS'er har over dobbelt så høje restancer som de aktive IVS'er og er halvdelen gange højere, når der kigges på ophørte virksomheder. IVS'erne har næsten dobbelt så høje restancer som enkeltmandsvirksomheder i aktive virksomheder og over dobbelt så høje ved ophørte virksomheder.⁷⁰ Det faktum, at enkeltmandsvirksomhederne er den virksomhedsform med den laveste skatte- og afgiftsrestance, er helt naturligt, da der hæftes personligt for gælden. Det er derfor svært at sammenligne enkeltmandsvirksomheder med personlig hæftelse med selskaber med begrænset hæftelse, når det gælder restancer til staten.

En vigtig pointe ift. skatte- og afgiftsrestancerne er, at det er en mindre andel af IVS'erne, der trækker den samlede restance op, ved at en mindre gruppe virksomheder har store restancer; dette gælder både ved aktive og ophørte IVS'er.⁷¹ Det gør sig ligeledes gældende for ApS'erne og enkeltmandsvirksomhederne.⁷²

Erhvervsstyrelsens rapport viser, at der er en lidt højere andel af IVS'erne, der sanktioneres i forbindelse med momsregistreringen end ApS'erne,⁷³ og en noget højere andel end enkeltmandsvirksomhederne. Det betyder, at personkredsen i IVS'erne i lidt højere grad har risikable restancer fra tidligere virksomheder end personkredsen i ApS'erne og i noget højere grad end personkredsen i enkeltmandsvirksomhederne.⁷⁴ Det fremgår af Erhvervsstyrelsens analyse, at grunden til, at enkeltmandsvirksomhederne ligger så lavt ift. de andre virksomhedstyper, er, at det ofte er første gang, at indehaverne af en enkeltmandsvirksomhed driver virksomhed. Dermed har Skatteforvaltningen ikke noget grundlag for at sanktionere efter trip, trap, træsko,⁷⁵ da der ikke er tidligere virksomhedsgæld til staten.⁷⁶

⁷⁰ Erhvervsstyrelsen, 2018, tabel 8.5, s. 51.

⁷¹ Erhvervsstyrelsen, 2018, tabel 8.7, s. 52.

⁷² Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 53.

⁷³ ApS'erne ligger et til tre procentpoint lavere end IVS'erne jf. Erhvervsstyrelsen, 2018, tabel 8.2, s. 47.

⁷⁴ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 4 og s. 45-48 og L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 4.

⁷⁵ Se forklaring heraf i Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 45.

⁷⁶ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 47.

2.2.3.5 Sammenfatningen og forventningerne til IVS'erne

Samlet set ligger IVS'erne oftest mellem ApS'erne og enkeltmandsvirksomhederne i Erhvervsstyrelsens analyse, hvilket må anses for værende fornuftigt, når der kigges på hæftelse, kapitalkravet, forventet størrelse af virksomhederne samt hvilket målgruppe de enkelte virksomhedstyper henvender sig til.

I sammenfatningen i Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'erne sker der imidlertid ofte det, at når der konkluderes noget positivt om IVS'erne, bliver det fulgt op med, at denne effekt sandsynligvis også var opnået uden introduktionen af IVS'erne. Det er helt korrekt, at det ikke er muligt at konkludere, hvorvidt disse virksomheder ville være stiftet i en anden selskabsform, hvis IVS'erne ikke var blevet indført, men der vælges flere gange den mest negative formulering af de mulige.⁷⁷ Sammenfatningens andet sidste afsnit, og derved hvad læseren, der udelukkende læser sammenfatningen, efterlades med, lyder således:

Samlet viser analysen, at iværksætterselskaber er blevet en hyppigt anvendt selskabsform, og at virksomheder, der er stiftet som iværksætterselskaber i 2014-2016, har bidraget til den danske økonomi med en omsætning på 5,2 mia. kr., beskæftigelse af 5.200 personer og en eksport på 430 mio. kr. Men det er vurderingen, at en betydelig del af iværksætterselskaberne ville være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber i stedet for.⁷⁸

Derved efterlades læseren med en overbevisning om, at Erhvervsstyrelsens analyse viser, at de positive effekter fra IVS'erne højst sandsynligt ville være opnået igennem andre virksomhedsformer, hvis IVS'erne ikke var blevet introduceret.

Sammenfatningen slutter med følgende afsnit:

Ved introduktionen af iværksætterselskaberne var det forventet at en vis del af iværksætterselskaberne ikke ville overleve. Analysen viser blandt andet, at antallet af tvangsopløsninger efter introduktionen af iværksætterselskaber er steget mere, end hvad der var forventet. Desuden var der usikkerhed om selskabsformen ville blive brugt til svig og momsunddragelse i videre udstræk end andre virksomhedsformer. Analysen viser hertil, at iværksætterselskaberne i større omfang end forventet har medført en forhøjet risiko for svig, og at skatte- og afgiftsrestancerne for iværksætterselskaberne er næsten dobbelt så høje som enkeltmandsvirksomheder.

⁷⁷ Se yderligere herom i kap. 4, samt tilsvarende Liljas, 2019, afsnit 8, s. 112-113.

⁷⁸ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 5.

I forbindelse med indførelsen af IVS'erne var der imidlertid ikke opstillet nogen målbare forventninger til, hvordan IVS'erne skulle klare sig,⁷⁹ hvorfor det på denne baggrund er svært at vurdere, hvorvidt IVS'erne har klaret sig bedre eller dårligere end forventet. Det er ligeledes misvisende, at der konkluderes, at antallet af tvangsopløsninger er steget mere end forventet, samt at IVS'erne, i større omfang end forventet, har medført forhøjet risiko for svig. Disse konklusioner kunne lige så godt have vendt den anden vej, når der ikke er opstillet en målbar forventning/tolerance.⁸⁰

Når sammenfatningen sammenholdes med selve analysen, kan det diskuteres, om der har været et ønske om, at analysen skulle retfærdiggøre afskaffelsen af IVS'erne. Det peger lidt i denne retning, når der kigges på det relativt negative ordvalg i sammenfatningen i forhold til ordvalgene igennem analysen, samt de uholdbare negative konklusioner omkring de flere end forventede tvangsopløsninger og den større end forventede risiko for svig, når der ikke har været opstillet forventninger på forhånd.⁸¹

2.2.4 L 190

På baggrund af ovenstående udvikling blev L 190 fremsat d. 28-02-19. I den skriftlige fremsættelse af L 190⁸² begrundes lovforslaget om afskaffelsen af IVS'erne med de resultater, som Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'erne fra 2018, viste. Det fremhæves, at analysen viste, at der er kommet en øget risiko for svig og opbygning af gæld til det offentlige efter indførelsen af IVS'erne. Ligeledes fremhæves det, at IVS'erne har medført, at det samlede antal selskaber, der sendes til tvangsopløsning, er steget. Derfor konkluderes det, at IVS'erne har øget omkostningerne til det offentlige væsentligt.⁸³ I bemærkningerne til L 190 konkluderes det, at analysen viste, at IVS'erne ikke havde haft den ønskede effekt på erhvervslivet.⁸⁴

⁷⁹ Det fremgår hverken af lovforslag L 152, bemærkningerne eller fremsættelsestalen.

⁸⁰ Se tilsvarende L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 6.

⁸¹ Se tilsvarende Lilja, 2019b, afsnit 8, s. 112.

⁸² L 190 – skriftlig fremsættelse d. 28-02-19 og L 190 – om lovforslaget, resumé.

⁸³ L 190 – skriftlig fremsættelse d. 28-02-19 og L 190 – om lovforslaget, resumé.

⁸⁴ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3.

2.3 LOV nr. 445 og L 82

2.3.1 Vedtagelsen af L 190 og de retslige konsekvenser heraf

D. 09-04-19 blev lovforslag L 190⁸⁵ vedtaget i Folketinget med 101 stemmer for, fem imod og nul hverken for eller imod.⁸⁶ Lovforslaget blev til LOV nr. 445. Loven omhandler afskaffelsen af IVS'erne samt nedsættelsen af minimuskapitalkravet for ApS'er. Der kan fra og med d. 15-04-19 derfor ikke længere stiftes nye IVS'er,⁸⁷ og de eksisterende IVS'er, som er stiftet før d. 15-04-19, fik oprindeligt en overgangsperiode på to år til at omregistrere sig til et ApS.⁸⁸ Hvis de eksisterende IVS'er ikke var omregistreret inden d. 15-04-21, kunne Erhvervsstyrelsen tvangsopløse IVS'et.⁸⁹ D. 11-11-20 blev L 82 fremsat og enstemmigt vedtaget d. 17-12-20. L 82 har medført, at fristen er forlænget med seks måneder, hvorfor omregistreringen skal være sket inden d. 15-10-21.⁹⁰

Folketinget har med vedtagelsen af L 190 valgt at nedsætte kapitalkravet i ApS'erne fra 50.000 kr. til 40.000 kr.,⁹¹ hvorfor kapitalkravet nu er 40.000 kr. i et ApS jf. KSL § 4, stk. 2. Ved omregistrering af et IVS til ApS skal der derfor nu, som min., være en selskabskapital og reserver, som kan overføres til selskabskapital, på 40.000 kr. imod 50.000 kr. tidligere.

2.3.2 Ophævelse af specifikke bestemmelser for IVS'erne

Tidligere var IVS'erne hjemlet i selskabslovens kapitel 20 a, KSL § 357 a-d, som jf. LOV nr. 445 § 1, nr. 6 er ophævet, hvorfor gældende ret for de eksisterende IVS'er følger af ændringsloven. Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 1 gælder selskabslovens regler om anpartsselskaber som udgangspunkt stadig for de eksisterende IVS'er, dvs. IVS'erne stiftet før d. 15-04-19. Før d. 15-04-19 fremgik definitionen af et IVS af KSL § 5, nr. 14, men denne er ligeledes ophævet jf. LOV nr. 445 § 1, nr. 2. De specifikke bestemmelser, der tidligere var i årsregnskabsloven vedr. IVS'erne, er ligeledes ophævet og udgået.⁹² Det kan være u hensigtsmæssigt, at alle de specifikke bestemmelser i selskabsloven og årsregnskabsloven, som vedrørte IVS'erne, er ophævet, når der stadig er eksisterende IVS'er.⁹³ Alternativt burde disse først ophæves d. 15-10-21.

⁸⁵ L 190.

⁸⁶ L 190 – om lovforslaget.

⁸⁷ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 2.

⁸⁸ Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 1, 1. pkt.

⁸⁹ Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 2, 2. pkt.

⁹⁰ L 82 § 2, nr. 2.

⁹¹ Jf. LOV nr. 445 § 1, nr. 1, 4 og 5.

⁹² Jf. LOV nr. 445 § 2, nr. 1-3.

⁹³ Se tilsvarende Seehausen, 2019, s. 127, afsnit 3.

2.3.3 Gældende ret i overgangsperioden

Da det ikke længere er muligt at stifte IVS'er i medfør af selskabsloven,⁹⁴ kan der ej heller dannes nye IVS'er som led i en fusion, jf. KSL § 236, 2. pkt., eller spaltning, jf. KSL § 254, stk. 1.⁹⁵ Der kan heller ikke dannes nye IVS'er med registreret hjemsted i Danmark som led i en grænseoverskridende fusion, jf. KSL § 271, en grænseoverskridende spaltning, jf. KSL § 291, stk. 1, eller en grænseoverskridende flytning af hjemsted, jf. KSL § 318 a, stk. 1.⁹⁶

IVS'erne skal stadig henlægge min. 25 % af overskuddet til den bundne reserve til opbygning af selskabets kapitalgrundlag. Dette skal gøres, indtil reserven og selskabskapitalen samlet nu udgør min. 40.000 kr.⁹⁷ Den bundne reserve kan hverken elimineres med selskabets eventuelle underskud eller på anden måde formindskes. Hvis selskabskapitalen forøges, skal reserven opløses eller formindskes tilsvarende.⁹⁸ Som hidtil kan IVS'erne ikke udlodde udbytte, hverken ordinært eller ekstraordinært, før reserven til opbygning af selskabets kapitalgrundlag samt selskabskapitalen udgør kapitalkravet i et ApS, svarende til 40.000 kr.⁹⁹ Kapitalkravet er 1 kr. i IVS'erne, og selskabskapitalen kan kun forhøjes i kontanter, herunder en fondsforhøjelse ved overførsel af selskabets reserver til selskabskapital. Der kan imidlertid foretages apportindskud, indskud af andre værdier end kontanter, i forbindelse med en omregistrering.¹⁰⁰ Det giver IVS'erne en mulighed for at opfylde kapitalkravet på de 40.000 kr. ved at indskyde aktiver i selskabet i forbindelse med omregistreringen.

Bestemmelserne er gældende for de eksisterende IVS'er, oprindeligt frem til d. 15-04-21, men efter vedtagelsen af L 82 frem til d. 15-10-21, hvor alle IVS'er skal være opløst eller omregistreret. Mange af bestemmelserne svarer til de tidligere gældende regler i KSL § 357 a-d, og derved er der på mange punkter samme gældende ret for de eksisterende IVS'er i overgangsperioden som før afskaffelsen af IVS'erne. De væsentligste ændringer er, at der ikke længere kan stiftes IVS'er efter d. 15-04-19, samt at de eksisterende skal omregistreres inden d. 15-10-21 for at undgå tvangsopløsning.

⁹⁴ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 2.

⁹⁵ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 3.

⁹⁶ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 4.

⁹⁷ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 8, 1. pkt.

⁹⁸ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 8, 2. og 3. pkt.

⁹⁹ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 9.

¹⁰⁰ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 5, jf. § 5, stk. 1, 1. pkt. eller stk. 3, 2. pkt.

2.3.4 Analyse af de retslige konsekvenser af indførelsen af LOV nr. 445 og L 82

Indførelsen af LOV nr. 445 og L 82 har derfor væsentlige retslige konsekvenser ikke kun for de eksisterende IVS'er, men også for fremtidens iværksættere. En af de retslige konsekvenser for fremtidens iværksættere er, at de efter d. 15-04-19 ikke længere kan vælge at stifte et IVS,¹⁰¹ hvorfor fremtidens iværksættere ikke længere kan stifte et selskab i Danmark uden at fremskaffe en kapital på 40.000 kr. Fremtidens iværksættere skal derfor forholde sig til, om de ønsker og kan fremskaffe den nødvendige kapital til at stifte et ApS, og opnå begrænset hæftelse, eller om de skal stifte en personligdrevet virksomhed og hæfte personligt. Alternativt kan fremtidens iværksættere vælge at stifte et lavkapitalselskab i et andet EU-land og drive en filial heraf i Danmark. Denne mulighed vil blive yderligere behandlet i afsnit 3.1.3.2. Den væsentligste retslige konsekvens for de eksisterende IVS'er er, at de inden d. 15-10-21 skal være omregistreret til et ApS¹⁰² for at undgå at blive tvangsopløst.¹⁰³ For nogle af de eksisterende IVS'er har indførelsen af LOV nr. 445 ligeledes den konsekvens, at en omregistrering vil kræve tilførsel af kapital. I det efterfølgende afsnit, afsnit 2.4, vil nogle af de yderligere retslige konsekvenser, så som kapitalkravet ved omregistrering, og de retslige konsekvenser ved manglende omregistrering mv. blive uddybet.

2.4 Omregistrering fra IVS til ApS

2.4.1 Introduktion

De eksisterende IVS'er fik oprindeligt en overgangsperiode på to år, som er blevet forlænget med seks måneder med L 82. De eksisterende IVS'er, som ønsker at fortsætte deres selskab, skal derfor inden d. 15-10-21 omregistreres til ApS'er.¹⁰⁴

Da et IVS er en variant af et anpartsselskab,¹⁰⁵ er der tale om en omregistrering og ikke en omdannelse, når et IVS skal omregistreres til et ApS. En omdannelse kræver, at der sker et skifte af selskabsform,¹⁰⁶ hvilket ikke er tilfældet, når et IVS omregistreres til et ApS, da et IVS i forvejen er et anpartsselskab som selskabsform.

¹⁰¹ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 2.

¹⁰² Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 1, 1. pkt.

¹⁰³ LOV nr. 445 § 5, stk. 2, 2. pkt.

¹⁰⁴ L 82 § 2, nr. 2 og LOV nr. 445 § 5, stk. 1 og Erhvervsstyrelsen, 2019a.

¹⁰⁵ Jf. tidligere KSL § 5, nr. 14, jf. L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, Til § 1, Til nr. 2, s. 9, Lilja, 2015, afsnit 3.2.2, s. 40-4 og Seehausen, 2019, s. 130.

¹⁰⁶ Ses indirekte ud af KSL kapitel 17: Omdannelse.

2.4.2 Gældende ret for IVS'erne ved omregistrering til ApS

Ved en omregistreringen fra IVS til ApS er der tale om en vedtægtsændring, hvorfor omregistreringen skal vedtages på en generalforsamling, jf. tidligere KSL § 357 b, stk. 1, og beslutningen skal vedtages med vedtægtsændringsmajoritet, jf. KSL § 106, stk. 1.^{107 108} Vedtægtsændringen vil som min. være ændring af selskabsbetegnelsen samt selskabskapitalen, da vedtægterne skal passe til et ApS.

Den generelle anmeldelsesfrist i KSL § 9, stk. 1 betyder, at beslutningen vedr. omregistreringen, herunder ændring af vedtægterne, skal anmeldes til Erhvervsstyrelsen, senest to uger efter beslutningen er vedtaget.

2.4.2.1 Kapitalkravet

For at omregistreringen kan foretages, skal kapitalen som min. opfylde kapitalkravet til ApS'er svarende til 40.000 kr. jf. KSL § 4, stk. 2. Hvis selskabskapitalen samt den bundne reserve, som kan overføres til selskabskapitalen, er under 40.000 kr., må der foretages en kapitalforhøjelse. Normalt kan en kapitalforhøjelse i et IVS alene forhøjes i kontanter, herunder overførelse af reserver til selskabskapital via en fondsforhøjelse.¹⁰⁹ Hvis kapitalforhøjelsen foretages i forbindelse med omregistreringen, kan der foretages apportindskud.¹¹⁰ Dette medfører, at IVS'er, som har behov for at foretage en kapitalforhøjelse, har mulighed for at indskyde andre værdier end kontanter, hvis dette gøres i forbindelse med omregistreringen. Der vil være behov for en kapitalforhøjelse i de tilfælde, hvor der ikke har været tilstrækkeligt overskud i virksomheden, og der derved ikke er en høj nok bunden reserve, eller denne slet ikke er eksisterende, grundet underskud i selskabet. Inden L 82 var det ikke nok, at selskabskapitalen og den bundne reserve var min. 40.000 kr., hvis ikke egenkapitalen ligeledes var min. 40.000 kr., da kapitalen i så fald ikke var til stede. Den bundne reserve til opbygning af selskabets kapitalgrundlag skal overføres til selskabskapital ved en fondsforhøjelse i forbindelse med omregistreringen.¹¹¹ L 82 har medført, at de eksisterende IVS'er har fået muligheden for at indbetale restkapitalen, differencen mellem den registrerede selskabskapital og kapitalkravet for et ApS på 40.000 kr.,¹¹² hvorfor der ikke længere er krav til, at egenkapitalen ligeledes udgør min. 40.000 kr. For at sikre kapitalens tilstedeværelse skulle der oprindeligt, inden L 82, udarbejdes en vurderingsmandsberetning i forbindelse med omregistreringen, jf. KSL § 37.¹¹³ Der var imidlertid mulighed for at undlade en

¹⁰⁷ KSL § 106, stk. 1, beslutningen om ændring af vedtægterne er kun gyldig, hvis den tiltrædes af mindst 2/3 af såvel de stemmer, som er afgivet, som af den del af selskabskapitalen, som er repræsenteret på generalforsamlingen, jf. dog stk. 2. Beslutning om ændring af vedtægterne skal i øvrigt opfylde de yderligere forskrifter, som vedtægterne måtte indeholde, og de særlige regler i § 107.

¹⁰⁸ Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 1, 1. pkt.

¹⁰⁹ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 5, 1. pkt.

¹¹⁰ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 5, 2. pkt.

¹¹¹ Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 4., 2. pkt.

¹¹² L 82 § 2, nr. 2.

¹¹³ Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 1, 2. pkt.

vurderingsmandsberetning hvis betingelserne i LOV nr. 445 § 5, stk. 1, 3. pkt. til 5. pkt. var opfyldt. Det ville for de fleste IVS'er være fordelagtigt at undlade en vurderingsmandsberetning både administrativt og økonomisk.

2.4.2.2 Ikrafttræden og genoptagelse

En omregistrering fra IVS til ApS træder først i kraft, når vedtægterne vedr. selskabsbetegnelse og selskabskapitalen er ændret og herved opfylder kravene til ApS'er i selskabsloven, samt når omregistreringen er registreret hos Erhvervsstyrelsen, i dets it-system, jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 4. Det er derved registreringstidspunktet, der er afgørende for restvirkningen, og ikke beslutningstidspunktet.

Hvis et IVS bliver sendt til tvangsopløsning, fx grundet manglende indsendelse af årsrapport til Erhvervsstyrelsen, kan IVS'et, efter LOV nr. 445 er trådt i kraft, ikke længere genoptages som et IVS. Selskabet kan alene genoptages som et ApS, jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 3., 2. pkt., hvorfor der ved beslutningen om genoptagelse ligeledes senest samtidig skal træffes beslutning om omregistrering til et ApS. Dette kræver selvfølgelig, at betingelserne til omregistreringen er opfyldt. Hvis der ikke kan ske omregistrering til et ApS, vil genoptagelsen ikke kunne foretages, og IVS'et vil derved blive tvangsopløst.

Overgangsperioden kan således blive en periode, hvor nogle IVS'er skal være ekstra opmærksomme på ikke at blive sendt til tvangsopløsning, hvis ikke de opfylder kravene til en omregistrering. Inden L 82 kunne det være de IVS'er, der ikke havde oparbejdet den fornødne egenkapital endnu, men forventede at nå det inden d. 15-04-21. Efter L 82 har IVS'erne fået muligheden for kun at indbetale restkapitalen, hvilket derved har givet bedre muligheder for de eksisterende IVS'er, som ikke har den nødvendige egenkapital.

2.4.3 De retslige konsekvenser ved manglende omregistrering

I tilfælde af at IVS'et ikke er omregistreret d. 15-10-21, kan Erhvervsstyrelsen fastsætte en frist for, hvornår omregistreringen seneste skal være foretaget, hvorefter Erhvervsstyrelsen kan anmode skifteretten om opløsning af IVS'et, jf. KSL § 225, hvis omregistreringen ikke er sket inden den fastsatte frist.¹¹⁴

Det må, ikke mindst af politiske årsager, forventes, at Erhvervsstyrelsen i praksis relativt hurtigt efter d. 15-10-21 fastsætter frister for de IVS'er, som ikke er omregistreret. Det forventes, at de benytter sig af denne ret til at tvangsopløse selskaberne, også selvom der ikke er tale om en pligt til at fastsætte en frist eller en pligt til at anmode skifteretten om opløsning.¹¹⁵ Dette svarer til de almindelige regler om tvangsopløsning af selskaber jf. KSL § 225,

¹¹⁴ Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 2.

¹¹⁵ Se tilsvarende Seehausen, 2019, s. 129.

hvor Erhvervsstyrelsen også alene har rettigheder og ikke pligter. I modsætning til andre selskaber, hvor Erhvervsstyrelsen har ret til at tvangsopløse selskabet, har Erhvervsstyrelsen ikke samme incitament til at lade et IVS fortsætte, hvis ikke det bliver omregistreret til et ApS, da IVS'er ikke eksisterer efter d. 15-10-21.

2.4.4 Analyse af de retslige konsekvenser vedr. omregistrering fra IVS til ApS

De retslige konsekvenser efter indførelsen af LOV nr. 445 og senere L 82, for de eksisterende IVS'er er bl.a., at de har frem til d. 15-10-21 til at foretage en omregistrering til et ApS. Hvis ikke omregistreringen er sket d. 15-10-21, kan Erhvervsstyrelsen i sidste ende tvangsopløse IVS'et, hvis ikke omregistreringen er sket efter en fastsat frist.¹¹⁶ Der er tale om en omregistrering og ikke en omdannelse, da et IVS er en variant af et anpartsselskab.¹¹⁷ Kapitalen skal som min. være på 40.000 kr.,¹¹⁸ for at der kan foretages en omregistrering. Der vil skulle foretages en kapitalforhøjelse, hvis selskabskapitalen samt den bundne reserve er under 40.000 kr., hvilket kan gøres via kontanter, overførelse af reserver til selskabskapital via en fondsforhøjelse, samt via apportindskud, hvis kapitalforhøjelsen foretages i forbindelse med omregistreringen.¹¹⁹ Inden L 82 var det et krav, at kapitalen var til stede, hvorfor det ikke udelukkende var nok, at selskabskapitalen og de bundne reserve var min. 40.000 kr.; det krævedes ligeledes, at egenkapitalen min. var 40.000 kr.

En anden retslig konsekvens efter indførelsen af LOV nr. 445 for de eksisterende IVS'er er, at et IVS, i tilfælde af at det sendes til tvangsopløsning, ikke længere kan genoptages som et IVS, men alene som et ApS.¹²⁰ For at genoptagelsen kan foretages, skal betingelserne for omregistrering til ApS være opfyldt; alternativt bliver IVS'et tvangsopløst. Dette kan have store konsekvenser for IVS'er med negativ egenkapital, hvis de skulle overskride en frist, fx for indsendelse af årsregnskab i overgangsperioden, og derved risikere at blive sendt til tvangsopløsning. Efter L 82 har muligheden for at indbetale restkapitalen gjort denne konsekvens lidt mindre, da restkapitalen kan indbetales frem for også at skulle udligne en evt. negativ egenkapital.

¹¹⁶ Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 2.

¹¹⁷ Jf. tidligere KSL § 5, nr. 14, jf. L 190 – som fremsat, *Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser*, til § 1, til nr. 2, s. 9, Lilja, 2015, afsnit 3.2.2, s. 40-4, og Seehausen, 2019, s. 130.

¹¹⁸ Svarende til kapitalkravet for ApS'er jf. KSL § 4, stk. 2.

¹¹⁹ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 5.

¹²⁰ Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 3., 2. pkt.

2.5 De eksisterende IVS'ers muligheder for at opnå kapitalkravet

2.5.1 Introduktion

Hvis de eksisterende IVS'er ønsker at foretage en omregistrering til ApS, kræver det, at kapitalen i IVS'et som min. opfylder kapitalkravet til et ApS på 40.000 kr.¹²¹ Den bundne reserve til opbygning af selskabets kapitalgrundlag skal i forbindelse med omregistreringen overføres til selskabskapitalen ved en fondsforhøjelse. Der vil skulle foretages en kapitalforhøjelse, hvis selskabskapitalen sammen med den bundne reserve ikke er 40.000 kr. eller derover.¹²² Som udgangspunkt vil denne kapitalforhøjelse kunne ske ved kontant indskud,¹²³ ved apportindskud, hvor der indskydes andre værdier end kontanter, eller ved gældskonvertering.¹²⁴ Hvis IVS'et har en gæld til kapitalejer, kan denne konverteres til egenkapital. Apportindskud kræver, at kapitalforhøjelsen sker samtidig med omregistreringen.¹²⁵

Kapitalforhøjelsen kan imidlertid også ske ved en fondsforhøjelse.¹²⁶ Ved en fondsforhøjelse kan følgende egenkapitalposter anvendes: overkurs, reserve for opskrivninger, reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode, reserve for udviklingsomkostninger og overført resultat.¹²⁷

Efter L 82 skal de eksisterende IVS'er udelukkende indbetale restkapitalen, svarende til differencen mellem den registrerede selskabskapital og kapitalkravet til et ApS på 40.000 kr.¹²⁸

I afsnit 2.5.2 og 2.5.3 vil reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode og reserve for udviklingsomkostninger blive yderligere behandlet, da disse to metoder kan være relevante for nogle af de eksisterende IVS'er for at opnå den nødvendige kapital. Muligheden for indbetaling af restkapitalen efter L 82 vil blive klarlagt i afsnit 2.5.4.

¹²¹ Jf. KSL § 4, stk. 2.

¹²² Oprindeligt skulle egenkapitalen ligeledes være minimum 40.000 kr., for at kapitalen var til stede, men efter L 82 er dette ikke længere en forudsætning for at foretage omregistreringen, se yderligere i afsnit 2.4.2.1.

¹²³ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 5, 1. pkt.

¹²⁴ Jf. KSL § 160 og § 161.

¹²⁵ Jf. LOV nr. 445 § 4, stk. 5, 2. pkt.

¹²⁶ Jf. KSL § 153, stk. 1, nr. 2.

¹²⁷ Jf. KSL § 165

¹²⁸ L 82 § 2 nr. 2.

2.5.2 Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode

2.5.2.1 Introduktion

Da en stor del af IVS'erne, jf. Erhvervsstyrelsens rapport ”*Analyse af iværksætterselskaber*” september 2018¹²⁹ er registreret med branchekoden holdingselskab, er det relevant at se nærmere på indregning og måling af kapitalandele. Det er relevant, hvilken metode disse holdingselskaber anvender til måling af deres kapitalandele, i forhold til deres muligheder for at opfylde kapitalkravet for et ApS¹³⁰ i forbindelse med omregistreringen.

2.5.2.2 Indregning og måling

Som hovedregel skal kapitalandelene i dattervirksomheder og associerede virksomheder¹³¹ måles til kostpris, jf. ÅRL § 36, og hvor genindvindingsværdien er lavere end kostprisen, skal der ske nedskrivning til genindvindingsværdien, jf. ÅRL § 42. Hvis IVS'et har valgt at måle sine kapitalandele til kostpris, vil det være relevant at overveje, om der skal ændres regnskabspraksis på området for på denne måde at få værdien af dattervirksomheder mfl. med i moderselskabets regnskab. Hvis moderselskabets andel af værdien af datterselskabet mfl. er højere end kostprisen, vil en ændring i regnskabspraksis medføre en stigning i egenkapitalen i moderselskabet, og derved opstår en mulighed for at opfylde kapitalkravet til et ApS.

Efter ÅRL § 43a kan en virksomhed vælge at indregne sine kapitalandele i dattervirksomheder mfl. efter indre værdis metode. Kapitalandelene måles til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi med korrektion af uafskrevet koncerngoodwill samt korrektion af urealiserede koncerninterne fortjenester og tab.¹³² Den indre værdi skal indregnes og måles efter virksomhedens egen regnskabspraksis.¹³³

I moderselskabets resultatopgørelse indregnes dennes andel af de underliggende virksomheders resultater efter eliminering af urealiserede koncerninterne fortjenester og tab og med fradrag af afskrivning på koncerngoodwill.¹³⁴ Nettoopskrivning af kapitalandelene bindes på en reserve under egenkapitalen, 'Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode'. Reserven er en nettoreserve, da alle datterselskaber mfl. opgøres på en samlet linje i moderselskabets regnskab. Reserven kan ikke være negativ.¹³⁵ Da der er tale om en bunden reserve, kan reserven ikke anvendes til udbytte. Når der modtages udbytte fra dattervirksomhederne mfl., skal et beløb svarende til

¹²⁹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 3, 21 % af alle stiftede IVS'er i perioden 2014-2017 er registreret med branchekoden holdingselskab.

¹³⁰ 40.000 kr. jf. KSL § 4, stk. 2.

¹³¹ Herefter: dattervirksomheder mfl.

¹³² Jf. ÅRL § 43 a, stk. 3.

¹³³ Jf. ÅRL § 43 a, stk. 2.

¹³⁴ ÅRL § 43 a, stk. 4.

¹³⁵ Jf. ÅRL § 43 a, stk. 5.

udbyttet fragå den bundne reserve og overføres til de frie reserver. Herefter er der tale om frie reserver, som kan udloddes som udbytte. Reserven kan anvendes til at udligne underskud i moderselskabet, hvis der ikke er frie reserver til at dække underskuddet.¹³⁶

Mest relevant for IVS'erne i overgangsperioden frem til oktober 2021 er, at reserven kan anvendes til kapitalforhøjelse i moderselskabet via en fondsforhøjelse, som kan anvendes i forbindelse med en omregistrering. For de IVS'er, som ikke har den nødvendige selskabskapital samt bundne reserve¹³⁷ svarende til kapitalkravet i et ApS på 40.000 kr., og som måler deres kapitalandele til kostpris, vil det være en mulighed at ændre regnskabspraksis til indre værdis metode for herved evt. at kunne opfylde minimumskapitalkravet. Der må kun ændres i anvendt regnskabspraksis, jf. ÅRL § 13, stk. 2, hvis der er tale om ændringer, som medfører, at årsregnskabet giver et mere retvisende billede, eller hvis ændringerne er påkrævet ifølge lovgivningen eller grundet en regnskabsstandard eller -vejledning. Dette skyldes, at den grundlæggende forudsætning kontinuitetsprincippet ellers ikke vil være overholdt. I de fleste tilfælde vil det give et mere retvisende billede at måle kapitalandelene til indre værdi frem for kostpris. Hvis datterselskaberne mfl. har haft overskud efter anskaffelsen, vil denne værdi ikke fremgå af moderselskabet ved anvendelse af kostpris, hvorfor indre værdi vil give et mere retvisende billede af værdien af kapitalandelene. Hvis der er tale om rene holdingselskaber, hvis eneste aktivitet er at eje kapitalandelene, vil der være tale om en væsentlig regnskabspost, hvorfor det vil have stor indvirkning på det retvisende billede, hvilken anvendt regnskabspraksis der anvendes.

De enkelte IVS'er skal derfor være opmærksomme på, om de har mulighed for at ændre regnskabspraksis og derved måle deres kapitalandele i dattervirksomheder mfl. efter indre værdis metode. De vil ved denne metode opnå en reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode under egenkapitalen, som kan anvendes til en eventuel kapitalforhøjelse via en fondsforhøjelse i forbindelse med omregistreringen til et ApS.

¹³⁶ Jf. ÅRL § 43 a, stk. 5.

¹³⁷ Før L 82 var dette ikke nok, der skulle ligeledes være den nødvendige egenkapital.

2.5.2.3 Opsamling

Efter indførelsen af LOV nr. 445 er det blevet endnu mere relevant at være opmærksom på, hvilken metode der anvendes til indregning af dattervirksomheder mfl. Hovedreglen er kostpris,¹³⁸ men IVS'et kan vælge at indregne kapitalandelene efter indre værdis metode.¹³⁹ Det kan være relevant at ændre regnskabspraksis på dette område, hvis IVS'et ikke har den nødvendige kapital til at foretage en omregistrering til et ApS. Hvis indre værdis metode anvendes, bindes nettoopskrivning af kapitalandelene på en bunden reserve under egenkapitalen, 'Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode'. Denne reserve kan anvendes til kapitalforhøjelse via en fondsforhøjelse og derved anvendes i forbindelse med en omregistrering. Derfor kan en løsning for nogle IVS'er, fx rene holdingselskaber, være at anvende indre værdis metode frem for kostpris ved indregning af dattervirksomheder mfl. for herved evt. at opnå den nødvendige minimumskapital til en omregistrering til et ApS.

2.5.3 Reserve for udviklingsomkostninger – aktivering af udviklingsomkostninger

2.5.3.1 Introduktion

Hvis de eksisterende IVS'er ikke opfylder kapitalkravet for et ApS, på 40.000 kr., er det relevant for IVS'et at kende reglerne vedr. aktivering af udviklingsomkostninger, hvis IVS'et evt. har udviklingsomkostninger. Ved aktivering af udviklingsomkostninger opstår der en reserve for udviklingsomkostninger, som kan anvendes i forbindelse med kapitalforhøjelsen via en fondsforhøjelse.¹⁴⁰

2.5.3.2 Forsøgs- og forskningsudgifter kontra udgifter til udviklingsprojekter

Når der tales om aktivering af udviklingsomkostninger, er det vigtigt at sondre mellem forsøgs- og forskningsudgifter kontra udgifter til udviklingsprojekter. Forsøgs- og forskningsudgifter skal udgiftsføres i resultatopgørelsen i takt med afholdelsen af disse, hvorimod udviklingsomkostninger kan eller i nogle tilfælde skal aktiveres. Et udviklingsprojekt kan ligeledes have en forskningsfase, hvor udgifter i denne fase skal udgiftsføres.¹⁴¹ Ved sondringen mellem forskning og udvikling er en af de afgørende faktorer, om virksomheden teknisk set bevæger sig i kendt eller ukendt terræn. I tilfælde, hvor virksomheden er i ukendt terræn, vil der være tale om forskning, da der foretages undersøgelser for at opnå ny videnskabelig eller teknisk viden og indsigt. Herimod anvendes der ved udvikling kendt viden til fremstilling af nye eller væsentligt forbedrede produkter, systemer, tjenesteydelser mv.¹⁴²

¹³⁸ Jf. ÅRL § 36.

¹³⁹ Jf. ÅRL § 43a, regnskabspraksis kan ændres, hvis betingelserne i ÅRL § 13, stk. 2, 2. pkt. er opfyldt.

¹⁴⁰ Jf. KSL § 165, stk. 1, nr. 2.

¹⁴¹ IAS 38.54.

¹⁴² I IAS 38.56 er der givet eksempler på forskningsaktiviteter.

2.5.3.3 Regnskabsklasser og krav hertil

For alle virksomheder i regnskabsklasse B, C og D er der krav om aktivering af alle erhvervede immaterielle aktiver. Virksomheder i regnskabsklasse B og C (mellem)¹⁴³ har mulighed for at undlade at aktivere internt oparbejdede udviklingsomkostninger, jf. ÅRL § 33, stk. 1, 3. pkt. Det er til gengæld et krav for store virksomheder i regnskabsklasse C (stor) og D, at der skal foretages aktivering, hvis betingelserne for aktivering er opfyldt, jf. ÅRL § 83, stk. 1. Hvis virksomheder i regnskabsklasse B og C (mellem) vælger at udgiftsføre udviklingsomkostningerne, kræver det, at årsregnskabet stadig er retvisende på trods af den manglende indregning. IVS'erne kan tilvælge bestemmelser for en højere regnskabsklasse og derved tilvælge bestemmelserne vedr. udviklingsprojekter gældende for regnskabsklasse C (stor), jf. ÅRL § 83, stk. 1.

Betingelserne for aktivering skal være opfyldt, hvilket betyder, at det skal være muligt at påvise en sammenhæng mellem de afholdte udgifter til udviklingsprojektet og virksomhedens fremtidige indtjening, og at aktivets værdi kan måles pålideligt, jf. ÅRL § 33, stk. 1.¹⁴⁴ I tilfælde af at ovenstående betingelser er opfyldt, kan IVS'er, der har udviklingsomkostninger til interne udviklingsprojekter, vælge at aktivere disse jf. ÅRL § 33, 3. pkt. Udviklingsomkostningerne vil i så fald ikke påvirke årets resultat i virksomheden, før udviklingsprojektet er afsluttet, og der foretages afskrivninger herpå.

2.5.3.4 Indregning og måling

Ved første indregning måles udviklingsprojektet til kostpris. I kostprisen indgår de nødvendige og direkte medgåede omkostninger.¹⁴⁵ Der er mulighed for at indregne en andel af de faste omkostninger samt finansieringsomkostninger, hvis disse kan henføres direkte til udviklingsprojektet på en rimelig og konsistent måde.¹⁴⁶ Salgs- og administrationsomkostninger og andre indirekte omkostninger mv., som ikke direkte kan henføres til udviklingsprojektet, kan ikke indregnes i kostprisen.¹⁴⁷ Udviklingsprojektet måles efterfølgende til kostpris fratrukket de akkumulerede afskrivninger.

¹⁴³ Regnskabsklasse B er i de fleste tilfælde den relevante klasse for IVS'er, da de fleste IVS'er har en balancesum på under 44 mio. kr., en nettoomsætning under 89 mio. og gennemsnitligt har under 50 ansatte, svarende til regnskabsklasse B jf. ÅRL § 7, stk. 2, nr. 1. Hvis regnskabsklasse C (mellem) medtages, med beløbsgrænser på 156 mio. 313 mio. og 250 ansatte jf. ÅRL § 7, stk. 2, nr. 2, må det antages, at alle IVS'er er omfattet, da det må forventes, at de er omregistreret til et ApS, inden disse grænser nås.

¹⁴⁴ I IAS 38.57 fremgår seks krav til, hvad virksomheden skal kunne dokumentere for at kunne indregne udviklingsprojektet.

¹⁴⁵ IAS 38.66.

¹⁴⁶ IAS 23 vedr. finansieringsomkostninger samt IAS 38.67.

¹⁴⁷ IAS 38.67.

Hvis et udviklingsprojekt aktiveres som et immaterielt anlægsaktiv, skal det færdigudviklede udviklingsprojekt afskrives over den forventede levetid.¹⁴⁸ I de tilfælde, hvor virksomhederne ikke pålideligt kan skønne over brugstiden for udviklingsomkostningerne, vil denne blive fastsat til 10 år.¹⁴⁹ Resultatpåvirkningen, og derved påvirkningen på egenkapitalen i IVS'et, vil ske over levetiden af udviklingsprojektet og ikke kun i afholdelsesårene. Dette kan være afgørende for de eksisterende IVS'ers mulighed for at opnå minimumskapitalen på 40.000 kr.

Hvis det vælges at indregne udviklingsprojekterne, skal der indregnes et beløb svarende til de indregnede udviklingsomkostninger direkte i posten "Reserve for udviklingsomkostninger" under egenkapitalen, som skal svare til de aktiverede udviklingsomkostninger eksklusive udskudt skat, jf. ÅRL § 83, stk. 2. Reserven reduceres med de løbende afskrivninger på udviklingsprojektet. Denne reserve kan ikke udloddes som udbytte eller anvendes til dækning af underskud. Aktiveringen af udviklingsomkostninger vil derfor ikke medføre en større fri reserve. Det vil i de fleste tilfælde ikke have betydning for de eksisterende IVS'er, da der i forvejen gælder et udbytteforbud, indtil omregistreringsniveauet er nået, ligesom det gælder, at IVS'erne skal være opmærksomme på muligheden for aktivering af udviklingsomkostninger grundet ønsket om at opnå minimumskapitalen.¹⁵⁰ Reserven vil til gengæld kunne anvendes til en kapitalforhøjelse via en fondsforhøjelse i forbindelse med omregistreringen til et ApS.¹⁵¹ Dette gør det yderst relevant for eksisterende IVS'er at være opmærksomme på eventuelle udviklingsomkostninger, som kan aktiveres og derved medføre en højere egenkapital.

2.5.3.5 Opsamling

En af de reserver, som kan anvendes til en kapitalforhøjelse via en fondsforhøjelse, er reserven for udviklingsomkostninger, som opstår, når der er aktiveret udviklingsomkostninger. Det kan være en lejlighed for de eksisterende IVS'er til at opnå kapitalkravet for et ApS på 40.000 kr.¹⁵² og derved kunne foretage en omregistrering. Det er derfor blevet endnu mere relevant for de eksisterende IVS'er at være opmærksomme på muligheden for at aktivere udviklingsomkostninger efter indførelsen af LOV nr. 445. IVS'erne har muligheden for at tilvælge bestemmelserne vedr. udviklingsprojekter gældende for regnskabsklasse C (stor)¹⁵³ og derved foretage aktivering af udviklingsomkostninger. Det kræver, at betingelserne i ÅRL § 33, stk. 1 er opfyldt. Hvis udviklingsprojektet aktiveres, vil udviklingsomkostningerne ikke have påvirkning på årets resultat, før

¹⁴⁸ IAS 38.74, se IAS 38.88 vedr. brugstid samt IAS 38.90 for, hvilke forhold der tages i betragtning ved fastsættelse af brugstiden.

¹⁴⁹ Jf. ÅRL § 43, stk. 3.

¹⁵⁰ Se tilsvarende hos Lilja & Jensen, 2020, afsnit 6.4.

¹⁵¹ Jf. KSL § 165, stk. 1, nr. 2.

¹⁵² Jf. KSL § 4, stk. 2.

¹⁵³ Jf. ÅRL § 83, stk. 1.

udviklingsprojektet er afsluttet, og herefter vil årets resultat kun blive påvirket med de foretagne afskrivninger. Aktivering af udviklingsomkostninger skaber ikke en større fri reserve, da reserven for udviklingsomkostninger er en bunden reserve, som derved ikke kan udloddes til udbytte, men reserven kan anvendes til kapitalforhøjelse, hvilket må anses for at være det mest relevante for de eksisterende IVS'er, som ikke har den nødvendige kapital til en omregistrering.

Der kan være en del administrativt arbejde forbundet med aktiveringen af udviklingsomkostningerne, alt efter dennes karakter, for at opfylde de forskellige krav samt eventuelle revisoromkostninger hertil. Det er derfor vigtigt, at de eksisterende IVS'er holder sig for øje, om det kan svare sig at aktivere udviklingsomkostningerne eller ej. Det vil imidlertid i nogle tilfælde kunne være den manglende aktivering, der gør forskellen for, om IVS'et opfylder kapitalkravet for et ApS på 40.000 kr.¹⁵⁴ eller ej, og derved forskellen for, hvorvidt IVS'et kan omregistreres og fortsætte efter oktober 2021, eller om IVS'et bliver tvunget til at lukke.

2.5.4 Indbetaling af restkapitalen efter L 82

Grundet L 82 skal de eksisterende IVS'er nu kun indbetale restkapitalen, hvorfor der kun er behov for at indbetale differencen mellem den registrerede selskabskapital og kapitalkravet for et ApS på 40.000 kr.¹⁵⁵ Indbetalingen skal ske efter kapitel 10 i KSL. Dette er en væsentlig ændring ift. Den oprindelige LOV nr. 445 § 5, stk. 1, hvoraf det fremgik, at kapitalen skulle være til stede, hvorfor egenkapitalen som min. skulle være 40.000 kr., for at IVS'et kunne omregistreres til et ApS. Denne ændring vil have væsentlige konsekvenser for de eksisterende IVS'er, som har negativ egenkapital og derved kunne have svært ved at nå at leve op til det oprindelige krav om, at egenkapitalen ligeledes skulle være min. 40.000 kr. I kapitel 3 afsnit 3.1.2.1 vil denne problematik blive behandlet. En anden væsentlig ændring efter L 82 er, at der ikke længere nødvendigvis er krav om vurderingsmandsberetning, hvilket der oprindeligt var jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 1, 2. pkt.¹⁵⁶ Dette betyder, at hvis restkapitalen indbetales kontant, er der ikke længere krav om vurderingsmandsberetning. En vurderingsmandsberetning er en omkostning for IVS'erne, hvorfor det er relevant for de eksisterende iværksættere at overveje, om omregistreringen kan foretages uden en vurderingsmandsberetning. Der vil evt. være tilfælde, hvor det bedre kan svare sig at indbetale restkapitalen kontant i stedet for fx at foretage apportindskud og derved spare udgiften til en vurderingsmandsberetning.

¹⁵⁴ Jf. KSL § 4, stk. 2.

¹⁵⁵ Jf. L 82 § 2, nr. 2.

¹⁵⁶ Dog undtaget, hvis betingelserne i § 5, stk. 1, 3. – 5. pkt. var opfyldt.

2.6 Alternativer til omregistrering

2.6.1 Introduktion

Hvis IVS'erne ikke er omregistreret inden d. 15-10-21,¹⁵⁷ har Erhvervsstyrelsen bemyndigelse til at tvangsopløse selskaberne.¹⁵⁸ Ledelsen kan lade selskabet tvangsopløse, hvis ikke det ønskes, at IVS'et skal omregistreres til et ApS, eller IVS'et ikke har mulighed for at opnå den krævede minimumsselskabskapital på 40.000 kr. og derfor ikke kan omregistreres. For at kunne træffe beslutningen som IVS, om ledelsen skal lade selskabet tvangsopløse eller vælge at opløse det på anden vis, er det relevant at vide, hvordan en tvangsopløsning foretages samt omkostningerne forbundet hermed.

2.6.2 Tvangsopløsning

Ved en tvangsopløsning vil Erhvervsstyrelsen anmode skifteretten om at opløse IVS'et, jf. KSL § 225 efter § 226. Skifteretten vil herefter afgøre, hvordan tvangsopløsningen skal foregå.¹⁵⁹ Afgørelsen træffes på baggrund af en repræsentant fra IVS'ets ledelses forklaring om IVS'ets aktiver, passiver og andre relevante forhold. En tvangsopløsning kan gennemføres på tre måder: formløs opløsning, konkurs eller likvidation.¹⁶⁰ Ved formløs opløsning bliver IVS'et opløst uden nogen egentlig bobehandling, og der er ingen omkostninger til IVS'et forbundet hermed. Skifteretten vælger ofte en formløs opløsning, hvis der ingen aktiver er i selskabet eller ingen, der ønsker at stille sikkerhed til at dække omkostningerne ved en bobehandling. Skifteretten vælger derimod en konkursbehandling, hvis der er aktiver af en vis værdi, som kan realiseres, og der er ubetalte kreditorer, som ikke kan betales, efterhånden som de forfalder, eller hvis der er stillet sikkerhed for boomkostningerne af fx en kreditor. Ved en konkursbehandling vil omkostningerne hertil blive betalt via IVS'ets midler eller delvist eller helt af staten.¹⁶¹ En likvidation vælges, hvis skifteretten vurderer, at IVS'et har aktiver af en sådan værdi, at disse kan dække både gæld til kreditorer og likvidationsomkostningerne. Hvis der mangler oplysninger om IVS'ets aktiver, og det vurderes, at kreditorerne kan betales, kan skifteretten ligeledes vælge, at der skal foretages en likvidation. Ved en likvidation udpeger skifteretten en likvidator, som forestår afviklingen af IVS'et. Som ved konkurs bliver omkostningerne ligeledes betalt af selskabets midler og eventuelt delvist eller helt af staten.¹⁶²

¹⁵⁷ D. 15-04-21 før L 82.

¹⁵⁸ Jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 2, 2. pkt.

¹⁵⁹ Danmarks Domstole (2020).

¹⁶⁰ Danmarks Domstole (2020).

¹⁶¹ Danmarks Domstole (2020).

¹⁶² Danmarks Domstole (2020).

2.6.3 Alternative opløsningsformer

En tvangsopløsning vil kun ske, hvis IVS'et ikke er opløst på anden vis. Dette kunne være ved opløsning af IVS'et ved betalingserklæring, likvidation, konkurs, spaltning eller fusion. Opløsning ved betalingserklæring i henhold til KSL §216 er en relativt hurtig og enkel måde at opløse et selskab på og i de fleste tilfælde også en billig metode. Ved opløsning ved betalingserklæring skal kapitalejerne i IVS'et være sikre på, at al gæld, forfalden som uforfalden, er betalt, hvilket kapitalejerne skal afgive erklæring på, jf. KSL § 216, stk. 1.¹⁶³ Der skal indhentes en erklæring fra Skattestyrelsen, hvoraf det fremgår, at der ikke foreligger eksisterende skatte- og afgiftskrav.¹⁶⁴ Hvis der er overskydende midler, vil disse blive fordelt til IVS'ets kapitalejer, jf. § 216, stk. 4, 2. pkt. Det er vigtigt, at kapitalejerne er sikre på, at al gæld er betalt, hvis de vælger at opløse IVS'et ved betalingserklæring, da de hæfter personligt, solidarisk og ubegrænset for gælden.¹⁶⁵ Dette gælder både forfalden og uforfalden eller omtvistet gæld.

2.6.4 Relevante overvejelser ved valg af opløsningsform

Har IVS'et ikke store værdier eller gæld i selskabet, kan det, hvis man kun kigger på omkostningsdelen, være en fordel at lade IVS'et tvangsopløse, da der således ikke vil være omkostninger forbundet hermed. Hvis IVS'et derimod vælger at lade sig likvidere ved fx betalingserklæring, vil der være udgifter til revisor mv. En vigtig overvejelse, som kapitalejere samt ledelse skal gøre sig, er imidlertid, at der på cvr.dk registres, hvordan selskaberne er opløst. Dette betyder, at ved søgning på en person på cvr.dk vil eventuelle ophørte relationer fremgå. Her er registreret, hvilken tilknytning personen har haft til de enkelte virksomheder, samt virksomhedsstatus.¹⁶⁶ I nogle tilfælde vil det ikke have betydning for den enkelte person, hvad der er registreret på denne, men det er en overvejelse, der skal tages med. Det kan skade en persons fremtidige muligheder, hvis der er registreret flere konkurser eller anden form for tvangsopløsninger. Det kunne være i relation til samarbejdspartner, fremtidige jobs mv., at disse oplysninger evt. vil være skadelige. Det er derfor vigtigt for kapitalejerne og ledelsen i de eksisterende IVS'er, at de forholder sig til, hvilken form for opløsning de ønsker, hvis det enten ikke er muligt eller ikke ønskes at foretage en omregistrering til ApS.

¹⁶³ Erhvervsstyrelsen, 2019b kap. 1.

¹⁶⁴ KSL § 216, stk. 2.

¹⁶⁵ KSL § 216, stk. 4, 1. pkt.

¹⁶⁶ Jf. KSL § 18 samt LBK nr. 1052 af 16/10/2019 § 18.

Kapitel 3

3.1 Problematikker vedrørende L 190

3.1.1 Introduktion

I dette afsnit vil de problematikker vedr. L 190, som anses for relevante for besvarelsen af afhandlingens problemformulering, blive behandlet. Lovforslaget har konsekvenser for både de eksisterende IVS'erne og fremtidens iværksættere. De eksisterende IVS'er bliver tvunget til enten at omregistrere sig til et ApS, foretage likvidation, gå konkurs eller lade sig tvangsopløse. Der kan være flere problematikker forbundet hermed, bl.a. hvis kapitalejerne har indskudt privat midler eller har stillet personlig kaution for gæld i selskabet. Problematikkerne vedr. de eksisterende iværksættere vil blive behandlet i afsnit 3.1.2. Iværksættere, som i fremtiden ønsker at stifte et selskab i Danmark med begrænset hæftelse, vil skulle foretage et kapitalindskud på 40.000 kr., hvilket kan ske via kontanter eller apportindskud. Det høje kapitalkrav i Danmark kan medføre risiko for øget filialdrift i Danmark og fald i iværksætteriet, hvilket vil blive behandlet i afsnit 3.1.3. Da kapitel 3 omhandler L 190, vil konsekvenserne af L 82 kun blive analyseret kort i slutningen af de afsnit, hvor L 82 har indvirkning på den analyserede og diskuterende problematik. I de sidste afsnit af kapitel 3 vil det blive diskuteret, hvorvidt vedtagelsen af L 190 var en forhastet beslutning. Opfordringen om at drage erfaringer fra andre EU-land og derved muligheden for evt. at finde en bedre løsning end at afskaffe IVS'erne bliver behandlet i afsnit 3.1.5. Slutteligt bliver det faktum, at der faktisk var et ændringsforslag, som næsten blev stemt igennem, belyst.

3.1.2 De eksisterende IVS'er

3.1.2.1 IVS'er med stor negativ egenkapital kunne blive tvunget til at lukke

Efter vedtagelsen af L 190 ville lovlydige, veldrevne IVS'er, der formåede at betale deres forpligtelser til det offentlige til tiden, kunne blive tvunget til at lukke, hvis de ikke havde oparbejdet min. 40.000 kr. i egenkapital.¹⁶⁷ Disse selskaber bidrager til det danske samfund via arbejdspladser samt penge i statskassen i form af indbetaling af skatter og afgifter mv. Denne positive samfundsgevinst ville potentielt gå tabt, hvis disse IVS'er ikke formåede at oparbejde en egenkapital på min. 40.000 kr. inden d. 15-04-21¹⁶⁸ og ikke havde mulighed for at indskyde den nødvendige kapital.¹⁶⁹

¹⁶⁷ Kapitalkravet for et ApS er 40.000 kr. jf. KSL § 4, stk. 2.

¹⁶⁸ De eksisterende IVS'er havde til d. 15-04-21 til at omregistrere sig til et ApS jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 1, 1. pkt.

¹⁶⁹ Hvis kapitalforhøjelsen foretages i forbindelse med omregistreringen, kan der foretages apportindskud jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 4., 2. pkt.

Det er normalt, at virksomheder drives med underskud de første par år grundet store opstartsomkostninger til investeringer og udvikling, samt at virksomhedens drift skal i gang.¹⁷⁰ Nogle kapitalejere trækker stort set ikke løn ud til sig selv i opstartsperioden og lever derfor af eventuel privat opsparing. Efter vedtagelsen af L 190 bliver IVS'er tvunget til at omregistrere sig til et ApS. Med L 190 krævede en omregistrering ikke kun, at der skulle være en selskabskapital på 40.000 kr., men en egenkapital på min. 40.000 kr. Det betød, at et IVS med en selskabskapital på 1 kr., som havde haft 500.000 kr. i underskud de to sidste år, nu skulle nå at generere et overskud på 1.039.999 kr. efter skat frem til april 2021 for at opfylde kravet om en egenkapital på min. 40.000 kr.¹⁷¹

Med tanke på at kapitalejeren stort set ikke havde fået løn de første to år af selskabets levetid grundet de store opstartsomkostninger, må det antages, at kapitalejeren snart havde brug for at trække løn ud til sig selv. Der ville med stor sandsynlighed ikke være penge til at udbetale løn til kapitalejeren, hvis det skulle lade sig gøre at generere et overskud, der opvejede de tidligere års underskud inden for den relativt korte frist på to år. På daværende tidspunkt er kapitalejerens private opsparing højst sandsynligt ved at være opbrugt, så der er evt. ikke penge til at skyde ind i selskabet og ej heller til at overleve yderligere to år uden løn. I sidste ende ville dette kunne medføre, at selskabet enten gik konkurs, blev likvideret eller tvangsopløst. Det ville være et tab for samfundet, hvis sådanne selskaber bliver tvunget til at lukke. IVS'et kunne sagtens være blevet til et godt sundt selskab med større og større overskud år for år og derved flere og flere arbejdspladser samt flere og flere penge i statskassen.

Problematikken vedr. de IVS'er, der bidrager til samfundet, men som har negativ egenkapital og derved kunne blive tvunget til at lukke, blev fremhævet i flere af høringssvarene samt henvendelserne til L 190.¹⁷² Kapitalejere, som havde indskudt private midler, ville kunne risikere, at indskuddet gik tabt, inden det havde nået at give afkast. Tøjner J. nævner ligeledes i sit høringssvar, at IVS'erne kan have optaget lån i selskabet ved at have stillet personlig kaution.¹⁷³ Hvis et IVS med stor gæld til banken går konkurs, bliver likvideret eller tvangsopløst, og kapitalejeren bliver mødt med bankens krav grundet kautionen, vil det i værste tilfælde kunne medføre, at kapitalejeren ender i personlig konkurs.

¹⁷⁰ Se tilsvarende i flere af høringssvarene til L 190, bl.a. L 190 – bilag 4, Tøjner, L 190 – bilag 4, Gutfelt, L 190 – bilag 10.

¹⁷¹ Der kan ligeledes foretages apportindskud, hvis dette gøres i forbindelse med omregistreringens apportindskud jf. LOV nr. 445 § 5, stk. 4., 2. pkt.

¹⁷² L 190 – bilag 4, Tøjner, L 190 – bilag 4, Gutfelt, L 190 – bilag 10.

¹⁷³ L 190 – bilag 4, Tøjner.

Vedtagelsen af L 190 og derved indførelsen af LOV nr. 445 kunne derfor have store konsekvenser for de eksisterende IVS'er, med negativ egenkapital, som kunne blive tvunget til at lukke. Det vil i nogle tilfælde betyde, at der blev slukket for en drøm for kapitalejerne, som havde knoklet for at få IVS'et op at køre. I værste tilfælde kunne det ende med personlig konkurs for kapitalejeren, ved evt. personlig kaution.

Vedtagelsen af L 82, d. 17-12-20 har til en vis grad afhjulpet problematikken for de eksisterende IVS'er med negativ egenkapital. Jf. L 82 § 2, nr. 2 er LOV nr. 445 § 5, stk. 1, 2. pkt. ændret, således at de eksisterende IVS'er kun skal indbetale restkapitalen, så selskabskapitalen opfylder minimumskravet for et ApS på 40.000 kr. Denne ændring er væsentlig for de IVS'er, som har stor negativ egenkapital, da det medfører, at den negative egenkapital ikke længere skal udlignes, før der kan foretages en omregistrering. I ovenstående eksempel vil det betyde, at der blot skal ske indbetaling¹⁷⁴ af differencen mellem den registrerede selskabskapital på 1 kr. og kapitalkravet for et ApS på 40.000, hvorfor der kun vil skulle ske en indbetaling på 39.999 kr. frem for 1.039.999 kr.

3.1.2.2 Toårsfristen

Med L 190 havde de eksisterende IVS'er fået to år til at foretage omregistreringen til et ApS. Hvis et IVS havde stor negativ egenkapital, kunne det være svært at nå at generere overskud, som resulterede i en egenkapital på min. 40.000 kr., inden d. 15-04-21. En frist på to år var relativt kort tid at give de eksisterende IVS'er til at lade sig omregistrere til et ApS. Fristen ville måske være passende, hvis der udelukkende var tale om, at IVS'erne skulle fremskaffe en selskabskapital på 40.000 kr. Da det med L 190 var et krav, at IVS'erne skulle have en egenkapital på 40.000 kr. for at foretage omregistreringen, var to år ikke særlig lang tid for de IVS'er, som havde negativ egenkapital. I Tøjner J.'s høringssvar kaldte han de to år for ingenting i forhold til at nå at oparbejde en egenkapital på 40.000 kr., i tilfælde med negativ egenkapital.¹⁷⁵

Til kritikken af toårsfristen for de IVS'er, med negativ egenkapital, svarede erhvervsministeren i høringsnotatet: *"I forhold til spørgsmålet om omregistrering, hvor et selskab har en negativ egenkapital, vurderes det, at 2 år er en passende periode for de eksisterende iværksætterselskaber til at kapitalforhøje til 40.000 kr. og omregistrere sig til anpartsselskaber".*¹⁷⁶ Det fremgår ikke af svaret fra erhvervsministeren eller i forarbejdet til lovforslaget, på hvilket grundlag denne vurdering var lavet. Ideelt set var der lavet en undersøgelse af, hvor lang tid det gennemsnitligt tager et selskab at oparbejde en egenkapital på 40.000 kr. fra stiftelsen; herunder med hensyntagen til, at der i nogle selskaber vil være underskud de første år efter stiftelsen. Det ser ikke ud til at have været tilfældet,

¹⁷⁴ Indbetalingen skal ske efter reglerne i KSL kap. 10.

¹⁷⁵ L 190 – bilag 4 Tøjner.

¹⁷⁶ L 190 – bilag 7, kommentar til 2.1.2, side 8.

at der var foretaget en sådan undersøgelse. Derfor kan man argumentere for, at grundlaget for erhvervsministerens vurdering var tyndt, og at to år eventuelt ikke var en passende periode. Det kunne ende med at ramme mange IVS'er, som ikke kunne nå at oparbejde eller fremskaffe kapitalkravet på 40.000 kr.

Den relativt korte frist for omregistreringen kunne have den konsekvens, at eksisterende IVS'er ikke kunne nå at oparbejde den nødvendige egenkapital eller fremskaffe tilstrækkelig kapital inden d. 15-04-21. Især for IVS'er med negativ egenkapital ville fristen på kun to år spille en væsentlig rolle for IVS'ets mulighed for at fortsætte.

L 82 har medført, at fristen for omregistreringen er udskudt med seks måneder, hvorfor omregistreringen først skal finde sted inden d. 15-10-21.¹⁷⁷ Det faktum, at L 82 ligeledes betyder, at de eksisterende IVS'er har muligheden for at indbetale restkapitalen,¹⁷⁸ gør, at det nu virker mere realistisk, at de eksisterende IVS'er kan nå at leve op til kravene for en omregistrering inden d. 15-10-21. I sidste ende må tiden imidlertid vise, om 2,5 år er nok.

3.1.2.3 Lovgivning med tilbagevirkende kraft

Ved indførelsen af LOV nr. 445 blev de kapitalejere, som havde valgt at stifte et IVS i stedet for et ApS, stillet dårligere end de, der havde valgt at stifte et ApS til at starte med. Det påvirkede de kapitalejere, der i deres bedste overbevisning havde stiftet et IVS i stedet for at stifte et ApS, da det på daværende tidspunkt var den bedste løsning for dem. IVS'er med negativ egenkapital ville blive stillet dårligere grundet deres valgt om at stifte et IVS frem for et ApS. Hvis en virksomhed som den i eksemplet i afsnit 3.1.2.1 havde valgt at stifte et ApS fra starten, havde kapitalejeren kunnet forsætte med at drive virksomheden uden at skulle bekymre sig om, hvorvidt denne kunne nå at genere et overskud på 1.039.999 kr. efter skat inden d. 15-04-21, eller fremskaffe kapital på anden vis. Herved opstod der en forskelsbehandling af de iværksættere, der havde valgt at stifte et IVS, og dem, der havde valgt at stifte et ApS. Tøjner J. understøttede dette i sit høringssvar, hvor han anførte, at der var tale om forskelsbehandling, og at *"denne forskelsbehandling forringer vedkommendes retsstilling med tilbagevirkende kraft, hvorved Lovgiver ved lov diskriminerer vedkommende"*.¹⁷⁹ Der var tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft, da de eksisterende IVS'er blev tvunget til at omregistrere sig til ApS eller lukke, inden de blev tvangsopløst. Problematikkerne med, at der lovgives med tilbagevirkende kraft, blev fremhævet i flere af høringssvarene til lovforslaget.¹⁸⁰ Der blev ligeledes henvist til, at da s.m.b.a.'erne blev afskaffet, undgik man lovgivning med tilbagevirkende kraft, ved at det kun var muligheden for fremadrettet at stifte s.m.b.a.'er, der blev afskaffet – de eksisterende s.m.b.a.'er fik lov at forsætte.¹⁸¹ Hvis det samme var sket for IVS'erne, kunne dette have været en løsning på problematikken.

¹⁷⁷ Jf. L 82 § 2, nr. 2.

¹⁷⁸ Jf. L 82 § 2, nr. 2.

¹⁷⁹ L 190 – bilag 4, Tøjner.

¹⁸⁰ L 190 – bilag 4, Tøjner og L 190 – bilag 4, Gutfelt.

¹⁸¹ L 190 – bilag 4, Jacob Tøjner.

Indførelsen af LOV nr. 445 havde den konsekvens, at nogle af de eksisterende IVS'er blev stillet dårligere end de iværksættere, der i sin tid valgte at stifte et ApS i stedet. Nogle kapitalejere i de eksisterende IVS'er ville se sig nødsaget til lade deres drøm slukke, velvidende, at hvis valget i sin tid var faldet på et ApS i stedet for et IVS, ville de kunne have fortsat driften i det tempo, det nu engang ville tage at indtjene et tidligere underskud. Der var grundet den totale afskaffelse af IVS'erne derfor sket en forskelsbehandling, da der blev lovgivet med tilbagevirkende kraft.

Da L 82 netop giver de eksisterende IVS'er muligheden for at indbetale differencen mellem den registrerede selskabskapital og kapitalkravet for ApS'erne,¹⁸² bliver de eksisterende IVS'er nu stillet, som hvis de havde valgt at stifte et ApS på stiftelsestidspunktet, da de udelukkende skal indskyde 40.000 kr. samlet set. Derfor har L 82 afhjulpet problematikken med forskelsbehandlingen.

3.1.2.4 Er det de forkerte, der bliver straffet?

Som det ses i afsnit 3.1.2.1, var der risiko for, at IVS'er med negativ egenkapital kunne blive tvunget til at lukke. Ligeledes kan IVS'er med mindre positiv egenkapital, som ikke har mulighed for at fremskaffe den nødvendige kapital, være nødt til at lukke. Der er risiko for, at L 190 ender med at gå ud over de mange iværksættere, som driver deres selskab fuldt ud lovligt og overholder de frister, de er pålagt. Dette er et af de emner, som flere af høringssvarene kommer ind på.¹⁸³

I bemærkningerne til § 3 i L 190¹⁸⁴ fremhæves det, at skatte- og afgiftsrestancerne for IVS'erne samlet er meget høje, og i afsnit 2.1.2 *Erhvervsministeriets overvejelser*,¹⁸⁵ at skatte- og afgiftsrestancerne for IVS'erne næsten er dobbelt så høje som fx for enkeltmandsvirksomheder jf. Erhvervsstyrelsens analyse. Det fremgår af Erhvervsstyrelsens analyse tabel 8.6 og 8.7,¹⁸⁶ at det er en mindre andel af IVS'erne, som er skyld i størstedelen af skatte- og afgiftsrestancerne. Det er kun 59 (1 %) af de aktive IVS'er, som har en skatte- og afgiftsrestance på over 1 mio. kr., hvilket svarer til 223 mio. kr. sammenlagt, svarende til 42 % af de samlede skatte- og afgiftsrestancer for de aktive IVS'er.¹⁸⁷ Det samme billede gør sig gældende for de ophørte IVS'er, hvor kun 12 (2 %) IVS'er har restancer over 1 mio. kr. svarende til 71 mio. kr. samlet, svarende til 65 % af de samlede skatte-

¹⁸² Jf. L 82 § 2, nr. 2.

¹⁸³ Bl.a. L 190 – bilag 4, DI og L 190 – bilag 6.

¹⁸⁴ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 3, s. 10.

¹⁸⁵ L 190 – som fremsat, afsnit 2.1.2, s. 5.

¹⁸⁶ Erhvervsstyrelsen, 2018, tabel 8.6 og 8.7 s. 52.

¹⁸⁷ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 51.

og afgiftsrestancer for de ophørte IVS'er.¹⁸⁸ Dette betyder, at det er en mindre del af IVS'erne, som trækker den samlede skatte- og afgiftsrestance op. I Erhvervsstyrelsens analyse fremgår det rigtigt nok, at den gennemsnitlige restance på tværs af aktive og ophørte selskaber er næsten dobbelt så høj i IVS'er som i enkeltmandsselskaber, men det fremgår også, at ApS'erne har de højeste gennemsnitlige restancer.¹⁸⁹ Dette fremhæves imidlertid ikke i L 190. Det er naturligt, at ApS'erne har en højere restance, da de typisk er større end IVS'er og enkeltmandsvirksomheder, hvilket ligeledes fremgår af Erhvervsstyrelsens analyse. Det nævnes til gengæld ikke, at det samme kunne gøre sig gældende, når det kommer til IVS'er og enkeltmandsvirksomheder, og derved være forklaringen på, at IVS'ernes restance er højere end enkeltmandsvirksomhedernes.

Der er derfor risiko for, at de mange veldrevne, lovlydige IVS'er straffes, da der er en mindre gruppe af IVS'er, som udnytter systemet og ikke betaler deres skatter og afgifter mv. DI nævner bl.a. i sit høringssvar,¹⁹⁰ at det er en mindre procentdel af selskaberne, som trækker skatte- og afgiftsrestancen op, i Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'er. Ligeledes nævner Sørensen S., erhvervs- og øresundsrådgiver, i sit høringssvar,¹⁹¹ at der altid vil være en vis procentdel, 10 til 15 %, der svindler, og ved afskaffelsen af IVS'erne vil det gå ud over de 85 til 90 % veldrevne IVS'er. Slutteligt formulerer Danske Advokater problematikken således:

Danske Advokater skal derfor pege på, at der efter vores opfattelse er en betydelig risiko for, at de reelle brugere og ejere af iværksætterselskaber, som efterlever alle foreskrevne indrapporteringer og selskabslovens regler om god og ansvarlig ledelse samt årsregnskabslovens regler om korrekt regnskabsaflæggelse, ofres i et forsøg om at stoppe et misbrug, der med stor sandsynlighed ikke vil blive påvirket af den foreslåede lovændring, fordi misbruget er flyttet et andet sted hen.¹⁹²

Her fremhæver Danske Advokater, at misbruget allerede er flyttet. I deres høringssvar¹⁹³ forklarer de, at det misbrug, som forsøges elimineret med L 190, allerede er 'flyttet' over i ApS'er eller personligt drevne virksomheder, efter Danske Insolvensadvokaters erfaring. Dette skyldes, at ApS'er og personligt drevne virksomheder ikke påkalder sig lige så megen opmærksomhed som IVS'erne. Der henvises til, at dette mødte bred tilslutning til en åben temadag på Insolvensrettens dag d. 22-03-18, hvor dette blev drøftet. Danske Advokater mener, at det indikerer, at det ikke er kapitalkravet på 50.000 kr. eller 40.000 kr., der i sig selv forhindrer misbruget. Det er opsigtsvækkende, at der derfor er risiko for, at L 190 ender med næsten **kun** at ramme dem, som ikke misbruger selskabsformen. Hvis de få procent, som misbruger selskabsformen ved bl.a. at oparbejde store skatte-

¹⁸⁸ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 52.

¹⁸⁹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 51.

¹⁹⁰ L 190 – bilag 4, DI.

¹⁹¹ L 190 – bilag 3, Sørensen.

¹⁹² L 190 – bilag 6.

¹⁹³ L 190 – bilag 6, s. 2.

og afgiftsrestancer, allerede er 'flygtet' over i ApS'erne og personligdrevne virksomheder, så ender det evt. med, at det næsten **kun** er de lovlydige IVS'er, der er tilbage og derved bliver straffet ved vedtagelsen af L 190.

Det er derved en mindre procentdel af IVS'erne, der er skyld i, at IVS'erne fremstår, som om der er en høj skatte- og afgiftsrestance. I flere af høringssvarene bliver det fremhævet, at der er risiko for, at den lille procentdel, som snyder, ender med at straffe de mange lovlydige IVS'er. Danske Advokater kommer ind på, at misbruget eventuelt allerede er flyttet fra selskabsformen grundet den øgede opmærksomhed herpå. I sidste ende kan det ende med, at det stort set kun er de lovlydige IVS'er samt fremtidens iværksættere, som bliver straffet ved indførelsen af LOV nr. 445.

I forhold til problematikken vedr., om det er de forkerte, der bliver straffet ved LOV nr. 445, afhjælper L 82 kun delvist problemet. L 82 giver de eksisterende iværksætteselskaber bedre vilkår for at foretage omregistreringen, men der vil højst sandsynligt stadig være IVS'er, som ikke kan fremskaffe den nødvendige kapital. Afskaffelsen af IVS'erne vil stadig gå ud over veldrevne og lovlydige IVS'er, som nu blive tvunget til at fremskaffe kapital og lade sig omregistrere eller lukke.

3.1.3 Fremtidens iværksættere

3.1.3.1 Næsthøjeste kapitalkrav i EU

3.1.3.1.1 Et konkurrencedygtigt kapitalkrav

I forbindelse med afskaffelsen af IVS'erne blev det vedtaget at nedsætte kapitalkravet i et ApS med 10.000 kr.,¹⁹⁴ hvorefter kapitalkravet i et ApS er 40.000 kr., jf. selskabsloven § 4, stk. 2. Efter afskaffelsen af IVS'erne har Danmark hermed fået det næsthøjeste kapitalkrav i EU.¹⁹⁵ Dette går stik imod formålet med indførelsen af IVS'erne tilbage i 2014, som var, at Danmark skulle være konkurrencedygtigt i forhold til selskabskapitalen sammenlignet med andre EU-lande.¹⁹⁶ Både DI og Lilja T. M, kommer ind på denne problemstilling i deres høringssvar.¹⁹⁷ I høringsnotatet fra erhvervsministeren svares der således til påstanden om, at Danmark, ved vedtagelsen af L 190, får det næsthøjeste kapital krav i Europa:

*Det bemærkes, at udsagnet om, at Danmark får det næsthøjeste kapitalkrav i Europa, er baseret på en beregning, som medtager EU medlemsstaternes kapitalkrav i selskaber, som er sammenlignelige med iværksætterselskaberne. Det danske kapitalkrav for anpartsselskaber bliver således i høringssvaret sammenlignet med kapitalkravene i iværksætterselskabslignende selskabsformer, hvor kapitalkravet per definition er meget lavt. En sådan beregning vil selvsagt medføre, at det danske kapitalkrav for anpartsselskaber placeres højt. Udsagnet er derfor baseret på et skævt sammenligningsgrundlag.*¹⁹⁸

Da et IVS er et anpartsselskab, jf. den tidligere definition af et IVS i selskabsloven,¹⁹⁹ og dette ligeledes gør sig gældende i udlandet, herunder Belgien, Italien, Luxembourg og Tyskland,²⁰⁰ er der ikke tale om et skævt sammenligningsgrundlag.²⁰¹ Det vil ikke give mening at undlade IVS-lignende selskabsformer, da dette vil give et misvisende billede af iværksætternes muligheder for at stifte et selskab med begrænset hæftelse i de enkelte lande.

Indførelsen af L 190 og derved det høje kapitalkrav til ApS'er strider mod de forudsætninger, der lå bag indførelsen af selskabsloven. I kommissoriet, som førte til betænkning nr. 1498/2008 og efterfølgende selskabsloven,²⁰² fremgår det, at der var et ønske om, at Danmark skulle være verdens mest konkurrencedygtige samfund. Af

¹⁹⁴ Jf. LOV nr. 445 § 1, nr. 1, 4 og 5.

¹⁹⁵ Jf. L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 2.

¹⁹⁶ Jf. L 152 – skriftlig fremsættelse d. 27-02-13.

¹⁹⁷ L 190 – bilag 4 og L 190 – bilag 3, Lilja.

¹⁹⁸ L 190 – bilag 7.

¹⁹⁹ Tidligere KSL § 5, nr. 14: Iværksætterselskab: Et anpartsselskab, jf. nr. 2, der ikke har en registreret selskabskapital på mindst 50.000 kr., og som opfylder betingelserne i § 357 a.

²⁰⁰ L 190 – bilag 9, s. 3.

²⁰¹ Se tilsvarende L 190 – bilag 9, s. 3.

²⁰² Jf. L 190 – bilag 3, Lilja afsnit 2.

kommissoriet fremgår det, at dette kræver, at de danske virksomheders rammevilkår er i verdensklasse. For at opnå gode rammevilkår kræves det bl.a., at den danske selskabsregulering følger den internationale udvikling, og der ikke bør ske overimplementering af EU-direktiver. Det skal ligeledes sikres, at utidssvarende regler og hindringer for globalisering fjernes, således at der ikke er unødige bindinger på de danske selskaber.

At Danmark ender med det næsthøjeste kapitalkrav til anpartsselskaber i EU, kan ikke siges at følge den internationale udvikling. Tværtimod ses det, at mange af landene i EU enten intet kapitalkrav til anpartsselskaber har eller har en IVS-lignende selskabsform med et kapitalkrav på 1 lokal møntenhed.²⁰³ Der er ikke krav til mindstekapitalen EU-retsligt, hvorfor kapitalkravet til ApS'er er en overimplementering af EU-direktivet, hvilket strider direkte mod ønsket om at minimere overimplementering.²⁰⁴ Det strider ligeledes mod Moderniseringsudvalgets daværende anbefaling om at afskaffe kapitalkravet for ApS'er.²⁰⁵ Det må forventes, at udvalgets konklusion stadig vil pege i denne retning, når der kigges på den udvikling, der har været i andre EU-landes kapitalkrav.²⁰⁶

3.1.3.1.2 Analyse af de retslige konsekvenser af, at Danmark har det næsthøjeste kapitalkrav i EU

Indførelsen af LOV nr. 445 har medført, at Danmark har det næsthøjeste kapitalkrav i EU til anpartsselskaber.

Dette er i strid med formålet ved indførelsen af IVS'erne, at Danmark skulle være konkurrencedygtigt i forhold til andre EU-lande, når det kom til selskabskapitalen.²⁰⁷ Ligeledes strider det imod de forudsætninger, der i sin tid lå bag indførelsen af selve selskabsloven, som ligeledes drejede sig om, at Danmark skulle være konkurrencedygtigt, men også at den internationale udvikling skulle følges.

En af de retslige konsekvenser ved indførelsen af LOV nr. 445 er herved, at de fremtidige iværksættere, som ønsker at stifte selskab i Danmark, stilles dårligere end iværksættere i andre EU-lande, når det kommer til kapitalkravet. Afskaffelsen af IVS'erne har hermed store konsekvenser for fremtidens iværksættere. Hvis iværksættere ønsker at stifte et selskab i Danmark og hermed opnå begrænset hæftelse, kræver det, at iværksætteren kan fremskaffe 40.000 kr. til at stifte et ApS. 40.000 kr. kan være mange penge for unge, evt. studerende iværksættere, som har et ønske om at udleve deres iværksætterdrøm. Alternativt kan de vælge at drive virksomhed med personlig hæftelse gennem en personligt drevet virksomhed; det kræver imidlertid, at de ønsker at bære den risiko, der følger med den personlige hæftelse. Fremtiden iværksættere er, efter indførelsen af LOV nr. 445, stillet

²⁰³ Se tabel i L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 2.

²⁰⁴ Se tilsvarende i L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 2.

²⁰⁵ Jf. L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 2.

²⁰⁶ Se tilsvarende L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 2.

²⁰⁷ Jf. L 152 – skriftlig fremsættelse d. 27-02-13.

væsentligt dårligere ift. valgmulighederne ved opstart end før afskaffelsen af IVS'erne. Alternativt kan fremtidens iværksættere benytte sig af muligheden for at drive en filial i Danmark af et selskab i et EU-land med lavere kapitalkrav. Denne mulighed vil blive behandlet i næste afsnit.

3.1.3.2 Filialer

3.1.3.2.1 Iværksætternes mulighed for at drive filialer

Efter afskaffelsen af IVS'erne har Danmark fået det næsthøjeste kapitalkrav i EU.²⁰⁸ En konsekvens heraf vil være, at danske iværksættere undersøger, hvilke andre muligheder de har. En af de muligheder er, at iværksætterne kan vælge at stifte et selskab i et EU-land med lempeligere kapitalkrav og drive en filial i Danmark. Dette kan være mere fordelagtigt for danske iværksættere grundet det lave kapitalkrav i andre EU-lande. I sin tid blev IVS'erne bl.a. indført for at mindske risikoen for øget filialdrift i Danmark.²⁰⁹ Man kan derfor argumentere for, at afskaffelsen af IVS'erne har medført en øget risiko for, at der vil ske en stigning i antallet af filialer af udenlandske selskaber med dansk ejerkreds i Danmark.²¹⁰

Risikoen eksisterer grundet etableringsretten inden for EU, hvilket blev slået fast af EU-domstolen tilbage i 1999 ved C-212/97, Centros Limited, og senere i sagerne C-208/00, Überseering, og C-167/01, Inspire Art. Det er derfor muligt at stifte et selskab i et andet EU- eller EØS-land, som har det lave kapitalkrav, som ikke længere eksisterer i Danmark efter indførelsen af LOV nr. 445, og herigennem kan der registreres og drives en filial i Danmark, jf. KSL § 345, stk. 1.

3.1.3.2.2 Stigning i filialer i andre EU-lande og de danske s.a.m.b.a'er

I forbindelse med at EU-domstolen slog fast, at en sådan filialdrift var fuldt ud lovligt, oplevede bl.a. Tyskland²¹¹ og Norge²¹² en stor stigning i registreringen af sådanne filialer. Dette medførte, at Tyskland i 2008 indførte sit Unternehmergeellschaft, som har åbnet op for muligheden for at stifte et kapitalselskab med en selskabskapital på helt ned til 1 € i Tyskland. Norge nedsatte sit kapitalkrav til ca. 3.000 € og lempede revisionspligten.²¹³ Ifølge den skriftlige fremsættelse af L 152 var den tyske selskabsform inspirationskilde til det danske IVS.²¹⁴

²⁰⁸ Jf. L 190 – bilag 3, Lilja afsnit 2.

²⁰⁹ Jf. L 152 – skriftlig fremsættelse d. 27-02-13.

²¹⁰ Flere af høringssvarene og henvendelserne til L190 kommer ind på risikoen for øget filialdrift i Danmark, bl.a. kommer Lilja T. M. ind på dette i sit høringsvar: L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 3.

²¹¹ Tysklands stigning ses bl.a. i Westhoff A. O., Die Verbreitung der englischen Limited mit Verwaltungssitz in Deutschland *GmbH* 2007, *hæfte 9*, s. 474-480, s. 474 og Bayer W. & Hoffmann T., Die Wahrnehmung der limited als Rechtsformalternative zur GmbH, *GmbH* 2007, *hæfte 8*, s. 414-417, s. 414 som anført i Lilja, 2019b, s.100, note 13.

²¹² Norges stigning af NUF'er ses bl.a. i Johnsen, 2007, s. 21 og Sjøfjell & Reiersen, 2010, note 17.

²¹³ L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 3.

²¹⁴ L 152 – skriftlig fremsættelse d. 27-02-13.

I erhvervsministerens høringsnotat²¹⁵ kommenteres det, at der ikke forventes en øget filialdrift i Danmark grundet afskaffelsen af IVS'erne. Der henvises til, at der før indførelsen af IVS'et ikke sås samme store stigning i antallet af filialer i Danmark som i bl.a. Tyskland og Norge.²¹⁶ Det kan imidlertid hænge sammen med, at Danmark før indførelsen af IVS'erne havde s.m.b.a'erne, som var ulovregulerede og uden kapitalkrav, og hæftelsen for kapitalejeren var begrænset til dennes indskud.²¹⁷ Da s.m.b.a.'erne blev afskaffet i forbindelse med indførelsen af IVS'erne, er der nu intet alternativ for iværksættere, der ikke ønsker eller kan fremskaffe 40.000 kr. i forbindelse med stiftelsen af et kapitalselskab i Danmark med begrænset hæftelse. Man kan diskutere, om dette kan medføre en risiko for, at flere danske iværksættere vil vælge at stifte et udenlandsk selskab og drive en filial heraf i Danmark. Dette kan resultere i en stigning i registreringen af filialer i Danmark.²¹⁸ Erhvervsministeren forholder sig ikke til det faktum, at der var et alternativ, før IVS'erne blev indført i Danmark, nemlig de nævnte s.m.b.a.'er.²¹⁹ Man vil kunne argumentere for, at når der fjernes en mulighed fra folk, er der større sandsynlighed for, at der opstår en efterspørgsel efter dette igen. Fremtidens iværksættere kan stifte et selskab i et af EU-landene med lave kapitalkrav og drive virksomhed i Danmark via en filial. Når der eksisterer billigere og lettere alternativer, vil det være rationelt for fremtidens iværksættere at vælge disse alternativer.

3.1.3.2.3 Begrænset mulighed for målrettet kontrol

En udenlandsk filial i Danmark er ikke underlagt den danske materielle selskabsret, men derimod de regler, der gælder i stiftelseslandet. Der er bl.a. stor forskel i de materielle regler vedr. ApS'er og de tilsvarende selskabsformer i andre EU-lande – herunder bl.a. forskelle i krav til vedtægter, regnskabsaflæggelse samt selskabskapitalkravene.²²⁰ Det vil begrænse de danske myndigheders mulighed for at føre en målrettet kontrol, da det kan være et brud på EU-retten, såfremt filialerne af de udenlandske selskaber behandles mere restriktivt end danske selskaber, hvilket Lilja T. M. ligeledes kommer ind på dette i sit høringssvar.²²¹ Imidlertid vælger Erhvervsministeren i sit høringsnotat at bringe denne mulighed på banen:

*Såfremt iværksætterselskaberne bliver afskaffet, vil Erhvervsministeriet sammen med de myndigheder, der bekæmper svig og svindel holde nøje øje med udviklingen i registreringen af filialer. . . .Det bemærkes i den forbindelse, at der er mulighed for at foretage målrettet kontrol af filialerne, hvis det skulle vise sig at være tilfældet.*²²²

²¹⁵ L190 – bilag 7.

²¹⁶ Sjøffell & Reiersen, 2010, kommer ligeledes ind på at der ikke sås den samme stigning i Danmark som i Norge.

²¹⁷ Se tilsvarende L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 3.

²¹⁸ Se tilsvarende L 190 – bilag 3, Lilja og L 190 – bilag 9.

²¹⁹ Se tilsvarende L 190 – bilag 9.

²²⁰ Lilja, 2015, s. 28-30.

²²¹ L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 4 og se tilsvarende i Lilja, 2019a, s. 153-154.

²²² L190 – bilag 7.

Hertil svarer Lilja T. M. i sin henvendelse af 20-03-19:

*Ministeren fastholder, at der er mulighed for at foretage målrettet kontrol mod filialer af udenlandske selskaber. Ministeren forholder sig tydeligvis ikke til høringssvarets oplysning om, at adgangen til målrettet kontrol er begrænset over for selskaber fra andre EU-lande, da Danmark ikke må behandle udenlandske selskaber mere restriktivt end vores egne selskaber. Det betyder, at en målrettet kontrol kan udgøre en restriktion efter TEUF art. 49 og 54, og at Danmark kan blive dømt for traktatbrud som følge af en restriktiv praksis over for udenlandske selskaber.*²²³

Om erhvervsministeren har overset denne problemstilling eller bevist undladt at forholde sig til denne, vides ikke, men det er alt andet lige et problem, at det kan være et brud på EU-retten, hvis der foretages målrettet kontrol af de filialer, der evt. bliver etableret i Danmark efter afskaffelsen af IVS'erne. Det kan diskuteres, om lovforslaget er blevet vedtaget med den tro, at der kan foretages en målrettet kontrol af de eventuelle nye filialer. Hvis dette er tilfældet, må det anses for at være problematisk, da lovforslaget således kan være vedtaget på et grundlag, der evt. vil stride mod EU-retten.

3.1.3.2.4 Opsamling

Efter afskaffelsen af IVS'erne er der risiko for, at fremtidens iværksættere vælger at stifte et selskab i et af de EU-lande, der har lempeligere kapitalkrav, og drive en filial i Danmark, hvorfor der kan opstå en risiko for øget filialdrift i Danmark. Dette kan være problematisk, da filialen vil være underlagt stiftelseslandets materielle regler og ikke de danske regler. I Danmark så man ikke samme stigning af filialer, som man gjorde i Norge og Tyskland, da muligheden opstod tilbage i 1999. Dengang havde Danmark imidlertid s.m.b.a'erne, som ikke havde kapitalkrav, hvilket kan være forklaringen på, at Danmark ikke så den samme stigning som andre lande. Erhvervsministeren forholder sig ikke til det faktum, at Danmark havde s.m.b.a'erne inden indførelsen af IVS'erne. Erhvervsministeren fremhæver muligheden for at foretage målrettet kontrol af filialerne, hvis der skulle opstå en øget filialdrift, men dette kan være i strid med EU-retten, da der ikke må foretages restriktiv praksis over for udenlandske selskaber.

²²³ L 190 – bilag 9.

3.1.3.3 Fald i iværksætteriet

Ved afskaffelsen af IVS'erne afskaffes muligheden for, at danske iværksættere kan stifte et selskab i Danmark uden at skulle fremskaffe en 40.000 kr. i kapital. 40.000 kr. kan være mange penge for fx en ung iværksætter, som ønsker at tage springet og starte virksomhed op. Alternativt kan fremtidens iværksættere vælge at drive en personligt drevet virksomhed, dette medfører imidlertid, at de skal være villige til at hæve personligt, hvilket er en stor risiko at bære. Derved opstår der en risiko for, at iværksætterlysten vil dale, og hermed en risiko for et fald i iværksætteriet i Danmark. I forbindelse med indførelsen af IVS'erne var der et overordnet politisk mål om at øge iværksætteriet i Danmark,²²⁴ hvilket L 190 strider direkte imod. Risikoen for fald i iværksætteriet bliver fremhævet i flere af høringsvarene og henvendelserne til L 190.²²⁵ Selv i to af høringsvarene, hvor der bakkes op om lovforslaget, opfordres der til, at udviklingen i nye virksomheder følges nøje, og derved hvorvidt iværksætterlysten hæmmes af afskaffelsen af IVS'erne.²²⁶

3.1.4 Forhastet beslutning

Normalt bliver et lovforslag sendt i høring, inden det bliver fremsat for Folketinget, for at der kan foretages eventuelle ændringer inden forelæggelsen for Folketinget.²²⁷ Dette var imidlertid ikke tilfældet ved L190, som blev sendt i høring d. 28-02-19,²²⁸ samme dag, som lovforslaget blev fremsat for Folketinget.²²⁹ Der har derved ikke været mulighed for, at høringsvarene kunne ændre lovforslaget, eller helt forkaste det, inden fremsættelsen af L 190. Det kan derfor diskuteres, om høringsvarene ikke har haft den samme indvirkning på det endelige lovforslag, som hvis lovforslaget var sendt i høring inden fremsættelsen. Høringsfristen var d. 14-03-19, og 1. behandling af lovforslaget i Folketinget var allerede d. 19-03-19. Den relativt korte tid mellem høringsfristen og 1. behandling betyder ligeledes en mindre sandsynlighed for, at høringsvarene faktisk medfører ændringer til lovforslaget.²³⁰ Seehausen J. og Lilja T. M. går så langt som til at kalde høringsfasen en illusion i Nordisk Tidsskrift for Selskabsret.²³¹

²²⁴ Jf. Sørensen & Neville, 2012, s. 18.

²²⁵ L 190 – bilag 16 og L 190 – bilag 3 Lilja, s. 1.

²²⁶ L 190 – bilag 5: *"Lederne mener, at det i lovforslaget bør fremgå, at ministeriet nøje følger, om afskaffelsen af iværksætterselskabsformen vil hæmme iværksætterlysten fremover"*, og L 190 – bilag 4, SMVdanmark: *"SMVdanmark vil gerne opfordre til, at man følger udviklingen i forhold til opstart af nye virksomheder – eksempelvis om afskaffelsen af iværksætterselskaber betyder en faldende iværksætterlyst."*

²²⁷ Jf. Justitsministeriet, u.å.: *"Høringen bør så vidt muligt gennemføres før fremsættelsen for Folketinget. Kun ved en sådan forudgående høring har det pågældende fagministerium mulighed for at foretage de ændringer i udkastet, som høringen måtte medføre, før Folketinget får det forelagt."*

²²⁸ Jf. høringsbrevet for L190.

²²⁹ Jf. L 190 – skriftlig fremsættelse d. 28-02-19.

²³⁰ Se tilsvarende Seehausen, 2019, s. 126.

²³¹ Se yderligere uddybelse heraf i Lilja, 2019b, s. 114, og Seehausen, 2019, s. 126.

Det tyder på, at der har været et ønske om, at behandlingen af lovforslaget skulle gå stærkt. I 1. behandling af L 190 bliver det ligeledes nævnt, at de har 'travlt' med at få lovforslaget behandlet for ikke at komme ind i en valgperiode og derved først kunne behandle lovforslaget på den anden side af Folketingets åbning. Pelle Dragsted (EL) udtaler, at de kun ønsker at deltage i en proces om at findes en bedre løsning, hvis det kan gøres inden for den fastsatte tidsramme og derved undgå, at afskaffelsen bliver udskudt til efter valget.²³² Det fremgår heraf, at der var et ønske om at ændre på lovforslaget, men kun i det omfang, det kunne nås inden for den snævre tidsramme. Det er foruroligende, at en så omfattende lovændring ender med ikke at blive gennemarbejdet grundet en forestående valgperiode og derved bliver hastet igennem. Flere professorer og lektorer fra AU, BSS, AAU, KU og CBS LAW giver udtryk for, at de anser det som en forhastet beslutning, i deres henvendelse af 25-03-19:

*I betragtning af behovet for at sikre konkurrencedygtige forhold og i lyset af de positive effekter, der er konstateret for IVS, finder vi det uforsvarligt at haste en så vidtgående løsning igennem, som L 190 udgør, hvis en nærmere undersøgelse måtte vise, at de udfordringer, der opleves i øjeblikket, ikke har noget at gøre med virksomhedsformen, men skyldes mangelfuld indretning af de danske regler.*²³³

Generelt er behandlingen af lovforslaget påvirket af en stram tidsplan for at undgå at komme ind i en valgperiode. Derfor kan man diskutere, om den stramme tidsplan kan have påvirket lovforslaget i en sådan grad, at et ønske om at finde en bedre løsning blev forkastet i frygt for ikke at nå det inden valgperioden.

3.1.5 Drag erfaringer fra andre EU-lande

3.1.5.1 Introduktion

I stedet for at have afskaffe IVS'erne kan det diskuteres, om ikke der evt. ville kunne være fundet løsninger på de problemer, der var ved selskabsformen i Danmark. For at finde frem til disse løsninger ville en oplagt mulighed være at undersøge, hvad de gør anderledes i de EU-lande, hvor de har velfungerende IVS-lignende selskabsformer. I høringssvarene og henvendelserne var dette et af de forslag, der blev bragt på banen flere gange. Bl.a. foreslår DI, at der indhentes erfaringer fra andre lande ift., hvordan de undgår misbrug af selskabsformen.²³⁴ I deres henvendelse af 25-03-19 opfordrer flere professorer og lektorer fra AU BSS, AAU, KU og CBS LAW²³⁵ til, at der foretages en undersøgelse af de erfaringer, de andre EU-lande med lignende selskabsformer eller med meget lave kapitalkrav har gjort sig – herunder bl.a. Tyskland, Luxembourg, Italien og Belgien, som alle har IVS-lignende selskabsformer. Der opfordres til, at undersøgelsen skal afdække en eventuel sammenhæng mellem kapitalkravets størrelse og fx iværksætterlysten, skabelsen af arbejdspladser, svig, tvangsopløsninger og skatterestancer mv.

²³² L 190, 1. behandling den 19-03-2019, 14.40, Ordfører, Pelle Dragsted (EL).

²³³ L 190 – bilag 11 (egen fremhævelse med fed)

²³⁴ L 190 – bilag 4, DI, s. 2.

²³⁵ L 190 – bilag 11, i L 190 – bilag 16 bakkes forslaget op af Nicolai S og i L 190 – bilag 12 af Dansk Iværksætter Forening.

3.1.5.2 Luxembourg

Et af de lande, der har en IVS-lignende selskabsform, er Luxembourg. Til forskel for Danmark kan iværksætteranparter kun ejes af fysiske personer, og det er kun muligt at eje iværksætteranparter i ét IVS ad gangen i Luxembourg.²³⁶ Hvis Danmark valgte at kopiere denne del fra Luxembourg, ville det formentlig kunne afhjælpe nogle af de udfordringer, der har været med svig i IVS'er i Danmark.²³⁷ Hvis det kun er muligt at eje iværksætteranparter i ét IVS ad gangen, vil det formentlig medføre, at de fleste iværksættere først vælger at stifte IVS'et, når der foreligger en reel plan om at drive en egentlig erhvervsvirksomhed. Derved kunne problemet med de mange ikkeerhvervsaktive IVS'er formentlig være løst.²³⁸

Et af de eksempler på misbrug af selskabsformen, der bliver fremhævet i 1. behandling af L 190,²³⁹ er de såkaldte 'taxasager'. Der har været flere tilfælde, hvor taxaselskaber har udnyttet det lave kapitalkrav til at stifte mange IVS'er for på denne måde at øge chancerne for at få flere taxatilladelser.²⁴⁰ Det fremgår ligeledes af Experian, FSR og Dansk Erhvervs analyse af IVS'er fra juli 2017, at der er 5.609 personer med relation til mere end et IVS og der er fem personer, som har relation til mere end 20 IVS'er.²⁴¹ Et sådant misbrug af selskabsformen IVS ville ligeledes kunne være elimineret ved indførsel af reglen om, at der kun kan ejes iværksætteranparter i ét IVS ad gangen.²⁴²

Erhvervsministeren valgte at affejer muligheden for, at en implementering af de luxembourgske regler skulle kunne afhjælpe de udfordringer, der har været i IVS'erne i Danmark med argumenterne, at de luxembourgske regler **sandsynligvis ikke** i tilstrækkelig grad ville imødegå de udfordringer, som IVS-selskabsformen var udsat for, samt at det **formentligt ikke** ændrede ved risikoen for, at selskabsformen blev anvendt til svigagtige formål.²⁴³ Med en sådan argumentation virker det til, at der ikke er lavet en reel undersøgelse af, om dette evt. kunne være løsningen, men at der blot konkluderes ud fra en mavefornemmelse for, at det sandsynligvis og formentligt ikke er løsningen.²⁴⁴ Erhvervsministeren fremhæver ligeledes muligheden for at indsætte stråmænd som stiftere/ejere

²³⁶ L 190 – bilag 3, Lilja, 5. afsnit.

²³⁷ Se tilsvarende L 190 – bilag 3, Lilja, 5. afsnit, hvor Lilja T. M. mener, det formentlig vil kunne afhjælpe langt størstedelen af udfordringerne vedr. svig.

²³⁸ Se tilsvarende L 190 – bilag 3, Lilja, 5. afsnit.

²³⁹ L 190 – 1. behandling den 19-03-2019: 14:40 Pelle Dragsted (EL), 2. afsnit, 14:47 René Gade (ALT), 2. afsnit, 14:58 erhvervsministeren, Rasmus Jarlov, 3. afsnit.

²⁴⁰ *Fed fidus: Taxidirektør udnytter ny lovgivning og opretter 306 firmaer*, 2019 og Nielsen & Himmelstrup, 2018.

²⁴¹ Experian et al., 2017, s. 11.

²⁴² Se tilsvarende hos Lilja, L 190 – bilag 9, 1. bemærkning, s. 2.

²⁴³ L 190 – bilag 7, afsnit 2.1, s. 5.

²⁴⁴ Se L 190 – 9 hvor Lilja T. M. kommenterer på Erhvervsministeriets svar, hvor han ligeledes fremhæver, at erhvervsministeren argumenterer med "sandsynligvis".

af IVS'er,²⁴⁵ men det må antages, at det er usandsynligt, at en taxavognmand kan finde så mange, der ønsker at være ejer af vognmandens selskaber.²⁴⁶ Afskaffelsen af IVS'erne er i sidste ende ikke løsningen på problematikken, da muligheden for at stifte det ønskede antal selskaber som fx tyske UG'er eller irske limiteds og derefter søge taxatilladelser gennem de danske filialer er eksisterende.²⁴⁷

Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at erhvervsministeren kun forholder sig til forslaget om de luxembourgiske regler i høringsnotatet²⁴⁸ og ikke det faktum, at fx DI foreslår at drage erfaringer fra andre EU-lande med IVS-lignende selskabsformer for at afdække, hvordan landene undgår misbrug af selskabsformen.²⁴⁹ Erhvervsministeren forholder sig således kun delvist til opfordringen, samt afviser denne med ord som sandsynligvis ikke og formentligt ikke.

3.1.6 Faktisk ændringsforslag

På baggrund af opfordringerne om at drage erfaringer fra andre EU-lande med velfungerende IVS-lignende selskabsformer samt at finde alternative løsninger²⁵⁰ blev der i betænkningerne afgivet d. 02-04-19²⁵¹ fremlagt et socialdemokratisk ændringsforslag til L 190. Ændringsforslaget lød, at der i stedet for en afskaffelse af IVS'erne vedtages en suspenderingsperiode på ét år, således at der ikke kan stiftes nye IVS'er.²⁵² I bemærkningerne til de ændrede §'er²⁵³ begrundes suspensionen med, at der skal foretages en undersøgelse af andre EU-landes erfaringer, bl.a. deres erfaringer inden for sammenhængen mellem størrelsen af kapitalkravet og iværksætterlysten, skabelsen af arbejdspladser, svig, tvangsopløsninger og skatterestancer mv. I 2. behandling af L 190 d. 04-04-19 begrundede Morten Bødskov (S) ændringsforslaget med et ønske om at finde en bedre model. Der skal i modellen lukkes for hullet, så der ikke kan oparbejdes skattegæld og foretages skattesvindel. Modellen skal ligeledes indeholde alle de positive sider af iværksætermiljøet, som den nuværende ordning har givet muligheder for.²⁵⁴

²⁴⁵ L 190 – bilag 7, afsnit 2.1, s. 5.

²⁴⁶ Se tilsvarende i L 190 – bilag 9, 1. bemærkning, s. 2.

²⁴⁷ Se tilsvarende i L 190 – bilag 9, 1. bemærkning, s. 2.

²⁴⁸ L 190 – bilag 7, afsnit 2.1, s. 5.

²⁴⁹ L 190 – bilag 4, DI, s. 2.

²⁵⁰ Se bl.a. L 190 – bilag 5: ”Lederne er dog af den opfattelse, at alternativer til en fuld afskaffelse af iværksætterselskabsformen burde have været overvejet under samtidig hensyntagen til en rimelig beskyttelse af kreditorer”.

²⁵¹ L 190 – bilag 19 Betænkning afgivet 2/4-19.

²⁵² Hvilket Dansk Iværksætter Forening foreslår i sin henvendelse, L 190 – bilag 12.

²⁵³ L 190 – 19, bemærkninger til nr. 1-6 og 10-12.

²⁵⁴ L 190 – 2. behandling d. 04-04-2019, 10:11 Morten Bødskov (S), 1. afsnit.

Han kommer ind på, at Erhvervsstyrelsens rapport viser, at der er problemer visse steder, men at der også er mange selskaber, der er blevet succeser. Slutteligt opfordrer han til, at der stemmes for ændringsforslaget, og at de *”husker på, hvad der var tanken med den oprindelige ordning, nemlig at vi skulle gøre livet nemmere og mindre bureaukratisk for iværksættere, således at vi fortsat i det her land kan have et stærkt iværksætermiljø”*.²⁵⁵ Ændringsforslaget blev forkastet med 51 stemmer for og 52 stemmer imod. Her fremgår det tydeligt, at der i en stor del af Folketinget faktisk er et ønske om at finde en bedre løsning end at afskaffe IVS’erne helt. Der er et ønske om at lade de gode ting ved IVS-selskabsformen leve videre og finde en løsning på de udfordringer, der har været. Da ændringsforslaget nedstemmes med en stemme, bliver dette imidlertid ikke til virkelighed, og lovforslaget L 190 går direkte til 3. behandling d. 09-04-19, hvor lovforslaget L 190 blev vedtaget med 101 stemmer for og fem imod. Det er bemærkelsesværdigt, at så stor en del af Folketinget ønskede at vente med at afskaffe IVS’erne og foretage en yderligere undersøgelse af, hvordan IVS-selskabsformen kunne blive en succes hele vejen rundt, men at L 190 ender med at blive vedtaget med 101 stemmer for og kun fem imod. Det kunne tyde på, at tidspresset, på grund af kommende valgperiode, igen er en afgørende faktor.

²⁵⁵ L 190 – 2. behandling d. 04-04-2019, 10:11 Morten Bødskov (S), 4. afsnit.

Kapitel 4

4.1 Erhvervsstyrelsens analyse af iværksætterselskaber, september 2018

4.1.1 Introduktion

I den skriftlige fremsættelse af L 190²⁵⁶ fremstilles formålet med lovforslaget som værende at samle op på de erfaringer, Erhvervsministeriet havde gjort sig på baggrund af Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'erne fra 2018. I bemærkningerne til L 190²⁵⁷ fremgår det, at Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'erne havde til formål at belyse, hvorvidt IVS-selskabsformen blev brugt som tilsigtet. Det konkluderes ligeledes, at analysen viste, at IVS-selskabsformen ikke havde haft den ønskede effekt på erhvervslivet.²⁵⁸ Der fremhæves herefter nogle af konklusionerne fra Erhvervsstyrelsens analyse som værende blandt de væsentligste. Da afskaffelsen af IVS'erne har retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere, er det relevant at analysere og diskutere det grundlag, hvorpå L 190 er fremsat. I dette kapitel vil der blive redegjort for grundlaget for tre af de fremhævede konklusioner. Grundlaget og konklusionerne vil blive analyseret og diskuteret.

4.1.2 En betydelig del af IVS'erne ville være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller ApS'er

Iværksætterselskaber er hyppigt anvendt. Siden indførelsen af virksomhedsformen i 2014 er der stiftet flere end 40.000 iværksætterselskaber. Det vurderes dog, at en betydelig del af iværksætterselskaberne ville være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber, hvis virksomhedsformen "iværksætterselskab" ikke havde eksisteret.²⁵⁹

4.1.2.1 Har IVS'erne udkonkurreret eller erstattet andre virksomhedsformer?

Det fremgår af Erhvervsstyrelsens analyse, at der er stiftet 41.877 IVS'er i perioden 01-01-14 til 31-12-17, svarende til 15 % af nye stiftelser²⁶⁰ i perioden.²⁶¹ Derved er IVS'et den tredje mest stiftede selskabsform i perioden. I Erhvervsstyrelsens analyse kigges der på, hvorvidt introduktionen af IVS'erne har medført et fald i registreringer af andre relevante virksomhedsformer. Det fremgår, at enkeltmandsvirksomheder og

²⁵⁶ L 190 – skriftlig fremsættelse d. 28-02-19 og L 190 - om lovforslaget, resumé.

²⁵⁷ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3 og L 190 – skriftlig fremsættelse 28-02-19.

²⁵⁸ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3.

²⁵⁹ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3.

²⁶⁰ Jf. Erhvervsstyrelsen, 2018, note 5 og tabel 3.1, s. 12, er fordelingen ift. relevante virksomhedsformer defineret som enkeltmandsvirksomheder, personligt ejede mindre virksomheder, interessentskaber, kommanditselskaber, anpartsselskaber, aktieselskaber og iværksætterselskaber. Virksomhedsformer som dødsbo, offentlige myndigheder, fonde og foreninger mv. er ikke inkluderet.

²⁶¹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 12.

interessentskaber har en svagt nedadgående udvikling i perioden 2014 til 2017.²⁶² Det fremgår imidlertid af rapporten, at tallene indikerer, at påvirkningen på volumen af registreringer af enkeltmandsvirksomheder ikke i høj grad er påvirket af introduktionen af IVS'er.²⁶³

Der kigges ligeledes på antallet og sammensætningen af stiftere af IVS'erne for at se på, hvilken virksomhedsform der eventuelt alternativt ville være valgt. Hertil konkluderes:

*Når sammensætningen og antallet af stiftere af iværksætterselskaber sammenholdes med udviklingen i antallet af andre virksomhedsformer, ses der ikke at være en sammenhæng mellem de virksomhedsformer, der oplever en nedadgående udvikling i perioden. I interessentskaber skal der mindst være to deltagere, hvorimod langt størstedelen af iværksætterselskaber stiftes af én person.*²⁶⁴

Ud fra dette indikerer rapporten, at der er tale om nye iværksætter, som ikke havde valgt at starte virksomhed i anden virksomhedsform, hvis IVS'erne ikke var blevet introduceret. Det fremgår også af rapporten:

*Samlet set synes introduktionen af iværksætterselskaber i 2014 at have ført til nye virksomhedsregistreringer uden et tilsvarende fald i registreringer af andre virksomhedsformer (på nær S.M.B.A.'erne som det fra 2014 ikke længere var muligt at stifte), hvorved iværksætterselskaberne formodes at have suppleret de eksisterende virksomhedsformer **uden direkte at have udkonkurreret eller erstattet dem.***²⁶⁵

Der konkluderes imidlertid følgende i afsnittet efter:

*Selvom der er indikationer på, at introduktionen af iværksætterselskaber har tiltrukket nye iværksættere, er det ikke muligt at konkludere, at disse virksomheder ikke ville være stiftet selvom virksomhedsformen ikke var blevet introduceret. Dele af iværksætterselskaberne ville med en vis sandsynlighed være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber i stedet for.*²⁶⁶

²⁶² Erhvervsstyrelsen, 2018, figur 3.3, s. 14.

²⁶³ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 14.

²⁶⁴ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 14.

²⁶⁵ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 15 (egen fremhævelse med fed).

²⁶⁶ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 15.

4.1.2.2 Analyse af erhvervsstyrelsens udsagn

Den sidste konklusion i ovenstående afsnit er til en vis grad modstridende med det tidligere udsagn, da det fremgår, at det formodes, at IVS'erne har suppleret de eksisterende virksomhedsformer uden at udkoncurrere eller erstatte dem. Herefter konkluderes det, at dele af IVS'erne med en vis sandsynlighed ville være stiftet som andre virksomhedstyper, hvilket er det samme som at sige, at dele af dem **har** erstattet eller udkonkurreret de andre virksomhedstyper. Ligeledes er denne konklusion en gisning om, hvad der eventuelt ville være sket, hvis IVS'erne ikke var blevet introduceret, hvilket ingen kan vide med sikkerhed. Der er ikke foretaget en videnskabelig undersøgelse, og det er derfor ikke muligt at drage en sådan konklusion.²⁶⁷ Sætningen "*Dele af iværksætterselskaberne ville **med en vis sandsynlighed** være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber i stedet for*"²⁶⁸ kunne lige så godt være formuleret omvendt, så den havde lydt: "*Dele af iværksætterselskaberne ville med en vis sandsynlighed **ikke** være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber i stedet for.*" Det ville have været en lige så korrekt konklusion som den valgte.²⁶⁹

Konklusionen formuleres i næstsidste afsnit af sammenfatningen pludselig således:

*Samlet viser analysen, at iværksætterselskaber er blevet en hyppigt anvendt selskabsform, og at virksomheder, der er stiftet som iværksætterselskaber i 2014-2016, har bidraget til den danske økonomi med en omsætning på 5,2 mia. kr., beskæftigelse af 5.200 personer og en eksport på 430 mio. kr. Men det er vurderingen, at en betydelig del af iværksætterselskaberne ville være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber i stedet for.*²⁷⁰

Det er en væsentlig anden konklusion end den, der er i selve analysen, samt tidligere i sammenfatningen, svarende til den sidste konklusion i afsnit 4.1.2.1. Der er væsentlig forskel på at skrive: "*det vurderes, at **en betydelig del af IVS'erne ville være** blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller ApS'er. . .*" kontra: "*at **dele af IVS'erne ville med en vis sandsynlighed** være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller ApS'er. . .*" Det er noget mere konkluderende og ensidigt at skrive **en betydelig del** og **ville være** end **del af** og **med en vis sandsynlighed**. Der kan argumenteres for, at dette kan medføre, at en læser, der evt. kun læser sammenfatningen, efterlades med den opfattelse, at de stiftede IVS'er helt klart ville være blevet stiftet som en anden virksomhedsform, hvis ikke IVS'erne var blevet introduceret. Derved kan læser få den opfattelse, at analysen viser, at der ikke er opnået en samfundsgevinst ved introduktionen af IVS'erne, og at IVS'erne ikke har været med til at øge iværksætteriet i Danmark, men at de stiftede IVS'er blot ville være blevet stiftet som en anden virksomhedsform.

²⁶⁷ Se tilsvarende L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 6.

²⁶⁸ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 15 (egen fremhævelse med fed).

²⁶⁹ Se tilsvarende i L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 6.

²⁷⁰ Erhvervsstyrelsen, 2018, side 5 (egen fremhævelse med fed).

I bemærkningerne til lovforslaget er det den 'hårde'/negative formulering, der er anvendt i afsnittet om lovforslagets formål og baggrund: *"Det vurderes dog, at **en betydelig del af iværksætterselskaberne ville være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber, hvis virksomhedsformen "iværksætterselskab" ikke havde eksisteret.**"*²⁷¹ At valget er faldet på denne formulering, giver god mening, da det er den af konklusionerne, der bakker den daværende regerings ønske om at afskaffe IVS'erne bedst op, da konklusionen kommer til at fremstå mere konkluderende og ensidig, end den rent faktisk er inde i selve analysen.

4.1.3 Det positive bidrag ville også kunne have fundet sted uden introduktion af IVS-selskabsformen

*"Iværksætterselskaberne har bidraget positivt til samfundsøkonomien. Det vurderes, at denne udvikling dog også kunne have fundet sted uden introduktion af iværksætterselskabsformen."*²⁷²

4.1.3.1 IVS'ernes bidrag til samfundsøkonomien

Det fremgår af Erhvervsstyrelsens analyse, at IVS'erne, som var stiftet i perioden 2014-2016 i 2016, samlet set bidrog med en omsætning på 5,2 mia. kr., beskæftigede knap 5.200 personer og eksporterede for 430 mio. kr.,²⁷³ hvilket må anses for at være et positivt bidrag til samfundsøkonomien, som det ligeledes konkluderes i ovenstående konklusion. Det konkluderes imidlertid ligeledes, at dette bidrag kunne have fundet sted uden introduktionen af IVS'erne, hvorfor der i dette afsnit foretages en analyse af, på hvilket grundlag denne konklusion er foretaget.

4.1.3.2 Udviklingen i BNP

Figur 4.1 i Erhvervsstyrelsens analyse viser årlige CVR-registreringer fordelt på virksomhedsformer (enkeltmandsvirksomheder, ApS'er og IVS'er) sammenholdt med udviklingen i BNP i årene 2001-2017. Der er til dels en tendens til, at antallet af virksomhedsstiftelser følger konjunkturudviklingen i den danske økonomi.²⁷⁴ Fra 2003 til 2007 ses tilnærmelsesvis samme udvikling i BNP og CVR-registreringer.

Omvendt er der ikke den samme vækst i BNP og stiftelser af enkeltmandsvirksomheder og anpartsselskaber ved opsvinget i 2012 og frem. Derimod er der en stigning i antallet af nystiftelser af iværksætterselskaber i den periode. Dette forhold kan være en indikation på, at iværksætternes

²⁷¹ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3, (egen fremhævelse med fed).

²⁷² L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3.

²⁷³ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 22, fratrukket holdingselskaber.

²⁷⁴ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 22.

*bidrag til samfundet muligvis alligevel ville være blevet skabt i enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber, såfremt iværksætterselskaber som selskabsform ikke var blevet introduceret.*²⁷⁵

Her lægger analysen op til, at IVS'ernes positive bidrag kunne være opnået gennem andre virksomhedsformer. Der er tale om en indikation på, og at bidraget muligvis alligevel ville være blevet skabt, hvorfor der igen er tale om meget vage og usikre indikationer.

4.1.3.3 Sammenligning af bidrag til samfundsøkonomien

I analysen sammenlignes IVS'ernes bidrag til omsætning, beskæftigelse og eksport i deres første leveår med de andre relevante virksomhedsformer, som er stiftet i årene 2014 til 2017. Det fremgår af analysen, at IVS'erne udgør en stigende andel af de nystiftede virksomheder med reel erhvervsaktivitet i perioden 2014 til 2016.²⁷⁶ I 2014 udgør IVS'erne 7 % af virksomhederne med reel erhvervsaktivitet i første leveår. Andelen er steget til 12 % i 2016 for IVS'erne, der er stiftet i 2016. Samme figur viser, at andelen af ApS'erne med reel erhvervsaktivitet har været svagt nedadgående i samme periode. Analysen viser altså, at der har været en relativt større vækst hos de reelt erhvervsaktive IVS'er end hos de erhvervsaktive ApS'er. Dog flyder de reelt erhvervsaktive IVS'er kun 12 % ift. 35 % for ApS'erne i 2016.²⁷⁷

I analysens figur 4.5²⁷⁸ ses, hvor meget de enkelte virksomhedsformer, som er stiftet i perioden 2014-2016, bidrager med af omsætning, beskæftigelse og eksport. I 2016 bidrog IVS'er, stiftet i 2016, med 4 % af den samlede omsætning for de stiftede virksomheder i 2016, svarende til ca. 1 mia. kr., 7 % af beskæftigelsen svarende til 912 årsværk og 1 % af eksporten svarende til 37 mio. kr. Der er imidlertid indikationer på, at IVS'erne underpræsterer, da deres bidrag i figur 4.5 ligger lavere end deres andel af nye virksomheder med reel erhvervsaktivitet i det første leveår i 2014 til 2016, som lå på 12 % i 2016.²⁷⁹

For enkeltmandsvirksomhederne er denne underpræstation endnu mere udpræget, da deres bidrag til omsætning, beskæftigelse og eksport ligger langt under deres andel af reel erhvervsaktivitet.²⁸⁰ Det fremgår af analysens figur 4.5, at IVS'erne har en lille fremgang i bidraget fra 2014 til 2015, hvor der er en stigning fra 3 til 4 % i bidragsandelen af omsætningen, 3 til 7 % i forhold til beskæftigelsen og fra 1 til 3 % i forhold til eksporten. Fra 2015 til 2016 formår IVS'erne at vedholde deres bidragsandel vedr. omsætning og beskæftigelse, hvilket betyder,

²⁷⁵ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 22.

²⁷⁶ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 26, figur 4.4.

²⁷⁷ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 26.

²⁷⁸ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 28, figur 4.5.

²⁷⁹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 26, figur 4.4.

²⁸⁰ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 27.

at IVS'ernes omsætning og beskæftigelse er steget relativt mere end ApS'erne, da øvrige relevante virksomhedsformers andel stiger markant med 13 til 35 procentpoint på de enkelte poster fra 2015 til 2016. Denne udvikling kan kun delvist forklares med stigningen fra 10 til 12 % i reelt aktive IVS'er fra 2015 til 2016, men langt fra forklare hele udviklingen fra 2015 til 2016, hvor IVS'erne formår at vedholde deres bidragsandel vedr. omsætning og beskæftigelse til trods for den store stigning i bidragsandelen fra de øvrige relevante virksomhedsformer, hvilket ligeledes pointeres i analysen.²⁸¹

4.1.3.4 Analyse af Erhvervsstyrelsens resultater

Erhvervsstyrelsens konklusion om, at samfundsgevinsten fra IVS'erne kunne have fundet sted uden introduktionen af IVS'erne, bygger imidlertid på et noget tyndt grundlag, og det fremgår ikke, at der er foretaget nogen videnskabelig undersøgelse af, hvorvidt dette er tilfældet.²⁸² Konklusionen bygger bl.a. på udviklingen i BNP, som kan give en indikation af, at gevinsten muligvis ville være opnået uden introduktion af IVS'erne.

Lige efter afsnittet med BNP's udvikling skrives følgende: *"Det kan ofte tage flere år at realisere en virksomheds vækstopportunitet, og det må derfor antages, at iværksætterselskaberne med tiden vil have en endnu større positiv effekt på den danske økonomi".*²⁸³ Det indikerer, at der i analysen er bevidsthed om, at der er tale om en ny virksomhedsform, som er ved at finde fodfæste, og at der er potentiale for endnu større positiv fremtidig effekt på samfundsøkonomien.

Det faktum, at ApS'er og enkeltmandsvirksomheder faktisk klarer sig dårligere end IVS'erne på flere af områderne, bliver ikke fremhævet, når det skal konkluderes, hvorvidt IVS'erne bidrager til den danske samfundsøkonomi. Dette kan medføre, at det kommer til at fremstå, som om IVS'erne har klaret sig dårligere, end de faktisk har.

²⁸¹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 27.

²⁸² Se tilsvarende i L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 6.

²⁸³ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 23.

4.1.3.5 Analyse af fortegnet på konklusionen

I analysen skrives således:

*Selvom der tilsyneladende er et positivt samfundsøkonomisk bidrag fra iværksætterselskaberne, er det ikke muligt **endegyldigt at konkludere**, at denne udvikling ikke havde fundet sted uden introduktionen af iværksætterselskaberne. Hvis iværksætterselskabsformen ikke var blevet introduceret, ville iværksætterne **muligvis** have valgt andre virksomhedsformer end iværksætterselskaberne, og de ville dermed have skabt det samme positive samfundsøkonomiske bidrag i enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber i stedet, jf. figur 4.1 nedenfor.*²⁸⁴

Konklusionen her bygger ligesom konklusionen i afsnit 4.1.2 på antagelser – ”ville iværksætterne **muligvis** have valgt andre virksomhedsformer. . . ”²⁸⁵ – og kunne lige så godt have været modsat, så det havde lydt: ”Der **er** tilsyneladende positivt samfundsøkonomisk bidrag fra iværksætterselskaberne, **og det er ikke muligt endegyldigt at konkludere**, at denne udvikling **havde** fundet sted uden introduktionen af iværksætterselskaberne. Hvis iværksætterselskabsformen ikke var blevet introduceret, ville iværksætterne muligvis **ikke** have valgt andre virksomhedsformer end iværksætterselskaberne, og **der** ville dermed **ikke være** skabt det samme positive samfundsøkonomiske bidrag.” Det havde været en lige så korrekt konklusion, da konklusionen er udokumenteret, og ingen kan vide, hvordan tingene havde set ud, hvis IVS’erne ikke var blevet indført.²⁸⁶

I bemærkningerne til L 190²⁸⁷ formuleres konklusionen fra Erhvervsstyrelsens analyse således: ”Iværksætterselskaberne har bidraget positivt til samfundsøkonomien. Det vurderes, at denne udvikling dog også kunne have fundet sted uden introduktion af iværksætterselskabsformen”.²⁸⁸ Denne konklusion fremgår imidlertid ikke direkte af Erhvervsstyrelsens analyse. I selve analysen fremgår ovenstående konklusion: *Selvom der tilsyneladende . . .*²⁸⁹ I sammenfatningen vælges en smule hårdere og mere konkluderende formulering end den, der faktisk er anvendt i selve analysen, da ’endegyldigt’ undlades og muligvis erstattes med ’en vis sandsynlighed’. I sammenfatningen er ovenstående konklusion formuleret således:

*Selvom der tilsyneladende er et positivt samfundsøkonomisk bidrag fra iværksætterselskaberne, er det **ikke muligt at konkludere**, at denne udvikling [ikke]²⁹⁰ kunne have fundet sted uden introduktionen af iværksætterselskaberne. Dele af iværksætterselskaberne **ville med en vis***

²⁸⁴ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 22 (egne fremhævelser med fed).

²⁸⁵ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 22 (egen fremhævelse med fed).

²⁸⁶ Se tilsvarende i L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 6.

²⁸⁷ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3 og L 190 – skriftlig fremsættelse 28-02-19.

²⁸⁸ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3.

²⁸⁹ Den første konklusion i dette afsnit, afsnit 4.1.3.5.

²⁹⁰ Egen tilføjelse af ’ikke’, da det tydeligvis er en fejl, at ’ikke’ er undladt.

sandsynlighed være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber i stedet for.²⁹¹

Den konklusion fra Erhvervsstyrelsens rapport, som kommer tættest på den, som vælges i bemærkningerne til L 190, er den samme, som blev analyseret i afsnit 4.1.2.2, hvor der i næstsidste afsnit af sammenfatningen fremkommer en væsentlig mere ensidig konklusion, end der er i selve analysen: ”Men det er vurderingen, at en betydelig del af iværksætterselskaberne ville være blevet stiftet som enkeltmandsvirksomheder eller anpartsselskaber i stedet for.”²⁹² Hvordan konklusionen i bemærkningerne til L 190 er fremkommet, vides imidlertid ikke. Det fremgår, at det vurderes, at udviklingen også kunne have fundet sted uden introduktion af IVS-selskabsformen. Her fremstår det, som om der ingen usikkerhed er om, hvorvidt dette er tilfældet, hvilket adskiller sig fra, hvad Erhvervsstyrelsens analyse kommer frem til. Erhvervsstyrelsens analyse bruger gennem hele analysen ord som ’indikationer på’, ’muligvis’, ’ikke muligt at konkludere’ mv. Erhvervsstyrelsens analyse viser herved i selve analysen, at det er umuligt at konkludere, hvad der ville være sket, hvis IVS’erne ikke var blevet introduceret. Det kan imidlertid diskuteres, om denne usikkerhed bevidst undlades i bemærkningerne til L 190, for at det hermed fremstår, som om der ikke er opnået en reel gevinst ved introduktionen af IVS’erne, da denne gevinst blot ville være opnået gennem andre virksomhedsformer. Den usikkerhed, som Erhvervsstyrelsens analyse flere steder fremhæver, er i hvert fald ikke fremhævet i den konklusion, der er valgt i bemærkningerne til L 190.

²⁹¹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 3 (egne fremhævelser med fedt).

²⁹² Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 5 (egen fremhævelse med fedt).

4.1.4 En forholdsvis stor andel af IVS'erne tvangsopløses

*”En forholdsvis stor andel af iværksætterselskaberne opløses efter få år. Blandt de opløste iværksætterselskaber er mere end halvdelen blevet tvangsopløst.”*²⁹³

Der har været en stigning i antal af selskaber, som er sendt til tvangsopløsning i årene 2014 til 2017, hvilket ligeledes har medført en stigning i omkostningerne til tvangsopløsningerne.²⁹⁴ Det er groft estimeret, at IVS'erne skulle udgøre 60 % af tvangsopløsningerne, og herved også 60 % af omkostningerne forbundet hermed. Der konkluderes på baggrund heraf, at tvangsopløsningerne af IVS'erne har kostet alene skifteretterne knap 28 mio. kr. i 2016.²⁹⁵ Estimatet er fastsat ud fra fordelingen mellem antallet af nystiftede iværksætterselskaber og ApS'er, som er blevet tvangsopløst fra 2014 til 2017. I Erhvervsstyrelsens rapport gøres der ligeledes opmærksom på usikkerheden ved estimatet.²⁹⁶

Omkostningerne for skifteretten er steget fra 32,2 mio. kr. i 2014 til 45,5 mio. kr. i 2016, svarende til 13,3 mio. kr.²⁹⁷ IVS'erne har kun eksisteret siden 2014, hvorfor det virker urealistisk, at IVS'erne skulle være ansvarlige for udgifter på knap 28 mio. kr. i 2016, svarende til over dobbelt så meget som stigning i omkostningerne siden introduktionen af IVS'erne.²⁹⁸ Det fremgår ligeledes af Erhvervsstyrelsens analyse, at 94 % af IVS'erne, som enten er gået konkurs eller blevet tvangsopløst, ikke havde reel erhvervsaktivitet; for ApS'erne var dette tal 82 %. Der vil alt andet lige være færre omkostninger forbundet med at opløse et selskab uden aktivitet kontra et med. Der er ikke taget højde for, at der også er opløst nystiftede A/S'er og selskaber, som er stiftet før perioden 2014-2017 i fastsættelsen af de 60 %, ²⁹⁹ hvilket giver et forkert billede af udgifterne, der er forbundet med opløsning af IVS'erne. Der er ikke taget højde for kompleksiteten i selskaberne og de derved forbundne omkostninger. Det er alt andet lige mere omkostningstungt at opløse et A/S, som har eksisteret i flere år, end et nystiftet IVS uden den store aktivitet. På baggrund heraf virker antagelsen om, at IVS'erne skulle være ansvarlige for 60 % af omkostningerne, helt urimelig. Det er selvfølgelig uhensigtsmæssigt, at der er stiftet så mange IVS'er, som derefter er opløst på statens regning, og dette burde være noget af det, der var taget hånd om, men at det fremstår, som om IVS'erne har pålagt alene skifteretten en udgift på 28 mio. i 2016, virker urimeligt. Hvis der er et håb om, at denne udgift spares, ved at IVS'erne er afskaffet, må det forventes, at politikkerne bliver slemt skuffet.³⁰⁰

²⁹³ L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 3.

²⁹⁴ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 4. og L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 4.

²⁹⁵ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 44 og L 190 – som fremsat, bemærkninger til lovforslaget, afsnit 1.1, s. 4.

²⁹⁶ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 42.

²⁹⁷ Erhvervsstyrelsen, 2018, tabel 7.3, s. 43.

²⁹⁸ Se tilsvarende L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 6.

²⁹⁹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 42.

³⁰⁰ Se tilsvarende L 190 – bilag 3, Lilja, afsnit 6.

4.2 Opsamling

Det ses flere gange, at udsagnene og konklusionerne i Erhvervsstyrelsens analyse bygger på gisninger om, hvad der evt. ville være sket, hvis IVS'erne ikke var blevet introduceret, og der konkluderes på udokumenteret grundlag. Der er ikke foretaget videnskabelige undersøgelser for at dokumentere de konklusioner, der drages i sammenfatningen. Når der nævnes en positiv gevinst fra IVS'erne, afsluttes sætningen med, at dette sandsynligvis også kunne være opnået uden introduktionen af IVS'erne. Flere af konklusionerne i sammenfatningen er væsentlig mere negative, konkluderende og ensidige, end hvad man kommer frem til i selve analysen. Derved efterlades læseren, som evt. kun læser sammenfatningen, med en overbevisning om, at IVS'erne har klaret sig væsentlig dårligere, end hvad analysen viser i sin helhed. Ligeledes henvises der i L 190 til de høje udgifter ved tvangsopløsninger for IVS'erne, som opgøres til at være 28 mio. i 2016 alene for skifteretten. I analysen fremhæves det, at der er tale om et groft estimat, når det er fastsat, at IVS'erne står for 60 % af udgifterne hertil. 60 % virker urimeligt højt, når der tages højde for, at stigningen i udgifterne siden introduktionen af IVS'erne kun udgør 13 mio., samt at der ikke er taget højde for, at størstedelen af de opløste IVS'er har været uden reel erhvervsaktivitet, hvorfor udgifterne hertil må være væsentligt lavere end for selskaber med erhvervsaktivitet. Der er ligeledes heller ikke taget højde for udgifter til A/S'er mfl. i fastsættelsen af de 60 %.

Når der kigges på, hvilke konklusioner der fremhæves i L 190 som værende de vigtigste, og at det i L 190 fremgår, at Erhvervsstyrelsens analyse kommer frem til, at IVS'erne ikke har haft den ønskede effekt på erhvervslivet, er det bekymrende, når man ser på selve analysen uden sammenfatningen, da man efterlades med et noget andet billede af, hvordan IVS'erne har klaret sig, end der fremhæves i L 190. Der er derved risiko for, at afskaffelsen af IVS'erne er blevet taget på baggrund af et grundlag, som ikke nødvendigvis viser det, som fremhæves i L 190.

Kapitel 5

5.1 Konklusion

5.1.1 Introduktion

Afhandlingens problemformulering har til formål at afdække de retslige konsekvenser for henholdsvis de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere efter indførelsen af LOV nr. 445 og L 82, og herved afskaffelsen af IVS'erne. I afsnit 5.1.2 vil der blive konkluderet på de retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er og i afsnit 5.1.3 for fremtidens iværksættere, herigennem konkluderes der på afhandlings problemformulering.

5.1.2 De retslige konsekvenser for de eksisterende IVS'er

5.1.2.1 Afskaffelsen af IVS'erne

Indførelsen af LOV nr. 445 betød, at de eksisterende IVS'er oprindeligt skulle være omregistreret til et ApS eller opløst på anden vis inden d. 15-04-21, for at undgå tvangsopløsning. Fristen er, med L 82, udskudt til d. 15-10-21. For at de eksisterende IVS'er kan foretage en omregistrering til et ApS, skal kapitalkravet for ApS'er på 40.000 kr. være opfyldt. Før L 82 var kravet, at egenkapitalen min. skulle være 40.000 kr. Det var således ikke nok, at selskabskapitalen og den bundne reserve udgjorde 40.000 kr. eller derover. Derfor havde LOV nr. 445 store konsekvenser for de eksisterende IVS'er, som havde negativ egenkapital grundet store opstartsomkostninger, og som evt. ikke kunne nå at oparbejde eller fremskaffe den nødvendige kapital inden fristen. I værste tilfælde ville veldrevne og lovlydige IVS'er blive tvunget til at lukke.

De iværksættere, som valgte at stifte et IVS ved stiftelsen, ville blive stillet dårligere end dem, der valgte at stifte et ApS pga. LOV nr. 445. Hvis iværksætteren havde valgt et ApS i stedet for et IVS, kunne denne ufortrødent have fortsat sin virksomhed med negativ egenkapital. Med LOV nr. 445 skete der derfor en forskelsbehandling af dem, som havde valgt et IVS frem for et ApS. Med L 82 er det blevet søgt at rette op på denne forskelsbehandling samt at undgå, at veldrevne og lovlydige IVS'er bliver tvunget til at lukke grundet negativ egenkapital. L 82 har medført, at de eksisterende IVS'er kun behøver at indbetale restkapital, svarende til forskellen mellem den registrerede selskabskapital og kapitalkravet for et ApS på 40.000 kr. Indbetalingen skal ske efter reglerne i selskabslovens kapitel 10 om kapitalforhøjelser. L 82 har ligeledes fjernet det oprindelige krav til en vurderingsmandsberetning i tilfælde, hvor indbetalingen af restkapitalen sker kontant.

5.1.2.2 Kapitalforhøjelse

Hvis selskabskapitalen og den bundne reserve i IVS'et ikke udgør min. 40.000 kr., vil der skulle foretages en kapitalforhøjelse. De eksisterende IVS'er kan foretage kapitalforhøjelsen kontant, ved overførelse af reserver til selskabskapitalen via en fondsforhøjelse eller via gældskonvertering. Hvis kapitalforhøjelsen sker i forbindelse med omregistreringen, kan der ligeledes foretages apportindskud. Efter indførelsen af LOV nr. 445 er det blevet endnu vigtigere, at de eksisterende IVS'er kender til, hvilke egenkapitalposter der kan anvendes ved en fondsforhøjelse. Der kan være tilfælde, hvor ændring af regnskabspraksis kan være afgørende for, hvorvidt IVS'et kan opnå den nødvendige kapital. Følgende egenkapitalposter kan anvendes: reserve for opskrivninger, reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode, reserve for udviklingsomkostninger og overført resultat. Erhvervsstyrelsens rapport "*Analyse af iværksætterselskaber*", september 2018, viste, at en stor del af IVS'erne var registreret som holdingselskaber, hvorfor muligheden for at anvende reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode til kapitalforhøjelsen må anses for at være relevant for mange af de eksisterende IVS'er. Det er relevant, at holdingselskaberne kender muligheden for at indregne deres kapitalandele i dattervirksomheder mfl. efter indre værdis metode i stedet for kostpris jf. ÅRL § 43a. Ved at ændre regnskabspraksis kan de evt. herigennem opfylde minimumskapitalkravet og foretage en omregistrering. En anden væsentlig regnskabspost kunne være udviklingsomkostninger, hvor der er mulighed for at foretage aktivering, hvis betingelserne hertil er opfyldt. Gennem aktivering af udviklingsomkostningerne vil der først ske resultatpåvirkning, når udviklingsprojektet er afsluttet. Aktiveringen vil medføre en bunden reserve, som kan anvendes til kapitalforhøjelsen via en fondsforhøjelse.

5.1.2.3 Opløsning af IVS'et

En anden retslig konsekvens for de eksisterende IVS'er er, at der udelukkende kan ske genoptagelse til et ApS, hvis IVS'et i overgangsperioden sendes til tvangsopløsning. Det er således vigtigt, at IVS'et har mulighed for at opfylde minimumskapitalkravet, såfremt IVS'et ønsker genoptagelse ved en oversendelse til tvangsopløsning. Inden L 82 kunne dette have store konsekvenser for IVS'er med negativ egenkapital, da de både skulle fremskaffe kapital til at udligne den negative egenkapital og restkapitalen op til de 40.000 kr. Da L 82 har medført, at restkapitalen nu kun skal indbetales i IVS'et, har L 82 givet bedre muligheder for, at IVS'er kan blive genoptaget som et ApS.

I IVS'er, som enten ikke ønsker eller ikke har mulighed for at foretage en omregistrering, skal der tages stilling til, hvorvidt IVS'et skal tvangsopløses eller opløses på anden vis, fx ved betalingserklæring. Her skal ledelsen og kapitalejerne være opmærksomme på omkostningerne forbundet med opløsningsformerne, samt den retslige konsekvens, at der på cvr.dk bliver registreret ophørte relationer.

5.1.3 De retslige konsekvenser for fremtidens iværksættere

Indførelsen af LOV nr. 445 har medført, at de danske iværksættere efter d. 15-04-19 ikke længere kan vælge et IVS, når de skal vælge, hvilken virksomhedstype de ønsker at starte op i. Hvis iværksætteren ønsker at stifte et dansk selskab og have begrænset hæftelse, frem for at hæfte personligt ved en personligt drevet virksomhed, kræver det, at iværksætteren kan fremskaffe kapital på 40.000 kr. for at stifte et ApS efter indførelsen af LOV nr. 445. LOV nr. 445 har herved medført, at fremtidens iværksættere, som ønsker at stifte virksomhed i Danmark, kan vælge at stifte en personligt drevet virksomhed med personlig hæftelse og herved bære en langt større risiko end ved et IVS. Alternativt kræver det en langt større kapitalbinding, end hvad der har været muligt med IVS'erne. Fremtidens iværksættere i Danmark er efter indførelsen af LOV nr. 445 dårligere stillet end iværksættere i andre EU-lande ift. kapitalkravet, da Danmark nu har det næsthøjeste kapitalkrav til anpartsselskaber i EU. Fremtidens iværksættere har muligheden for at stifte et selskab i et af de EU-lande, hvor kapitalkravet stadig er på én møntfod eller er ikkeeksisterende for anpartsselskaber, og herigennem drive en filial i Danmark. En filial er underlagt stiftelseslandets materielle regler og derved ikke de danske regler.

5.2 Diskussion

5.2.1 Introduktion

Afhandlingens diskussion er delt op i to afsnit. I det første afsnit diskuteres og reflekteres der over hvorvidt L 82 evt. kan have medført, at afskaffelsen af IVS'erne kan være en positiv ting for de eksisterende IVS'er. I afsnit 5.2.3 diskuteres det hvorvidt de manglende ressourcer hos de danske myndigheder bærer ansvaret for den øgede risiko for svig og opbygning af gæld til det offentlige fremfor IVS-selskabsformen.

5.2.2 Den anden side af afskaffelsen af IVS'erne

Indførelsen af LOV nr. 445 og L 82 har konsekvenser for de eksisterende IVS'er samt fremtidens iværksættere. LOV nr. 445 og derved afskaffelsen af IVS'erne havde uhensigtsmæssige konsekvenser for nogle af de eksisterende IVS'er. Veldrevne og lovlydige IVS'er med negativ egenkapital kunne blive tvunget til at lukke. Med L 82 er omregistreringen for de eksisterende IVS'er gjort lettere og i nogle tilfælde også billigere. Der er nu udelukkende krav om indbetaling af restkapitalen, og ved kontant indbetaling er der ikke længere krav om vurderingsmandsberetning. Herved kan man argumentere for, at LOV nr. 445 og derved L 82 faktisk har medført en positiv forbedring for de eksisterende IVS'ers mulighed for at blive omregistreret til et ApS. IVS'erne bliver efter indførelsen af LOV nr. 445 tvunget til at foretage omregistreringen, men i det mindste er denne omregistrering blevet noget mindre kapitaltung efter L 82 for de IVS'er, som har negativ egenkapital. IVS'erne med negativ egenkapital havde måske, før indførelsen af LOV nr. 445 og L 82, lange udsigter til at kunne foretage

omregistreringen til et ApS, men nu har de mulighed for at indbetale restkapitalen og lade sig omregistrere. Der kan være IVS'er, som vil have gavn af at blive til et ApS i stedet for et IVS. Bl.a. kan IVS'er ikke være erhvervskunde hos Jyske Bank,³⁰¹ hvorfor en omregistrering evt. vil kunne hjælpe på bankernes krav til selskabet. Der vil evt. også være andre situationer, hvor IVS'et er bedre stillet som et ApS; det kunne være ift. kreditdage hos kreditorer, større troværdighed over for kunderne og andre interessenter. Man vil kunne argumentere for, at indførelsen af LOV nr. 445 og L 82, i nogle tilfælde og på nogle punkter, har været en positiv ting for de eksisterende IVS'er.

5.2.3 Selskabsformens eller manglende ressourcer hos myndighedernes skyld?

Et af argumenterne for at afskaffe IVS'erne som selskabsform var, at der var opstået en øget risiko for svig og opbygning af gæld til det offentlige efter indførelsen af IVS'erne. Afskaffelsen af IVS'erne har store konsekvenser for de eksisterende IVS'er og fremtidens iværksættere. Der har været uheldige konsekvenser som følge af indførelsen af IVS'erne, men det kan diskuteres, om det er selve IVS'erne som selskabsform, der er skyld i risikoen for svig og opbygningen af gæld til det offentlige. Det er bemærkelsesværdigt, at IVS-lignende selskabsformer fungerer på bedste vis i andre EU-lande, men at dette ikke er tilfældet i Danmark.³⁰² Det er derfor relevant at diskutere, hvilke andre forhold der kunne være udslagsgivende i forhold til dette misbrug af selskabsformen. Der er flere områder, hvor der kan argumenteres for, at det ikke er IVS'erne som selskabsform, der er skyld i det misbrug, der har været i IVS'erne.

I tilfældene med 'taxasagerne'³⁰³ ville en effektiv kontrol med stiftelserne af IVS'erne fra Erhvervsstyrelsens side have fanget og forhindret den samme person i at stifte flere hundrede selskaber. Det faktum at fem personer har relation til mere end 20 IVS'er pr. 30-06-17,³⁰⁴ er en indikation på, at misbruget ligger hos få personer og derved nemt kunne være undgået gennem effektiv kontrol. Ligeledes giver det anledning til at kigge op, hvorvidt taxilovgivningen ikke også bærer et stort ansvar i disse sager, hvor muligheden for, at samme person kan stifte mange selskaber og herigennem øge chancerne for flere taxatilladelser, ikke burde eksistere. Der burde kigges på reelle ejere i stedet for på CVR-numre for herved at undgå, at samme person kan gemme sig bag flere IVS'er. IVS'erne som selskabsformen bærer derfor ikke hele ansvaret i disse sager. Derfor kan det diskuteres, om det er

³⁰¹ Jyske Bank skriver direkte: "**OBS!** Jyske Bank etablerer ikke kundeforhold med selskaber af typen Iværksætterselskaber (IVS)" på sin hjemmeside, Jyske Bank, u.å.

³⁰² Se tilsvarende L 190 – bilag 11.

³⁰³ Se sagerne i afsnit 3.1.5.2.

³⁰⁴ Jf. Experian et al., 2017, s. 11.

fair, at IVS'erne bliver fremhævet i medierne³⁰⁵ og under behandlingen af L 190³⁰⁶ som en væsentlig årsag til det misbrug, der har været i 'taxasagerne'.

De manglende ressourcer og fejlbehæftede it-systemer hos SKAT må i denne forbindelse også nævnes. Den til tider ikkeeksisterende kontrol hos SKAT bærer en stor del af ansvaret for den svindel, der har fundet sted i IVS'erne, og som ligeledes har fundet sted i de andre virksomhedstyper.³⁰⁷ Manglende kontrol med virksomhedernes skatte- og afgiftsopgørelser samt manglende effektive rykkerprocedurer har medført, at skatte- og afgiftsrestancerne har kunne opbygge sig til urimelige størrelser, i nogle tilfælde uden konsekvenser, da selskaberne evt. er gået konkurs, inden gælden er inddrevet. Inddrivelsen hos SKAT³⁰⁸ har været underlagt megen kritik, og med rette, da denne til tider ikke har været eksisterende. I sidste ende, når SKAT har truet med konkurs, har det i nogle tilfælde været for sent, da der er oparbejdet så stor en gæld, at det er urealistisk, at selskabet kan betale den. Det fremgår direkte af Erhvervsstyrelsens analyse af IVS'erne, at indførelsen af EFI i 2013 medførte manglende inddrivelse og derved en stigning i skatte- og afgiftsrestancerne.³⁰⁹ Det fremgår af tabel 9.2.1³¹⁰ i Erhvervsstyrelsens analyse, at stigningen er gældende for alle tre virksomhedstyper og derved ikke kun relateret til IVS'erne. Derved kan det diskuteres, hvorvidt der kun har været risiko for opbygning af gæld til det offentlige i IVS'erne, eller om dette ikke har været gældende i alle virksomhedstyper. I så tilfælde kan man diskutere, om det ikke er forkert, at netop denne risiko bruges som argumentation for afskaffelsen af IVS'erne.

De store tab, som ovenstående har medført, ville evt. kunne være undgået, hvis SKAT havde haft de nødvendige ressourcer og velfungerende systemer, for så ville en effektiv rykkerprocedure samt velfungerende kontrol kunne have opfanget eller helt have undgået disse store restancer. Det danske samfund kunne herved have været sparet for mange store tab. Grundet den manglende kontrol hos de danske myndigheder er incitamentet til at snyde simpelthen blevet for stort for nogle virksomheder, det gælder ikke kun IVS'erne, men også andre virksomhedstyper. I stedet for at erkende, at de manglende ressourcer hos Erhvervsstyrelsen og SKAT bærer det store ansvar, også ift. svindelen i IVS'erne, er IVS'erne som selskabsform blevet erklæret syndebuk i 2019 og nu afskaffet. Derved forsvinder muligheden for, at IVS'erne, som selskabsform, kunne være blevet til den samme succes i Danmark, som de er i fx Tyskland.³¹¹ Tilbage står Danmark nu uden IVS'erne og derved med det

³⁰⁵ *Fed fidus: Taxidirektør udnytter ny lovgivning og opretter 306 firmaer*, 2019 og Nielsen & Himmelstrup, 2018.

³⁰⁶ L 190 – 1. behandling den 19-03-2019: 14:40 Pelle Dragsted (EL) 2. afsnit, 14:47 René Gade (ALT), 2. afsnit. 14:58 erhvervsministeren, Rasmus Jarlov, 3. afsnit.

³⁰⁷ Se tilsvarende L 190 – bilag 9, s. 4.

³⁰⁸ Nu Gældsstyrelsen.

³⁰⁹ Erhvervsstyrelsen, 2018, s. 46, og af teksten til tabel 9.2.1, s. 54.

³¹⁰ Tabel 9.2.1 Udvikling i aktive virksomheders skatte- og afgiftsrestancer 2014-2017, s. 54.

³¹¹ Se tilsvarende L 190 – bilag 9, s. 4.

næsthøjeste kapitalkrav i EU og stadig med et stort behov for, at Erhvervsstyrelsen og Skattestyrelsen³¹² i fremtiden får etableret effektive kontroller og rykkerprocedurer for herved at begrænse risikoen for svig og opbygning af gæld til det offentlige.³¹³

³¹² Og gældsstyrelsen mfl.

³¹³ Se tilsvarende L 190 – bilag 4, DI.

Kapitel 6

6.1 Perspektivering

6.1.1 Introduktion

Grundet den væsentlige udvikling efter afskaffelsen af IVS'erne, herunder bl.a. regeringsskifte, fald i nyetableringer, covid-19 og slutteligt ny lovgivning, L 82, vedr. de eksisterende IVS'ers omregistrering til ApS, vil udviklingen kort blive klarlagt i perspektiveringens afsnit 6.1.2. I afsnit 6.1.3 bliver det forhold, at L 82 ikke afhjælper, at Danmark stadig har det næsthøjeste kapitalkrav i EU, samt forventningerne til fremtidige forhandlinger på området, behandlet.

6.1.2 Udviklingen efter indførelsen af LOV nr. 445

Efter indførelsen af LOV nr. 445 var der i sommeren 2019 et regeringsskifte til en socialdemokratisk regering. Regeringsskiftet må anses for at være relevant, når det tages i betragtning, at det var et socialdemokratisk ændringsforslag, der blev fremlagt til L 190.³¹⁴ Det må forventes, at en socialdemokratisk regering derved er mere interesseret i at foretage ændringer til LOV nr. 445, end den daværende regering ville have været, hvis et regeringsskifte ikke var sket. I andet halvår 2019 sås et stort fald i antallet af nyetablerede virksomheder, som umiddelbart kunne henføres til afskaffelsen af IVS'erne.³¹⁵ I marts 2020 blev Danmark lukket ned pga. covid-19, og det danske erhvervsliv har lidt store tab pga. nedlukningen samt covid-19's efterfølgende udvikling.³¹⁶

Efter covid-19 indtraf, må det forventes, at de eksisterende IVS'er var stillet endnu dårligere med hensyn til at nå at oparbejde den nødvendige egenkapital til at kunne foretage en omregistrering til et ApS inden d. 15-04-21. Denne udvikling, samt opfordringer herpå, medførte, at regeringen d. 11-11-20 fremsatte lovforslag L 82, som blev vedtaget enstemmigt d. 17-12-20. L 82 betyder bl.a. lempeligere krav til omregistreringen af IVS'erne. L 82 medfører, at IVS'er nu kun skal indbetale restkapitalen, differencen mellem den registrerede selskabskapital og kapitalkravet til ApS på 40.000 kr.^{317 318} Fristen for omregistreringen er ligeledes forlænget med seks måneder, så fristen nu er d. 15-10-21.³¹⁹ Dette vil kunne afhjælpe nogle af de problematikker, der var ved LOV nr. 445 – fx bliver de eksisterende IVS'er, som har negativ egenkapital, nu ikke stillet dårligere end dem, der i sin tid valgte at

³¹⁴ L 190 – bilag 19, se mere herom i afsnit 3.1.6.

³¹⁵ Dansk Erhverv, 2020a og Dansk Erhverv, 2019. Der kigges alene på faldet i 2019 ift. afskaffelsen af IVS'erne, da 2020 ligeledes er påvirket af covid-19.

³¹⁶ Dansk Erhverv, 2020b, Axcelfuture & PwC, 2020 og Bie, 2020.

³¹⁷ Jf. L 82 § 2, nr. 2.

³¹⁸ Det var noget, som advokat Larsen S. D. allerede foreslog i sin henvendelse af 21-03-19 til L 192, L 192 – bilag 10.

³¹⁹ Jf. L 82 § 2, nr. 2.

stifte et ApS i stedet for et IVS. De har ligeledes fået et halvt år længere til at oparbejde eller fremskaffe kapitalen; om dette er nok, kan kun tiden vise.

6.1.3 Fremtidens kapitalkrav i Danmark

6.1.3.1 Stadig næsthøjeste kapitalkrav i EU

L 82 afhjælper imidlertid ikke problematikkerne for fremtidens iværksættere, da Danmark stadig har det næsthøjeste kapitalkrav i EU. Danmark er derved ikke konkurrencedygtigt i forhold til kapitalkravet sammenlignet med andre EU-lande. Efter covid-19 er der om noget nu og i fremtiden behov for, at iværksættere tør opstarte virksomheder, for på denne måde at holde gang i det danske erhvervsliv og øge iværksætteriet i Danmark. Det er en usikker tid for fremtidens iværksættere, og det må forventes, at der er færre, der tør, ønsker eller har mulighed for at fremskaffe og binde en kapital på 40.000 kr. efter en sådan krise. Der er stor risiko for, at flere ønsker at være lønmodtager frem for selvstændig efter og midt i en sådan krise. I den politiske aftale indgået mellem regeringen og Folketingets øvrige partier³²⁰ om omregistrering af IVS'er af d. 21-08-20 fremgår det, at der skal indledes forhandlinger om at styrke iværksætteriet i Danmark i efteråret 2020. Intensionen er at gøre etableringen og det at drive virksomhed lettere for de danske iværksættere for herigennem at skabe flere arbejdspladser og dynamik i erhvervslivet samt øge den danske vækst.³²¹ Disse forhandlinger har imidlertid ikke fundet sted i løbet af efteråret 2020,³²² hvorfor det må forventes, at forhandlingerne vil ske i den nære fremtid.³²³ Kapitalkravet må anses for at være et af de afgørende områder i denne forhandling, hvilket det ligeledes ser ud til at være i flere af ordførernes bemærkninger under 1. behandling af L 82.³²⁴

6.1.3.2 Forslag til udvikling af dansk selskabsret

I de fremtidige forhandlinger er det vigtigt, at der findes et fornuftigt niveau for kapitalkravet til ApS'erne. Et niveau, hvor fremtidens iværksættere ikke skræmmes væk af for stor kapitalbinding, og hvor de ikke søger mod udlandet for herved at finde et lavere kapitalkrav. Kapitalniveauet skal være konkurrencedygtigt sammenlignet med andre EU-lande. Det er imidlertid også vigtigt at finde et niveau, hvor iværksætterne ikke stifter selskabet, før der foreligger en egentlig plan om at drive en reel erhvervsvirksomhed. Herved kan det forhåbentlig undgås, at der stiftes mange selskaber, som aldrig får en reel erhvervsaktivitet, men blot bliver opløst efterfølgende.

³²⁰ V, DF, RV, SF, EL, KF, NB, LA og ALT.

³²¹ Erhvervsministeriet, 2020, sidste afsnit.

³²² Se bl.a. L 82 1. behandling den 24-11-2020. 17:02. Ordfører. Torsten Schack Pedersen (V) og 17:16. Ordfører. Mona Juul (KF).

³²³ Dette bekræfter erhvervsministeren, Simon Kollerup, i 1. behandling af L 82 jf. L 82 1. behandling den 24-11-2020, 17:23, erhvervsministeren, Simon Kollerup.

³²⁴ L 82 1. behandling den 24-11-2020. 17:02. Ordfører. Torsten Schack Pedersen (V), 17:14. Ordfører. Ina Strøjer-Schmidt (SF) og 17:16. Ordfører. Mona Juul (KF).

Tilbage i juni 2020 blev der udgivet et forslag til udvikling af den danske selskabsret,³²⁵ som er udarbejdet Dansk Iværksætter Forening, CBS Law og Dansk Erhverv mfl.³²⁶ Forslaget lægger op til, at kapitalkravet i ApS'erne sænkes helt ned til 8.000 kr. for herved at have et kapitalkrav til ApS'er svarende til gennemsnittet i EU. Ligeledes foreslås muligheden for delindbetaling af selskabskapitalen, så det er muligt kun at indskyde helt ned til 25 % heraf, med den forudsætning, at der hæftes personligt for den resterende del. I forslaget fremhæves vigtigheden af, at kontrollen og vejledningen fra myndighederne bliver øget. Det fremhæves ligeledes, at der skal ske strafforfølgelse af de ansvarlige ved brud på reglerne, og at muligheden for at lukke virksomheder ned på statens regning skal begrænses til konkurser, hvor reglerne er efterlevet af ledelsen.³²⁷ Fremhævelsen af behov for øget kontrol står godt i overensstemmelse med afhandlingens diskussion i afsnit 5.2.3, hvor det diskuteres, om manglende kontrol mv. er skyld i IVS'ernes afskaffelse. Forslaget fra Dansk Iværksætter Forening mfl. fremhæves ligeledes under 1. behandling af L 82,³²⁸ hvor netop kapitalkravet på 8.000 kr. omtales. Det vil være ærgerligt, hvis kontroldelen af forslaget ikke bliver taget tilstrækkeligt alvorligt i de kommende forhandlinger, da der derved kan være en risiko for, at der endnu en gang opstår en situation, hvor et ønske om at øge iværksætteriet i Danmark bliver stemplet som synderbuk for den eventuelle svindel, der kan opstå grundet manglende kontroller mv. fra de danske myndigheder.

Der er derfor en vigtig og spændende forhandling på vej i den kommende tid. Forhandlingerne vil have stor betydning for fremtidens iværksættere, som evt. vil få mulighed for at stifte et ApS med et væsentligt lavere kapitalkrav end det nuværende. Beslutningerne omkring kapitalkravet har ligeledes betydning for de eksisterende IVS'er, da det evt. vil blive muligt kun at skulle indbetale differencen mellem deres nuværende selskabskapital og evt. helt ned til 8.000 kr. i stedet for 40.000 kr. Dette vil i nogle tilfælde gøre en væsentlig forskel for de eksisterende IVS'er, som måske er i en endnu mere presset situation efter covid-19. Derfor vil det for nogle af de eksisterende IVS'er give mening at vente lidt endnu med at omregistrere deres IVS til et ApS for måske at få muligheden for at skulle indskyde væsentligt mindre kapital. Der vil evt. også være fremtidige iværksættere, som vil have gavn af at følge denne udvikling. Hvis der er iværksættere, som i den kommende fremtid står over for beslutningen om at opstarte en virksomhed, vil det ligeledes give god mening for iværksætterne at vente og se, hvad forhandlingerne ender med, for herved evt. at kunne stifte et ApS med væsentligt mindre kapital end på nuværende tidspunkt. Folketingets forhandlinger om kapitalkravet har herved stor betydning for de eksisterende IVS'er, som står over for en omregistrering til et ApS, men også for fremtidens iværksættere.

³²⁵ Persson, 2020 og Dansk Iværksætter Forening et al., 2020.

³²⁶ Med mfl. menes DI, Landbrug & Fødevarer, Lederne, Ase, Dansk Crowdfunding Forening og DISIE.

³²⁷ Persson, 2020.

³²⁸ L 82 1. behandling den 24-11-2020. 17:02. Ordfører. Torsten Schack Pedersen (V) og 17:14. Ordfører. Ina Strøjer-Schmidt (SF).

Litteraturliste

Bøger

Blume, P. (2016). *Retssystemet og Juridisk Metode* (3. udg.). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Lilja, T. M. (2015). *Iværksætterselskaber*. Karnov Group.

Lilja, T. M. (2019a). Afvikling af iværksætterselskaber: Dansk enegang i EU. I H. S. Birkmose, M. Neville, & K.

Engsig Sørensen (red.), *Selskaber: Aktuelle emner II* (s. 135-160). Djøf Forlag.

Tvarnø, C. D. & Nielsen, R. (2017). *Retskilder og retsteorier* (5. udg.). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Tidsskriftsartikler og artikler

Bie, U. H. (2020, 12. december). *Dansk økonomi rammes af vinterrecession. Det viser første analyse efter statsministerens nedlukning*. Berlingske. Lokaliseret d. 27. november 2020 på: <https://www.berlingske.dk/oekonomi/dansk-oekonomi-rammes-af-vinterrecession-det-viser-foerste-analyse-efter>.

Blume, P. (2013) Retskildebegrebet. *UfR ONLINE*, U.2013B.94. Lokaliseret d. 14. april 2020 på: <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000524436/1>

Fed fidus: Taxidirektør udnytter ny lovgivning og opretter 306 firmaer. (2019, 10. januar). Avisen.dk. Lokaliseret d. 23. juli 2020 på: https://www.avisen.dk/fed-fidus-taxidirektoer-udnytter-ny-lovgivning-og-op_533157.aspx

Holtermann, J. v. H. & Olsen, H. P. (2013). En definitionssandhed med modifikationer – kommentar til Jens Ravnkildes retskildebegreb. *UfR ONLINE*, U.2013B.301. Lokaliseret d. 14. april 2020 på: <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000535317/1>

- Holtermann, J. v. H. & Olsen, H. P. (2014). Afsluttende kommentar til Jens Ravnkildes tre artikler om retskildebegrebet. *UfR ONLINE*, U.2014B.177. Lokaliseret d. 14. april 2020 på: <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000639492/1>
- Johnsen, L. (2007). Norsk filial av Utenlandsk Foretak – NUF. *Nordisk Tidsskrift for Selskabsret*, 2, 21–35. Lokaliseret d. 11. december 2020 på: <https://www.jurabibliotek.dk/view/journals/nts/2007/2/article-p21.xml>
- Lilja, T. M. (2019b). Den grimme ælling, der aldrig blev en svane: Hvordan kom det hertil for iværksætterselskaberne (IVS)? *Nordisk tidsskrift for selskabsret*, 21 (4), 97-123.
- Lilja, T. M., & Jensen, P. L. (2020). Aktivisering af udviklingsomkostninger: En redningsplanke for rentable iværksætterselskaber (IVS)? *Revision & Regnskabsvæsen*, 89(4), 28-35. Lokaliseret 14. april 2020, på: <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000849903/1>
- Nielsen, N. S., & Himmelstrup, S. B. (2018, 7. april). *Vognmands smarte finte frustrerer chauffører: Søgte 500 tilladelser til at køre taxi*. DR. Lokaliseret d. 23. juli 2020 på: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/vognmands-smarte-finte-frustrerer-chaufforerer-soegte-500-tilladelser-til-koere-taxi>
- Persson, S. (2020, 11. juni). *Stort fælles forslag efter fald i nye virksomheder: Det skal være markant billigere at stifte et selskab*. Berlingske. Lokaliseret d. 3. december 2020 på: <https://www.berlingske.dk/virksomheder/stort-faelles-forslag-efter-fald-i-nye-virksomheder-det-skal-vaere>
- Ravnkilde, J. (2013). Hvad er en retskilde? *UfR ONLINE*, U.2013B.1. Lokaliseret d. 14. april 2020 på: <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000522737/1>
- Ravnkilde, J. (2013). Hvad er en retskilde? (2) *UfR ONLINE*, U.2013B.231. Lokaliseret d. 14. april 2020 på: <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000531423/1>
- Ravnkilde, J. (2013). Hvad er en retskilde? (3) *UfR ONLINE*, U.2013B.400. Lokaliseret d. 14. april 2020 på: <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000540978/1>

- Seehausen, J. (2019). Afskaffelse af iværksætterselskaber – med fokus på overgangsperioden. *Nordisk tidsskrift for selskabsret*, 21 (4), 124-137.
- Sjåfjell, B., & Reiersen, H. B. (2010). NUF-kaoset i norsk rett.: et bidrag til oppklaring. *Tidsskrift for Rettsvitenskap*, 123(3), 423–463.
- Sommer, M., Nielsen, S., & Laursen, A. (2017, 13. oktober). *Omstridte énkrone-selskaber brugt i svindelnummer til op mod en halv milliard kroner*. DR. Lokaliseret d. 15. maj 2020 på: <https://www.dr.dk/nyheder/penge/omstridte-enkrone-selskaber-brugt-i-svindelnummer-til-op-mod-en-halv-milliard-kroner>
- Sørensen, K. E., & Neville, M. (2012). Styrkelse af iværksætteri - en ny selskabsretlig dagorden? *Nordisk Tidsskrift for Selskabsret*, (2), 18-68.

Rapporter og analyser

- Axcelfuture & PwC. (2020, maj). *COVID-19: Økonomiske konsekvenser for dansk erhvervsliv*. Lokaliseret d. 8. december 2020 på: <https://www.pwc.dk/da/publikationer/2020/covid-19-okonomiske-konsekvenser-dansk-erhvervsliv.pdf>.
- Dansk Erhverv. (2019, november). *Stort fald i antallet af nye iværksættervirksomheder*. Lokaliseret d. 12. januar 2020 på: <https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/stort-fald-i-antallet-af-nye-ivarksattervirksomheder2/>
- Dansk Erhverv. (2020a, januar). *Stort fald i antallet af nyetableringer i 2019*. Lokaliseret d. 12. april 2020 på: <https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/dokumenter/01-analyser/analysenotater-2020/3.-stort-fald-i-antallet-af-nyetableringer.pdf>
- Erhvervs- og Vækstministeriet. (2016, maj). *Erfaringerne med iværksætterselskaber*. Lokaliseret d. 13. februar 2020 på: <https://www.ft.dk/samling/20151/almdel/SAU/bilag/211/1642129/index.htm>
- Erhvervsstyrelsen. (2018, september). *Analyse af iværksætterselskaber*. Lokaliseret d. 10. januar 2020 på: https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/2019-03/analyse_af_ivaerksaetterselskaber.pdf

Experian, FSR – danske revisorer, & Dansk Erhverv. (2017, juli). *Analyse af Iværksætterselskaber*. Dansk Erhverv. Lokaliseret d. 17. februar 2020 på: <https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/dokumenter/04-politik/for-2020/fakta/analyse-af-iværksætterselskaber-juli-2017>

Love og lovebekendtgørelser

LBK nr. 1052 af 16-10-2019 – Bekendtgørelse af lov om Det Centrale Virksomhedsregister.

LOV nr. 445 af 13-04-2019 – Lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven (Afskaffelse af iværksætterselskaber og nedsættelse af minimumskrav til anpartsselskabers selskabskapital).

LOV nr. 616 af 12-06-2013 – Lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister.

Beslutningsforslag og lovforslag

B 148 af 29-05-2018 – Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af iværksætterselskaber. Lokaliseret d. 11. februar 2020 på: <https://www.ft.dk/samling/20171/beslutningsforslag/B148/index.htm>

L 82 af 11-11-2020 – Forslag til lov om ændring af selskabsloven og lov om bemyndigelse til midlertidig fravigelse af virksomheders pligter på selskabs- og regnskabsområdet i forbindelse med covid-19. Lokaliseret d. 17. december 2020 på: <https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/L82/index.htm>

L 152 af 27-02-2013 – Forslag til lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister. Lokaliseret d. 15. januar 2020 på: <https://www.ft.dk/samling/20121/lovforslag/L152/index.htm>

L 190 af 28-02-2019 – Forslag til lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven. (Afskaffelse af iværksætterselskaber og nedsættelse af minimumskrav til anpartsselskabers selskabskapital) Lokaliseret d. 10. januar 2020 på: <https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/index.htm>

Bilag til L 190

L 190 – bilag 3, CBS Troels Michael Lilja - Høringssvar L 190 TML-03. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/3/2028984.pdf>

L 190 – bilag 3, Høringssvar om L190 - 11032019 fra Stig Sørensen. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/3/2028981.pdf>

L 190 – bilag 4, Advokatfirma Jacob Tøjner. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/4/2029523.pdf>

L 190 – bilag 4, Revisorfirmaet Gutfelt. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/4/2029521.pdf>

L 190 – bilag 4, DI. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/4/2029524.pdf>

L 190 – bilag 5, Lederne. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/5/2030845.pdf>

L 190 – bilag 6, Danske Advokater. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/6/2031242.pdf>

L190 – bilag 7, Høringsnotat. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/7/2031256.pdf>

L 190 – bilag 9, Henvendelse af 20/3-19 fra CBS LAW, Copenhagen Business School, vedrørende ministerens kommentar til deres henvendelse af 7/3-19 om bevarelse af ivs'er. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på: <https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/9/2033813.pdf>

L 190 – bilag 10, Advokat Søren Dines Larsen. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på: <https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/10/2033657.pdf>

L 190 – bilag 11, Henvendelse af 25/3-19 fra AAU, AU BSS, CBS LAW og KU om en undersøgelse om, hvorvidt lovgivningen for iværksætterselskaber kan indrettes mere hensigtsmæssigt med henblik på at undgå en ophævelse af selskabsformen. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:
<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/11/2034704.pdf>

L 190 – bilag 12, Henvendelse af 25/3-19 fra Dansk Iværksætter Forening vedrørende muligheden for, at stiftelse af iværksætterselskaber suspenderes for en 1-årig periode, således at ordningen tages op til fornyet behandling i Folketinget i foråret 2020. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:
<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/12/2034729.pdf>

L 190 – bilag 16, Henvendelse af 26/3-19 fra Sabrina Nicolai, Odense, vedrørende forslag til rammer for iværksætterselskabet. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:
<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/16/2035432.pdf>

L 190 – bilag 19, Betænkning afgivet 2/4-19. Lokaliseret d. 17. januar 2020 på:
<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L190/bilag/19/2039801.pdf>

Domme

C-167/01 Inspire Art – EF-Domstolens dom af 30. september 2003 i sag C-167/01, Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam mod Inspire Art Ltd.

C-208/00 Überseering – EF-Domstolens dom af 5. november 2002 i sag C-208/00, Überseering BV mod Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC).

C-212/97 Centros – EF-Domstolens dom af 9. marts 1999 i sag C-212/97, Centros Ltd. mod Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Øvrige kilder

Danmarks Domstole. (u.å.). *Tvangsopløsning af selskab*. Lokaliseret d. 9. april 2020 på:
<http://www.domstol.dk/saadangoerdu/erhverv/tvangsoplosning/Pages/default.aspx>,

Linket er ikke længere aktivt, hvorfor der henvises til følgende:

Danmarks Domstole. (2020, 19. februar). *Tvangsopløsning*. Lokaliseret d. 10. oktober 2020 på
<https://www.domstol.dk/alle-emner/konkurs-og-erhverv/tvangsoploesning/>

Dansk Erhverv. (2020b, 17. marts). *Iværksættere og covid-19*. Lokaliseret d. 1. december 2020
<https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/ivarksatttere-og-covid-19/>

Erhvervsministeriet. (2020, august). *Aftale mellem regeringen og Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Alternativet om omregistrering af IVS'er*. Lokaliseret d. 14. september 2020 på:
<https://em.dk/media/13802/aftaletekst-om-omregistrering-af-ivser-til-apser.pdf>

Erhvervsstyrelsen. (2019a, 15. april). *IVS'er afskaffes og kapitalkravet for ApS'er nedsættes*. Lokaliseret d. 15. marts 2020 på: <https://erhvervsstyrelsen.dk/ivser-afskaffes-og-kapitalkravet-apser-nedsaettes>

Erhvervsstyrelsen. (2019b, 8. maj). *Opløsning af iværksætterselskaber*. Lokaliseret d. 15. marts 2020 på:
<https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-oploesning-af-ivaerksaettterselskaber>

Dansk Iværksætter Forening, CBS Law, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Landbrug & Fødevarer, Lederne, Ase, Dansk Crowdfunding Forening & DISIE. (2020, maj). *Forslag til udvikling af dansk selskabsret*. Lokaliseret d. 16. juni 2020 på: <https://www.d-i-f.dk/forslag-til-udvikling-af-dansk-selskabsret/>

Justitsministeriet. (u.å.). *6.1.1. Tidspunktet for høring – Lovkvalitet*. Lokaliseret d. 4. september 2020 på:
<https://lovkvalitet.dk/lovkvalitetsvejledningen/fra-hoering-til-fremsaettelse/6-1-hoering-mv-over-lovforslag/6-1-1-tidspunktet-for-hoering/>

Jyske Bank. (u.å.). *Bliv erhvervskunde i Jyske Bank*. Lokaliseret 13. december 2020, på:
<https://www.jyskebank.dk/erhverv/skift-bank>